

Leto XXXV.
St. 6Murska Sobota
10. februar 1983

CENA 10 DIN

VESTNIK

Prešernovo izročilo in naše kulturno poslanstvo

»Že leta nazaj se vsakič ob tem času zbiramo ob praznovanju kulturnega praznika. S tem potrjujemo besede našega velikega pesnika Prešerna, da bomo tudi mi, narod slovenski, dočakali dan polnopravne vključitve med kulturne narode sveta. Prav zaradi tega vedno s ponosom praznujemo ta dan, ko se hkrati ob spominu na velika našega naroda moramo spomniti tudi prispevka naših prekmurskih rojakov, ki so s pisano besedo ohranjali duh slovenstva in narodne pripadnosti v preteklih stoletjih. Na teh temeljih namreč gradimo naše slovenstvo.« Tako je v uvodu slavnostnega govora na predvečer 8. februarja v galeriji soboškega Kulturnega centra, kjer je slovenstvo ob slovenskem kulturnem prazniku potekalo, dejal Ivan Obal, predsednik skupščine kulturne skupnosti občine Murska Sobota.

Prav tako pa je poudaril, da živimo v času, ki zaradi hitrega tempa razvoja ni naklonjen uhemu, skromnemu in ustvarjalnemu življenju. Vse preveč je v nas prisotna misel, da je potrebno zadovoljiti le materialno plat

Na slovesnosti v galeriji soboškega kulturnega centra se je zbrala množica obiskovalcev in izpričala svoj odnos do kulture že s svojo prisotnostjo. Med nagrajenci za kulturno ustvarjalnost sta v ospredju Vladimir Močan in Marija Zrim ter Jože Vild in predstavnik Pihalnega orkestra kulturno-umetniškega društva Štefan Kovač, Aleksander Kozar, ki je prejel priznanje ob 50-letnici domače godbe na pihala.

Foto: A. Abraham

našega bivanja, in se zato kaj hitro zadovoljimo s hišo in avtom ter podobnim. Pozabljamo pa na kulturne dobrine, ki kar tako silijo mimo nas, ne da bi se z njimi plemenitili in rasli v popolnega človeka. Le tu in tam se

zavemo, kakšne velike napa-ke s tem delamo, pa je žal vse to največkrat prepozno.

»Kljub vsemu pa ne kaže obupati,« je dejal govornik »saj gradimo družbo, ki je v tem času zanesljivo dostojna alternativa sistemom, ki so

v svetu prisotni in ki kulturnemu poslanstvu odmerja pomembno mesto.«

Več o slovesnostih ob slovenskem kulturnem prazniku, 8. februarju in nagradenih v Pomurju na Kulturnih obzorjih, bb

ZK V AKCIIJO:

S SESTANKOV
MED MNOŽICE

»Namesto nas se drugi ne bodo borili za politiko zveze komunistov,« je bil na petkovi seji članov medobčinskega sveta ZKS za Pomurje v Murski Soboti jednat njegov sekretar in član predsedstva centralnega komiteja slovenskih komunistov Geza Bačič. »Sicer pa imamo tri vrste komunistov: zagnane borce za politiko partije, molčeče — lahko bi jim tudi rekli skrivači — in take, ki so, odkrito ali prikrito, proti politiki Zveze komunistov.«

V Pomurju, kjer so v 325 osnovnih organizacijah ZKS včlanjeni 4704 komunisti, imamo vsakih nekaj: zlasti predzadnjih, torej molčečih, je nekaj več v družbenih dejavnostih in nekaj manj v materialni proizvodnji in krajevnih skupnostih, dasiravno gre te podatke jemati z dokajšnjo rezervo. Poznamo sposobne, ki se izmikajo nalogam, a znajo vsevprek kritizirati in jim ni dosti do nadaljnega usposabljanja, imamo pa tudi manj usposobljene, ki jim je do usposabljanja. Slišali smo — za prve — primer iz nekega učiteljskega kolektiva in — za druge — primer iz Intesovega tozda Mlinopek oz. krajevne skupnosti Tišina. Iz razprave članov medobčinskega sveta pomurskih komunistov pa smo izluščili še tretjo vzporednico: razmer se z melanholijo ali sekanjem glav ne da spreminjati, a tudi ne z epruveto (se pravi rokavičenjem in ovinkarjenjem) ali lekarniško tehtnico (dlakocenjenjem). Prej narobe: zdaj in tu se bolj kot kdajkoli prej ostrita vprašanji idejnopoličnega opredeljevanja (diferenciacije) in pronicljive razčlemba, da bi bili kos nastalemu položaju.

Doslej izpeljane javne obravnave, ki jim je bila podlaga v decembrskem Komunistu objavljeno gradivo za bližnjo, šesto sejo CK ZKS — predvidoma bo konec tega meseca — so v celoti sklenili v Lendavi, medtem ko jih ima v Murski Soboti, Gornji Radgoni in Ljutomeru za sabo nad 70 odstotkov osnovnih organizacij. Samo gradivo so na petkovi seji označili za toliko provokativno, obenem pa bogato in nazorno, da ob njem ne moreš ostati ravnodušen.

»Smo v krizi akcije,« je menil Karel Cizl, izvršni sekretar občinskega komiteja ZKS Gornja Radgona.

»Najprej se zaženemo, potem pa naloge ne izvedemo do kraja. To se najbolj kaže, ko gre za podleganje tako imenovani dvojnosti organizacijskega oziroma akcijskega vezanja člana partije.« Cizl je celo dejal, da imamo take, ki životarijo, ki ne vedo ali so člani ali niso in na rovaš takih ne pridemo do novih članov ZKS. Gre torej za jalovo drobljenje moči in vpliva, ki vodeni udarno in mobilizacijsko vlogo Zveze komunistov. V tem pogledu se statutarne določil pomurski komunisti odločno premalo pridržujejo. Ker pa je pričakovati, da se bodo nekatera vprašanja še bolj zaostrovala — omenimo le socialno varnost gmotno manj preskrbljenega prebivalstva — ni več kaj taktizirati.

Zaskrbljuje dejstvo, da se slabša socialni sestav članstva, saj imamo v regiji le kakih 50 kmetov v članstvu ZKS (v Sloveniji okrog 400). Lani je bilo sprejetih 145 novih članov, vendar jih je iz osnovnih organizacij »odšlo« kar 105, od tega so jih 96 izključili, 9 pa jih je samih izstopilo. Med njimi je menda precej starejših (borcev!). Da bi bili bolj oboroženi, je komunistom potrebna solidna teoretična podkovanost. S tega vidika je pobuda na seji — izrekel jo je ljutomerski sekretar občinskega komiteja ZKS Jože Vidovič — da bi veljalo za sekretarje osnovnih organizacij ali celo člane sekretariata vpeljati poseben program idejnopoličnega usposabljanja toliko bolj dobrodošla in navzoči so jo tudi soglasno sprejeli. Sicer pa se bo moralo celotno članstvo tako ali drugače v prihodnjih dneh, še posebej pa po šesti seji CK ZKS, soočiti z najmanj tremi zahtevnimi področji: dolgoročnim programom gospodarske stabilizacije in vsemi spremljajočimi separati Kraigherjeve komisije, metodami delovanja zveze komunistov in programom ter statutom ZKS in ZKJ.

Branko ŽUNEC

ZDRAVSTVO

ZA NEKATERE STORITVE TUDI
DVOJNO DOPLAČILO

V javni razpravi je osnutek samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva SR Slovenije, ki prinaša vrsto novosti. V osnutku tega sporazuma so opredeljene storitve, ki jih delavci po zakonu zagotovijo v svojih organizacijah združenega dela, in sicer kadar gre za preventivne storitve, poklicne bolezni in nesreče pri delu. Poleg tega pa se delavci v temeljni organizaciji združenega dela tudi dogovorijo za medsebojne solidarnostne odnose, ki jih uresničujejo v delovni organizaciji in v zdravstveni skupnosti. Z medsebojno solidarnostjo pa si delavci po osnutku samoupravnega sporazuma tudi v organizaciji združenega dela zagotavljajo socialno varnost v zvezi z zdravstvenim varstvom. Medtem ko pri zdravstvenih storitvah, ki jih uporabniki zagotavljajo v zdravstvenih skupnostih, ni bistvenih sprememb, temveč se zaostrojuje kriteriji za njihovo uveljavljanje. Novosti, ki so predvidene

v osnutku samoupravnega sporazuma, pa zadevajo standardizacijo storitev, deloma pa tudi doplačila uporabnikov k ceni zdravstvenih storitev. Prav tako so opredeljena doplačila uporabnikov k cenam zdravstvenih storitev, ki so jih dolžni prispevati, kadar na svojo zahtevo uveljavljajo pravice, če so s tem povezani višji stroški. Če uporabniki zdravstvenih storitev uveljavljajo pravico po drugičnem postopku, kot je določeno v samoupravnem sporazumu o postopkih in načinu uveljavljanja zdravstvenega varstva in po drugačnih normativih, ki so povezani z višjimi stroški, potem so dolžni doplačati prispevek za storitve do razlike v ceni. Osnutek samoupravnega sporazuma med drugim tudi predvideva podvojitve doplačila k zdravstvenim storitvam, kadar gre za nesreče zunaj dela, in če so uporabniki uveljavljali zdravstvene storitve zaradi posledic alkohola ali narkomanije. Osnutek samoupravnega sporazu-

ma o uresničevanju zdravstvenega varstva v SR Sloveniji, ki bo v javni razpravi do prvega aprila letos, pa prinaša še nekatere druge novosti.

V dosednji javni razpravi, ki je stekla tudi v Pomurju, nekateri sodijo, da je v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah tak samoupravni sporazum potreben, kajti na področju zdravstvenega varstva se pojavljajo nekateri pereči problemi, ki se kažejo v čedalje večjem razkoraku med potrebami oziroma zahtevami prebivalstva po zdravstvenih storitvah in možnostmi združenega dela. Bilo pa je tudi več pripomb na osnutek samoupravnega sporazuma, ki se bodo do konca javne razprave še izoblikovale. Ker pa je samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva v bistvu dokument posamezne občinske zdravstvene skupnosti, bodo lahko te v razpravah in v postopku sprejemanja teh sporazumov sprejele enotne rešitve neka-

terih vprašanj. Lahko jih prilagodijo svojim specifičnim interesom.

F. Maučec

NAPOSLED SNEG — Potem ko je vse kazalo, da bo letošnja zima minila brez snega, so se v nedeljo le prikazale prve snežinke; čez čas je bilo snega toliko, da so otroci lahko naredili kepe, ponekod tudi snežene može. Škoda pa je, ker snega ni bilo med počitnicami! Snega pa se niso razveselili le otroci, ampak tudi kmetijci, saj bo še tako tanka plast zavrila prezgodnje prebujanje posevkov in zorenje sadnega drevja oziroma vinogradov. Foto: A. Abraham

O PREŠERNU NA MADŽARSKEM — Tudi v Porabju na Madžarskem so pred tremi leti začeli praznovati Prešernov dan in slovenski kulturni praznik. Tako je bila minuli ponedeljek v Stevanovih dvojezična proslava, ki so jo pripravili na pobudo katedre za slovenski jezik na visoki učiteljski šoli v Szombathelyu. (Več v prihodnjem Vestniku)

Foto: J. G.

Wagner je za asimilacijo

Na nedavni tiskovni konferenci je koroški deželni glavar Leopold Wagner novinarjem postregel z nekaterimi stališči, povezanimi z nedavnim obiskom predstavnikov koroških Slovencev pri kanclerju Brunu Kreiskem. Razgovoril se je o narodnostni asimilaciji kot »naravnem procesu« zoper kate-

rega uradna politika ne bo ukrepala, ker to »ni njena naloga«. Citiral ga je podatke o padanju števila pripadnikov italijanske in madžarske skupnosti v Sloveniji, izognil pa se je odgovoru na vprašanje, ali teče tudi na Koroškem, tako kot v koprščini in Prekmurju, široka osveščevalna akcija za ohranitev narodnostne identitete prebivalstva. Po Wagnerjevo naj bi bilo triminutno podaljšanje slovenskega radijskega programa na celovškem radiu, ustanovitev dvojezičnega tečaja za slušatelje na trgovski akademiji in pripravljenost, da deželna vlada sfinancira slovenski glasbeni pouk, dovolj za koroške Slovence.

MODEL „TOVARNIŠKE DEMOKRACIJE“

Večjo samostojnost podjetij v primerjavi z ministrstvi spremlja na Madžarskem proces, ki bi ga na prvi pogled lahko jemali kot kontradiktornega: gre za dokajšnje omejevanje oblasti direktorjev ali delitev te oblasti z novim kolektivnim organom, imenovanim direktorski svet. Za nadaljnje razvijanje tovarniške demokracije so prav v zadnjih dneh uvedli dva nova foruma: prvi je direktorski svet, drugi pa nadzorni odbor podjetja.

Oba sta obstajala doslej. Direktorski svet je brez kakršnekoli pravice odločanja. Odslej bodo ti sveti svetni dejavniki gospodarske demokracije s svojimi polnimi pravnimi izhodišči za obstoj. V sistemu, kakršen je na Madžarskem, je direktor neposredni predstavnik; pooblaščen države, in zaupano mu je upravljanje podjetja ter vrhovna odgovornost za gospodarsko organizacijo, ki jo vodi.

V obdobju mučnega trgovanja podjetja od ministrstva je imela direktorjeva oblast, celo nekoliko pretirana, svoje

opravičilo. V etapi, ki jo zdaj preživlja Madžarska, ko je potreba za odločitve pridobiti kolektiv oziroma se vsaj zavestno zavzeti za izpolnjevanje nalog, pa gre pretirana avtoriteta v osebi direktorja nekoliko navzkriž s splošnimi prizadevanji.

Oblika, ki so jo poiskali v podobi direktorskega sveta, je najbrž le ena na poti k še večji delitvi odgovornosti in bolj demokratičnemu upravljanju. Toda po mnenju mnogih je to že napredek v primerjavi z dosedanjim prakso. Svet, katerega polnodeljavni člani so vsi pomembnejši vodilni lju-

dje v podjetju in dva fizična delavca iz neposredne proizvodnje (»fizična« je posebej napisano v pravem predpisu), ki jih določi sindikat (vendar ne smejo biti sindikalni funkcionarji), imajo pravico odločati o strateški politiki podjetja in vrsti drugih vprašanj.

Vendar je pri tem omejitve: ne smejo se vmešavati v operativno vodenje direktorja. Direktorski svet tudi ne more imenovati ali zamenjati direktorja, saj si to pravico še vedno pridržuje minister posameznega področja kot zastopnik države.

V eni od zadnjih števil partijskega glasila Tarsadalmi Szemle ugledni avtor Robert Hoch opozarja, kako je bila svoj čas, med uvedbo madžarske gospodarske reforme leta 1968, zamisel o samoupravljanju popolnoma zavrnjena. Vendar navaja, da so se časi spremenili in da

razmere, kakršne so danes, niso več take kot pred 15 leti, zato se tudi samoupravljanje kot teorija in praksa pojavlja v nekoliko spremenjeni obliki.

Avtor, ki je za navajanje svojega mnenja — takega mnenja pa so tudi nekateri drugi — uporabil prostor najbolj uradnega partijskega glasila, pravi, da je prejšnje posploševanje mnenj o samoupravljanju pomenilo »napako« in da bi bilo zdaj »zanimivo omogočiti uresničevanje samoupravljanja v manjših podjetjih«. Ta avtor in še nekateri drugi poudarjajo, da s tem ne bi povsem ukinili funkcije države kot »usmeriteljice gospodarskih tokov«, vendar ostaja neizpodbitno, da danes v razpravi o nadaljnjem razvoju tovarniške demokracije zastopajo stvari, ki si jih še do včeraj skorajda ne bi mogli predstavljati.

WIESENTHAL ŠE IŠČE

Bolivjske oblasti so pred nedavnim prijelo nacističnega vojnega zločinca Klauza Barbieja, ki je pod imenom »Altmann« že desetletja živel v Boliviji, kjer je dobil tudi državljanstvo. Med drugo svetovno vojno je bil Barbie šef gestapa v francoskem mestu Lyon, kjer se ga je zaradi strašnih zločinov nad civilnim prebivalstvom prijel vzdevek »lyonski krvnik«. Zaradi tega njegovo izročitev zahtevata tako Francija kot ZR Nemčija, da bi ga postavili pred sodišče.

Bolivija in druge latinskoameriške države so znane kot pribežališče za številne nacistične vojne zločince, ki so v tem delu sveta, znanem po protijudskih vojaških režimih, našli nove možnosti, da so uveljavili svoje »izkušnje« pri zatiranju demokracije in napredka. Tako je menda tudi Barbie odigral pomembno vlogo pod prejšnjim diktatorskim režimom v

Boliviji, kateremu je kot »izvedenec« pomagal organizirati in izvajati krvavo nasilje nad sindikalnimi in drugimi demokratičnimi gibanji.

Na meji med Bolivijo in Paragvajem pa je znani »lovec« na nacistične zločince Simon Wiesenthal konec minulega leta odkril tudi zloglasnega zdravnika iz Auschwitza Josefa Mengeleja, ki je menda zakrivil smrti 400 tisoč Židov in je zato znan pod imenom »angel smrti iz Auschwitza«. Danes živi Mengele baje pri neki krščanski pacifistični sekci, ki o njegovi nacistični preteklosti nima pojma in ga noče izročiti oblastem.

Wiesenthal meni, da išče še vedno kakih 30 tisoč nekdanjih nacistov; število nacističnih zločincev, ki žive še danes, raztreseni po vsem svetu, pa čeni Wiesenthal na kakih 150.000.

globus

RIM — S sedeža FAO so sporočili, da smo lani pridelali na našem planetu milijardo 544 milijonov ton žita ali 2 odstotka več kot predlani. Poraba žita v sezoni 1982/83 naj bi bila manjša od pridelave, kot vzrok pa navajajo svetovno recesijo. Največje količine zalog žita bodo nakopičili v državah izvoznikah, predvsem v ZDA.

NÜRNBERG — Zvezni urad za delo ZR Nemčije je sporočil, da je brezposlenost v tej državi dosegla absolutni rekord. V ZRN je brez dela 10,2 odstotka Nemcev in 15,1 odstotka tujih delavcev. Trenutno je brezposelnih 2.487.000 Nemcev in 311.000 tujcev.

WASHINGTON — Po ameriških vesteh so brazilski raziskovalci v 5-megavatnem nuklearnem reaktorju tipa »babcock« in »Wilcox« blizu Sao Paula izdelali »neke gramov plutonija«. Če bi reaktor vse leto deloval s polno zmogljivostjo, to pa je odvisno od ustreznih ameriških dobav reaktorskega goriva, potem lahko izdela Brazilija v letu dni 500 do 750 gramov plutonija.

MOSKVA — Sovjetska zveza je znižala ceno nafte, in sicer za 2,11 dolarja pri sodčku. Tako zdaj stane sod te nafte 29,35 dolarja. Kot je sporočila agencija AP, je Sovjetska zveza prva država, ki je tudi uradno znižala ceno nafte po zadnjem neuspelem sestanku predstavnikov držav članic OPEC.

V žarišču dogodkov

KAKO PREŽIVETI ATOMSKO VOJNO

Američan Jonathan Schell je v svoji knjigi »Usoda Zemlje« zbral vsa dosedanja spoznanja o atomski vojni. Nič kaj rožnato podoba zaključuje z besedami: »Ne bo več ljudi in ne živali... Zemlja se bo spremenila v »republiko žuželk in trave«, pravi. Schellove ugotovitve kažejo tudi na izjemno odgovornost pogajalcev — obeh supersil v Ženevi — o razorožitvi.

Najnovejše raziskave o nevarnosti atomske vojne, ki so jih spodbudile vse pogostejše razprave svetovne javnosti, so pokazale, da je treba biti glede vprašanja, če bo svet preživel atomsko vojno, veliko bolj črnogled, kot smo bili to vajeni doslej.

V preteklosti je namreč veljala trditev, da bi človeštvo atomsko vojno vendarle preživelo. Strokovnjaki za civilno zaščito so zatrjevali, da dobro organiziran sistem zaklonišč, učinkovit način obveščanja javnosti ter primerna organizacija medicinske službe lahko bistveno zmanjšajo število žrtev in obvarujejo funkcioniranje najpomembnejših služb.

Takšna razmišljanja so bila vgrajena v teoretične temelje priprav na morebitno atomsko katastrofo. V petdesetih letih so na primer v ZDA na veliko gradili zaklonišča. Podobno v Veliki

Britaniji. Najdlje so v tem pogledu prišli v Švici, ki je sicer znana po temeljitih obrambnih pripravah. V zakloniščih imajo prostora za 80 odst. celotnega prebivalstva, se pravi za 4,8 milijona ljudi.

Že omenjene najnovejše raziskave so ovrgele trideset let staro mišljenje, da npr. ZDA lahko preživijo atomsko vojno. Najnovejša spoznanja gredo celo tako daleč, da ne dajejo veliko obetov niti pri morebitnem lokalnem atomskem spopadu.

Zastarele teorije o posledicah atomske vojne podcenjujejo število žrtev — mrtvih in ranjenih, ne upoštevajo dovolj zmešnjave, ki bi jo povzročil atomski napad. Podcenjujejo vpliv kasnejšega radioaktivnega sevanja na vse živo. Popolnoma zanemarljivo posledice, ki bi jih utrpeli najbolj razvite dežele. Raziskovalci

posledic atomske vojne tudi trdijo, da se je spremenila atomska moč potencialnih nasprotnikov.

Osnovni problem vsega raziskovanja je v različnih pristopih. Nekateri razmišljajo samo o številu mrtvih: bo v napadu podleglo 40, 60 ali celo 80 odst. vsega prebivalstva. Preostanek naj bi bil po takšni optimistični viziji sposoben obnoviti vse porušeno. Drugi spet takole računajo: če bo 60 odst. zmogljivosti avtomobilske industrije uničenih, bo preostanek 40 odst. še vedno dovolj za postopno normalizacijo življenja.

Takšna razmišljanja naj ne bi nikamor vodila. Moderna tehnološka družba je pravzaprav zelo labilen sistem, ki doživi katastrofo, čim mu je porušeno ravnotežje. To pa je lahko ogroženo tudi pri lokalnem atomskem spopadu. Moderna tehnologija tudi ni noben samostojen sistem, povezan je z naravo, ki pa bi prav tako doživljala določene spremembe.

Življenje bo izpostavljeno veliko bolj raznoterim nevarnostim, kot smo to doslej

predvidevali. Mnogi ranjeni bodo umrli že zaradi tega, ker jim nihče ne bo mogel pravočasno pomagati. Kaos bo nastal ob vstopu v prepolna zaklonišča, ki se lahko spremenijo v mrtvašnice, če se v njih razširijo nalezljive bolezni. Mnogi bi v zakloniščih umrli zaradi tega, ker bi bili pred prihodom v zaklonišče izpostavljeni atomskemu žarčenju. In kaj bi našli zunaj tisti, ki bi preživeli? Opustošeno okolje, razpadajoča trupla ljudi in živali, ki bi bila vir tifusa in kolere. Preveč bi jih bilo, da bi jih lahko pravočasno odstranili. Takšno stanje je tudi idealno za razvoj insektov, prenaševalcev bolezni. Preživeli bi našli zaloge hrane, obleke in drugega. Potrebno bi bilo znova organizirati gospodarstvo. Toda to ne gre tako hitro. Če so prizadeta velika industrijska središča, potem ni lahko obnoviti tudi kmetijstva. Ves ta čas obnove bi nastajale nove žrtve zaradi lakote, bolezni in mraza. Odmisliti bi si morali današnji tehnološki model proizvodnje hrane z mehaniziranimi industrijskimi sredstvi in se ponovno vrniti k srednjeveškemu načinu proizvodnje hrane. Čeprav današnji človek veliko več

zna, kot je vedel pred stoletji, pa vendarle ni sposoben storiti tega koraka nazaj, saj ne razpolaga s tistimi primitivnimi znanji, ki so bila nekoč potrebna za preživetje in pridobivanje hrane.

Pa naj bi še uspel proizvajati hrano, kako bi proizvajal tkanine, ki so prav tako pomembne za preživetje.

Večina ljudi (preživelih seveda) bi morala zapustiti svoja prvotna bivališča zaradi nevarnosti žarčenja, toda, ali bi lahko neporušena okolja sprejela vso to ljudsko maso. Obe supersili gradita svojo strategijo na splošnem napadu na vse nasprotnikove centre. Človek, ki bi preživel atomski napad, bi se moral zateči v okrilje narave.

Toda, ali naj pije vodo, ko pa ne ve, če ni zastrupljena. V katero smer naj se giblje, ko pa ne ve, ali morda ne bo prišel na območje atomske radiacije.

Človekova stiska bo odvisna od obsega napada. Morda bi ostalo kaj od organizirane civilne zaščite, ki bi poskrbela za najosnovnejše. Morda bi ostalo tudi nekaj transportnih sredstev... Toda to samo ob

omejenem atomskem napadu.

Jonathan Schell v svoji knjigi trdi, da so človekova spoznanja daleč preskromna o tem, kako v popolnosti predvideti posledice atomske vojne.

Optimisti trdijo, da bi po atomskem šoku sledila hitra obnova. Schellov scenarij je nekoliko drugačen. Stalno poslabševanje pogojev življenja bi trajalo dolgo, morda nekaj desetletij. Visoka stopnja radioaktivnosti v atmosferi bi ogrozila tudi tiste dele sveta, ki sicer ne bi bili v atomski vojni neposredno prizadeti.

Črnogledi rezultati raziskav o posledicah atomske vojne so v zadnjih dveh letih spodbujali protiatomska gibanja v svetu, predvsem na Zahodu.

Jonathan Schell trdi, da nas pri vsem tem ne bi smela zavajati literarna fantastika kašnega Robinsona Crusoja ali Julesa Verna, ki sta v svojih zgodbah opisala, kako je človek lahko ob nič preživel. Toda ne smemo pozabiti, da je v teh primerih to za bogato naravo. Po atomski vojni teh pogojev ne bo. pravi Schell.

Edvard Kardelj je s svojo doslednostjo in neustrašnostjo znal pritegniti v boj vse tiste sile, ki so zagotavljale nepretrgan vzpon revolucije. »Zmagi naroda, osvoboditvi naroda morajo biti posvečeni vsi ukrepi našega političnega in oboroženega boja«, je Edvard Kardelj dejal leta 1943.

Kardeljeva revolucionarnost je prerasčala v nadaljnji razvoj revolucije današnjega časa za boljši jutri. »Kjer je volja, je tudi pot« — naj bi bila Kardeljeva tudi naša skupna misel.

Danes minevajo štiri leta, odkar ga ni več med nami. Njegova dela pa so in bodo ostala trajna vrednota in pripomoček sedanjemu in prihodnjim rodovom v Jugoslaviji, pa tudi delavskemu gibanju v svetu. Njegova bogata dediščina je neizčrpen vir, iz katerega je mogoče črpati spoznanja za urejanje spornih problemov na vseh področjih, iz nje pa je mogoče črpati tudi napotila za prihodnji razvoj družbe.

PRED RDEČIM PRAPOROM (2)

Soboški klub kot izjema

Usposabljanje ljudi za dobre samoupravitelje, to pomeni stalno jih izobraževati, skrbeti za organizacijo svetovne službe, skratka za izmenjavo samoupravne prakse gre, za pridobivanje novih teoretičnih spoznanj in bogatenje ter nabiranje izkušenj na polju socialističnega samoupravljanja. To je v bistvu osnovno poslanstvo, naloženo klubom samoupraviteljev, katerih začetki segajo v leto 1977. Petletno obdobje bi moralo zadoščati, da bi se uveljavili in vrasli v obstoječ družbenopolitični sistem, žal pa temu še zdaleč ni tako. Vsaj v Pomurju si ne moremo ravno šteti v čast, da bi se klubi samoupraviteljev zdramili in opravljali naloge, ki jim gredo. Svetla izjema je v tem pogledu vsekakor Murska Sobota.

Tu so klub ustanovili 23. junija 1977 leta in spočetka nič ni kazalo, da se bo obnesel. Šele zlagoma je oživel in v zadnjih dveh ali treh letih — zahvaljujoč zlasti marljivemu vodstvu (predsednik izvršnega odbora je Jože Horvat iz Agromerkurja in tajnik Alfred Šebjanič iz doma učencev) — dobila razvil svojo dejavnost.

Samo lani so pod njegovim okriljem izpeljali več okroglih miz, javnih tribun in razgovorov. Med njimi velja omeniti dvakrat ponovljena predavanja o delu disciplinskih komisij in svobodni menjavi dela med delavci skupnih služb in delavci proizvodnih tozdov, razgovora s predstavniki delovnih organizacij, ki imajo sedež zunaj občine, in predsedniki samoupravnih delavskih kontrol, okroglo mizo o obveščanju v združenem delu in vraščanju združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti v delo in življenje krajevnih skupnosti — slednje v Beltincih, torej na terenu — in predavanja o novem zakonu o delovnih razmerjih, spodbujanju kulturne dejavnosti v združenem delu in o sporih ter odškodninskih zahtevkih pri sodišču združenega dela.

Ker so v Ljutomeru klub samoupraviteljev s 1. januarjem letos enostavno ukinili in ga pripeljal k predsedstvu občinskega sindikata

nega sveta, bi bilo dobro na zgledu iz Murske Sobotne preveriti, kako je pravzaprav s financiranjem in kadri za nemoteno delo kluba.

Sprva so v statutu opredelili, da bi vsak zaposlen v občini dal v ta namen deset dinarjev letno in družbenopolitične organizacije kot ustanoviteljice svoj delež še posebej. V zadnjem času pa je obveljala zamisel, naj bi financiranje postavili na temelje svobodne menjave dela oziroma — kar je tudi sprejeto — naj bi občinski sindikalni svet klubu redno zagotavljal določena gmočna sredstva.

S kadri imajo v Murski Soboti sorazmerno srečno roko, saj je izbira dovolj široka in kakovostna in posamezni predavatelji — denimo iz sozda ABC Pomurka ali družbenopolitičnih organizacij — se običajno radi odzovejo in sodelujejo. V prihodnje tudi kanijo navezati tesnejše stike s društvi pravnikov, ekonomistov, inženirjev in tehnikov ter knjigovodskih delavcev. Ob vsem tem pa vendarle pogrtešajo zavetnejše sodelovanje organizacij socialistične zveze, zveze komunistov, mladine in borcev, medtem ko jim je sindikat takorekoč ob vsakem času pripravljen priskočiti na pomoč. To je toliko pomembnejše, če dodamo, da je bilo samo lani nad 400 delovnih ljudi in občanov zatejnih in najrazličnejše oblike izobraževanja in usposabljanja.

Branko Žunec

OBISK DELEGACIJE KOROŠKE V POMURJU

Še neizkoriščene možnosti

Med pomursko in koroško regijo so se v zadnjem obdobju, še posebej pa v minulih dveh letih, spletle mnoge oblike gospodarskega sodelovanja, ki pa še vedno temelji na pretežno klasičnih kupoprodajnih odnosih. Zlasti pogrtešajo takšno sodelovanje na dohodkovnih principih, kar bi naj prispevalo k hitrejšemu združevanju dela in sredstev. Čeprav ne gre prezreti številnih poslovnih stikov med organizacijami združenega dela Pomurja in Koroške, pa vendarle za zdaj še ne morejo biti povsem zadovoljni z njihovimi rezultati. Obstajajo namreč raznolike možnosti za razširitev in vsebinsko poglobitev medsebojnega

sodelovanja, kar velja zlasti za področje kmetijstva in proizvodnje hrane, lesne predelave in ostalih gospodarskih panog. Nekateri podpisani samoupravni sporazumi o združevanju dela in sredstev pa nedvomno pomenijo pomemben prispevek k zagotavljanju trdnosti in kakovostnejših oblik sodelovanja v slovenskem gospodarstvu.

Takšno so ugotovitve z nedavne razgovora predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in gospodarstva Pomurja in Koroške, ki je potekal v prostorih delovne organizacije Mura v Murski Soboti. V razgovoru, ki sta ga vodila se-

kretarja medobčinskih svetov zveze komunistov za Pomurje Geza Bačič in za Koroško Silvo Komar, pa so nakazali vrsto stičnih točk za krepitve medsebojnega sodelovanja v prihodnje. To nedvomno predstavljajo področje kmetijstva, kjer je bil omenjen spodbuden primer dogovarjanja med Koroško kmetijsko zadrugo in Kmetijsko zadrugo Križevci pri Ljutomeru pri pitanju, skupni prireji in dobavi klavnih prašičev, o čemer je že podpisan dolgoročni samoupravni sporazum. V tej zvezi so nakazali možnosti boljše oskrbe Koroške s prehranbenimi izdelki iz Pomurja, kakor tudi glede sovlaganja sredstev v mesnopredelovalne obrate in zemljiške posege, ki jih načrtujemo v naši regiji.

Tudi lendavska INA-Nafta ima razvito sodelovanje s slovenjegraško Lesno pri proizvodnji nekaterih novih lepil, z ravnosko železarno pa glede razvoja naprav za naftno industrijo. Slednja tesno sodeluje tudi z ljutomerskim Tehnostrojem, murskosoško Panonijo z Gorenje Muto kot proizvajalcem kmetijske mehanizacije, tesne oblike gospodarskega sodelovanja pa so vzpostavili tudi v Avtoradgoni, SOZD ABC Pomurka in drugje.

Velja pa omeniti, da je koroško gospodarstvo v veliki meri zainteresirano za večje vključevanje v maloobsejni blagovni promet z Madžarsko. Gre za nekatere surovine in polizdelke, s katerimi razpolagajo v sosednji državi, v zameno pa bi koroško gospodarstvo izvažalo izdelke, za katerimi je dokajšnje povpraševanje na tujem trgu. V ta namen bosta gospodarski zbornici obeh regij, kot so se dogovorili na razgovoru v Murski Soboti, do konca letošnjega marca pripravili ustrezen dogovor o konkretnih možnostih uresničitve takšnih dolgoročnih poslov. To pa bo prav gotovo prispevalo k nadaljnji krepitvi gospodarskega in drugega sodelovanja med Pomurjem in Koroško.

B. Žunec

Milan Jeršec

NAFTA IN BONI

Naj ne misli še tako nemogoče, pocenitev nafte na svetovnem tržišču ne bo ugodno vplivala na ceno nafte in derivatov, pa tudi ne na domačo oskrbo v Jugoslaviji. Res bi moral vsak cent pocenitve za našo državo, ki daje letno 2,8 do 3 milijone dolarjev za nakup nafte nekako izplačati tudi v nižji ceni njenih derivatov. Res pa je tudi, da ob sedanjem načinu zbiranja deviz za nakup nafte, ni mogoče kupovati nafte na prostem trgu, za celotni delež, ampak le kupujejo po kvotah. Nafta kupujemo po fiktivnih pogodbah, s kreditnimi in običajno dragimi posojili.

Prejeli smo zveznega ministra, ki so nekateri popustili pred prenehanjem domače nafte, da bo do domače nafte, da bodo vrtni in domači naftni izdelki, da bodo izkušbe rafinerij prevelike. Zato so soglašali, da bodo namesto načrtovanih 9,3 milijona ton nafte, kupili 11 milijonov ton, kolikor znaša seštev vseh razpoložljivih energijskih virov.

Druga realnica ob tem pa je, da ima trinajst jugoslovanskih rafinerij prevelike zmogljivosti, da so naši naftni derivati zelo dragi in bencin najdražji v Evropi. Ker je derivatov premalo, smo mislili omejevanje porabe in bone.

Če pa za bencin in plinsko gorivo bo, kot zdaj vse kaže, odpravila poraba naftnih derivatov, čeprav v zvezi z upravljanjem menijo, da bi jih morali ohraniti, da do konca junija. Rafinerije so pripravljene iz domače in iz uvožene nafte predelati toliko goriva, kolikor ga potrebujemo, vstevši tudi polletno turistično porabo. Predstavniki zveznih upravljanih organov so zavrnili možnost dvojnega cen (po stari ceni na bencin in po novih v prosti prodaji).

MOČ IN NEMOČ JAVNE BESEDE

Zadnje čase so časniki objavljali obilo poročil o razgovorih, o obveščanju, o vlozi in odgovornosti sredstev obveščanja, o zahtevnosti novinarskega dela in podobnem in zazdelo se je, da je od novinarstva najbolj odvisno dogajanje v naši družbi, kar seveda sploh ni res, kajti časniki, radio in televizija so le zrcalo življenja in vprašanje je le, ali so sredstva obveščanja dobro ali slabo zrcalo življenja, o čemer pa imajo različno mnenje forumi, bralci in sami časnikarji.

Razpravljanje o javni besedi je samo po sebi polemično, kajti vanj se samo po sebi vključuje razmišljanje o razpravljanju sploh. Tako je na nedavnem novoletnem srečanju z novinarji nek funkcionar v federaciji požel nad dejstvom, da so časniki, televizija in radio nekritično prenesli diskusijo nekega delegata v skupščini SFRJ, ki je presegla objektivno resnico z žalostinkami o naših gospodarskih razmerah, kar so potem s pridom izkoristili sovražniki v tujini. Naj bi torej ne objavili diskusije delegata in tako odvzeli podlago kritizirerjem v tujini? Naj bi zdaj kaznovali novinarja, ki je povzel njegovo razpravljanje, a ga ni komentiral? Kaj naj bi storili, da bi bil volk sit in koza cela — da bi bili občani obveščeni o tem, kaj govori njihov delegat v njihovem imenu ali po svoje in skupnost zavarovana pred neodgovornim besedovanjem takih delegatov?

PISMO IZ BEOGRADA

Vsa ta stvar me spominja na pisanje nekega teoretika obveščanja, ki je pred desetletjem ali več objavil v svojem priročniku nauk, da novinarji ne smejo obveščati o tistem, kar bi utegnilo skupnosti škodovati in je za primer navedel visok pridelek sliv v Bosni, o katerem naj ne bi poročali v časnikih, da ne bi cena slivam v tujini padla in bi imeli zaradi tega premajhen izkupiček. Tako kot ta »teoretik« državne interese, so nekoč, pred desetletji, tik po odpravljanju administrativnega centralizma, žugali napram javni kritiki tudi tedanji direktorji, češ da je vsako poročilo o slabostih v podjetjih v škodo našemu gospodarstvu, kajti poslovni partnerji bodo zvedeli za slabosti in sodelovanje v trgovini, se pravi pri nakupu in prodaji blaga, se bo zmanjšalo.

Čeprav so se doslej gospodarske težave izdatno nakopičile, se zanesljivo niso večale skladno s poročanjem o njih v sredstvih javnega obveščanja, temveč zaradi nespoštovanja ekonomskih zakonitosti in samoupravne demokracije, ki že od zdavnaj zahteva hitrejšo spreminjanje stanja, ki smo ga ocenili za slabo in družbi nekoristno. Pomeni, da bi sredstva obveščanja morala biti mnogo bolj glasna, kot so, pa ne samo s stališča državnih interesov, temveč predvsem s stališča samoupravne izgradnje družbe, v kateri so dolgotrajni in drugo samo posledica premalo samoupravnega gospodarjenja.

Kadarkoli se namreč zdaj zapletamo v administrativno ukrepanje zaradi gašenja starih žarišč nestabilnosti, nam administracije vedno znova strežejo s podatki, ki da jih ne kaže javno objavljati, da ne bi bilo preveč vznemirjanja prebivalstva s skoraj enakimi motivi državotvornosti kot nekoč, ne da bi se tako vneto in vztrajno letovali temeljnih vprašanj dolgoročnega reševanja problemov gospodarjenja, ki ne tičijo v manjkajočem kapitalu, temveč v neuveljavljenem delu. Kot primer naj navedem obnovljene razprave o gradnji stanovanj za tržišče, ki naj bi reševala nezaposlene gradbince na škodo samoupravnega izgrajevanja stanovanjskega gospodarstva, v katerem so zaradi nesmiotnega gospodarjenja porabljeni velika sredstva, ki bi lahko zagostovala za sedanjo zaposlitev gradbincev.

Z negospodarnim ravnanjem je bilo delo doslej čisto razvrednoteno, tako da delavci nimajo več dovolj dela in jih poskušajo praktiki potem reševati na tako neprincipiellen način, da to stanje le še samo poslabša ne pa izboljšuje. Zatorej kakšnih velikih uspehov ne more biti, če sedanjih gospodarskih težav ne bomo razčlenjevali s stališča vrednotenja dela — od razčlenjevanja osebnih dohodkov naprej glede na vse člane, ki sodelujejo pri ustvarjanju in delitvi dohodkov vse do ravnanja z narodnim dohodkom. Za to pa je treba biti usposobljen in vnet za stvar, ne pa samo teoretik in razpravljalec v forumih, v praksi pa nepotrtjen z lastnim delom.

Viktor Širec

od tedna

MURSKA SOBOTA — Če mora res kafilija ostati na istem mestu, potem je treba preprečiti vsak nadaljnji smrad, ki povzroča prebivcem skupnosti Lendavska v mestu Murska Sobota že vrsto let obilo preglavic. Na vsak način pa je potrebno prostore Koteks-Tobusa preseliti kam drugam, saj očitno ne sodijo k stanovanjskim blokom, pa tudi k ostalim objektom, ki jih načrtujejo v bližnji prihodnosti ne. To je odločno stališče z zbora občanov KS Lendavska, ko so razpravljali o osnutku novelacije zazidalnega načrta Lendavska-sever. Gre že za četrto varianto omenjenega zazidalnega načrta, ki so jo predstavili strokovnjaki Zavoda za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti. M. J.

LENDAVA — Izobraževanje in usposabljanje delegatov, ki se je v občini začelo pred nekaj dnevi, je tokrat organizirano na osnovi enotnega programa v republiki, manj pa so vključeni delegati iz organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti po principu bivanja. Delegati so obravnavali dve temi, politični sistem socialističnega samoupravljanja in uredničevanje svobodne menjave dela. V občini pripravljajo tudi usposabljanje občanov za obrambne in samozaščitne naloge.

MURSKA SOBOTA — Organizacijski zapleti in preobsežna zakonodaja za področje delovanja samoupravnih interesnih skupnosti čisto zamegljuje vsebino in teži tistih problemov, ki najbolj tarejo ljudi. Tako bi lahko najkrajše strnili spoznanja z nedavne seje aktivna komunistov in interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Murska Sobota. Ob tem so tudi ugotovili, da je skupna strokovna služba od reorganizacije aprila lani pripravila kar 3.156.175 strani gradiv. Nedvomno impozantna številka zastavlja vprašanje: na katero stran bi se nagnil jeziček na tehtnici, če bi to goro papirja tehtali po učinkovitosti oziroma izdatnosti? (B. Ž.)

LENDAVA — Po podatkih centra za socialno delo v občini prejema otroški dodatek 1995 delavskih otrok in 320 kmečkih otrok. Višina otroškega dodatka za delavske otroke se giblje od 450 do 1200 dinarjev, kmečki otroci pa dobijo dodatek v višini 450 dinarjev mesečno. Center za socialno delo opravlja tudi strokovno delo pri štipendiranju. Trenutno je v lendavski občini 295 kadrovskih štipendij in 368 štipendij iz združenih sredstev. Ključni naporom, da bi bilo več kadrovskih štipendij, jim to ne uspeva, saj je denimo za šolsko leto 1982/83 bilo razpisanih 98 kadrovskih štipendij, podeljenih pa le 54.

LENDAVA — Zavod za kulturo občine in delovna enota Galerija — muzej sta ob letošnjem kulturnem prazniku pripravila razstavo gvašev akademskega slikarja Maksa Kavčiča. Dela priznanega umetnika je posredovala umetnostna galerija Maribor in so del velike retrospektivne razstave v Mariboru. Zavod za kulturo občine želi s podobnimi razstavami seznaniti občane s slikarsko umetnostjo širše domovine.

do tedna

LENDAVA

Ukinjeno družbeno varstvo v VARISU

Uvodoma je potrebno povedati, da je bilo družbeno varstvo v TOZD Varis delovne organizacije Gorenje Varstroj sprejeto zaradi slabega dela in neupoštevanja samoupravnih dogovorov. Po petih mesecih delovanja začasni ukrepi družbenega varstva se je pokazalo, da se je poslovanje občutno izboljšalo, da so odpravljeni vzroki, zaradi katerih so bili sprejeti ukrepi in da se sanacijski program uspešno izvaja. Na sanitarnih kabinah kot glavnem proizvodu te temeljne organizacije so narejene izboljšave, večje je zanimanje za nje, to pa je pomenilo tudi boljše prodajo. Na osnovi novih izboljšav ob strokovnem sodelovanju INA Nafte pri iskanju lažjih materialov bo sanitarna kabina postala še bolj zanimiva. Za bodoče poslovanje omenjene temeljne organizacije združenega dela pa bo potrebno izpeljati več aktivnosti glede sar ioupravnega sporazumevanja z velikimi gradbenimi sistemi, pri tem pa seveda ne gre zanemariti strokovne pomoči gospodarske zbornice in drugih združenj. Zbori občinske skupščine so zaradi omenjenih uspehov sklenili ukiniti začasni ukrep družbenega varstva, na temeljni organizaciji pa ostaja sedaj naloga, da čim prej opravi samoupravno konstituiranje oziroma da izvoli nove samoupravne organe.

Jani D.

ABC POMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA
Murska Sobota, o. sol. o.

ABC POMURKA — KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA,
Murska Sobota

OBJAVLJA

I. na podlagi sklepa združenega sveta TZO kmetijska kooperacija Murska Sobota, naslednja dela oziroma naloge:

1. Pospeševalec in vodja hladilnice Bodonci
2. Pospeševalec v TZO
3. Pomočnik vodje skladišča Puževci

Pogoji:

Pod 1. in 2. visokošolska izobrazba kmetijske smeri ter eno leto delovnih izkušenj ali višješolska izobrazba kmetijske smeri ter dve leti delovnih izkušenj.
(pod 2. lahko tudi pripravnik).
Pod 3. srednješolska izobrazba kmetijske smeri in 1 leto delovnih izkušenj (lahko tudi pripravnik).

II. TZO Kmetijska kooperacija Beltinci
naslednja dela oziroma naloge

VODJE SKLADIŠČA BOGOJNA

Pogoj: srednješolska izobrazba kmetijske smeri in dve leti delovnih izkušenj

III. — na podlagi sklepa delavskega sveta delovne skupnosti naslednja dela oziroma naloge:

VODJE FINANČNE SLUŽBE

Pogoj:

višješolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj ali srednješolska izobrazba ekonomske smeri in 10 let delovnih izkušenj.

Kandidati naj prošnje z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev vložijo v roku 8 dni od objave na naslov ABC POMURKA — KMETIJSKA ZADRUGA PANONKA, Murska Sobota, Markišavska 3.

ZASEDANJE SKUPŠČINSKIH ZBOROV V MURSKI SOBOTI

Srednjeročni plan ni statični dokument

V ospredju skupnega zasedanja zborov skupščine občine v Murski Soboti sta bila predlog sprememb in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana murskosoboške občine za obdobje 1981—1985 in resolucija za letošnje leto. Zaradi zaostrenih gospodarskih razmer in omejenih materialnih možnosti so se namreč morali spremeniti tudi nekateri osnovni kazalci gospodarske rasti v tem srednjeročnem obdobju. V murskosoboški občini računajo po novem le 2,4-odstotno povprečno letno rast družbenega proizvoda (prej 5,5 odstotka), počasneje pa bodo naraščali tudi dohodek (2 odstotka), industrijska proizvodnja (3,5 odstotka), uvoz le za 1 odstotek, realni osebni dohodek na zaposlenega pa celo za 0,3 odstotka. Edinoletni pri kmetijski proizvodnji, ki jo uvrščajo med prednostne dejavnosti hitrejšega gospodarskega razvoja, bo ostala enaka 4-odstotna rast, medtem ko bi naj povečali izvoz od prvotno

predvidenih 8 na zdajšnjih 10 odstotkov. Skladno s tem pa se bo znižal tudi delež skupnih investicijskih vlaganj v osnovna sredstva v družbenem proizvodu na 24,7 odstotka.

Zlasti bogata razprava delegatov je potekala glede realnih možnosti uresničitve nekaterih naložb do leta 1985, ker je treba računati še na nekatere omejitve. Pri tem so omenjali krčenje virov, pa predpis o obratnih sredstvih in drugo, kar bo nosilec gospodarskega razvoja v občini povzročalo določene preglavice. Vendar pa srednjeročnega plana ne bi smeli jemati za preveč statičnega, so poudarili v razpravi, ker ga je možno še vedno dopolniti, če se za to pokaže potreba. Delegati so sprejeli tudi dva amandmaja — po enem so v besedilo vnesli tudi izgradnjo kafilije oziroma predelave odpadkov, po drugem pa bodo razširili tisti del dokumenta, ki go-

vori o medobčinskem sodelovanju.

Zatem so sprejeli spremembe in dopolnitve predloga občinske resolucije za letošnje leto ter predlog programa dela vseh treh zborov in periodični delovni načrt za leto 1983. Obenem so soglašali s predlogom, da bodo o investicijski sposobnosti OZD podrobneje razpravljali na eni prihodnjih skupščinskih sej. Delegati pa so potrdili tudi stališča, priporočila, usmeritve in sklepe o nadaljnjem razvoju drobnega gospodarstva v murskosoboški občini. Med drugim so se zavzeli za boljše organiziranost na tem področju in za večje usposabljanje mladine za deficitarne obrtne poklice.

Delegati pa so sprejeli še dogovor o uresničitvi nalog razvoja teritorialne obrambe v SRS in vrsto osnutkov odlokov.

Milan Jerše

OBRTNO ZDRUŽENJE MURSKA SOBOTA

Petnajstletnico bodo proslavili delovno

Temeljita analiza, ki so jo izdelali v soboški občini, je pokazala dejansko stanje malega gospodarstva, hkrati pa bila dobra osnova za poglobljeno razpravo na nedavni seji skupščine občine Murska Sobota, ki je tudi sprejela nekatera izhodišča nadaljnjega razvoja. To so ugotovili na seji skupščine obrtnega združenja Murska Sobota, ko so ocenjevali dosedanje delo in se dogovarjali o bodočih usmeritvah.

V soboški občini je trenutno v malem gospodarstvu zaposlenih 1.261 delavec, od tega 620 nosilcev (v gostinstvu 114 in v avto-prevozništvu 135). V zadnjem letu se je število nosilcev obrti povečalo od 570 na 620, zelo nagel pa je porast nosilcev popoldnanske obrti, število teh se je povečalo od 123 na 225 ali za 87 odstotkov. Vse manj pa je lončarjev, kovačev in kolarjev. Na skupščini obrtnega združenja so delegatom dokaj jasno predstavili razmere v malem gospodarstvu, osvetlili probleme in nakazali usmeritve. Ugotovili so, da se družbeni proizvod v obrtništvu bistveno ne spreminja in ne dosegata republiškega povprečja. Opozorili pa so tudi na številne težave, s katerimi se srečujejo v malem gospodarstvu, kot so neurejene cene, davčna in kreditna politika, pomanjkanje materiala in rezervnih delov, premajhna skrb usmerjenega izobraževanja za bodoči kader malega gospodarstva itd. Zavzeli so se tudi zato, da je v prihodnje potrebno pripraviti bolj konkretne programe in uveljaviti dolgoročno sodelovanje z združenim delom, z davčno politiko pa bi morali stimulirati razvoj, ne pa ga zavirati. Mladina, ki se želi vključiti v malo gospodarstvo, pa bi morala biti deležna več praktičnega dela. Sicer pa so nad vse ugodno ocenili delovanje obrtnega združenja v preteklem obdobju, ki je opravilo pomembno poslansko pri razreševanju problematike in razvoju malega gospodarstva. Organizirali

so seminar varstva pri delu, katerega se je udeležilo 120 delavcev, skrbeli za izobraževanje in športno-rekreacijsko dejavnost, prirejali ekskurzije in družabna srečanja. Dobro sodelujejo z obema zadrugama v občini in z obrtnim združenjem iz Szombathelya na Madžarskem. Prizadevajo pa si uveljaviti tudi razvoj delegatskega sistema. Pomembne uspehe pa so dosegli tudi pri materialno-financijsnem poslovanju, saj so ustvarili 1.557.000 dinarjev presežka, kar pomeni, da so skrbno gospodarili.

Zaradi ugodnega finančnega stanja so v letošnjem letu znižali prispevke iz B programa od 0,75 na 0,50 odstotkov. Sprejeli so tudi program dela za letošnje leto, ki je jubilejno, saj bodo praznovali 15-letnico delovanja združenja. Ta jubilej bodo proslavili delovno in, v okviru praznovanja občinskega praznika bodo pripravili razstavo obrtnih izdelkov. Na skupščini so tudi izvolili nove organe združenja. Za predsednika pa so ponovno izbrali Ludvika Černija iz Beltincev.

Feri Maučec

EVIDENTIRANJE BRIGADIRJEV V RADGONSKI OBČINI

LANSKE IZKUŠNJE OPOZARJAJO

V radgonski občinski organizaciji ZSMS so pričeli z evidentiranjem brigadirjev za letošnje brigadirsko poletje. Gre za pridobivanje zadostnega števila mladit, ki se bodo v občinski mladinski delovni brigadi Janko Jurkovič Jovo udeležili republiške MDA Kobansko 83 od 26. junija do 16. julija in radgonskega prispevka v sklopu pionirske regijske brigade Štefan Kovač Marko, ki bo nadelovšču republiške MDA Bela Krajina od 7. do 21. avgusta.

Lansko brigadirsko delo je svojevrstno opozorilo, da je potrebno za uspeh zastaviti vse sile že v sedanjih fazi. Zato so se tokrat evidentiranja lotili bolj organizirano. V šolah bodo pripravili informativne ure, kjer bodo ob predavanjih seznanili učence z brigadirskim delom in življenjem še s prikazovanjem filmov. Da pa bi vse kandidate kar najbolj usposobili za uspešno delo, bodo v občini izvedli več enodnevnih delovnih akcij, od 30. junija do 4. julija pa še posebno večjo občinsko akcijo na stadionu Bratstva in enotnosti, kjer bodo mladi iz te občine čez 4 leta gostitelji Festivala bratstvo in enotnost in bo zategadelj na obnovi objekta potrebno še marsikaj postoriti. Sicer pa se bo tudi ob tej priložnosti pokazala delovna vna radgonske mladine.

Akcije so se odgovorno lotili tudi v združenem delu, kjer je po samoupravnem sporazumu vsaka DO dolžna zagotoviti na vsakih 200 zaposlenih 2 brigadirja in 40 dinarjev na zaposlenega za to dejavnost. Pri tem bodo dali poudarek štipendistom, saj je bila prav udeležba slednjih lani več kot polna.

Evidentiranje bodo za to pionirsko brigado končali zadnjega dne marca, za mladinsko pa 15 dni kasneje. V vse OŠ so poslali zapise, v OO ZSMS v KS, kjer tako doslej ni bilo težav, pa bodo o tem spregovorili na rednih sestankih.

vp

PROGRAMI DELA USKLAJENI

V ponedeljek se je v Ljutomeru sestalo predsedstvo OK SZDL na redni seji z namenom, da uskladi svoj program dela, ki so ga sprejeli na programski konferenci, s programi dela SO Ljutomer in ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami. Poudarek naj bi bil dan usklajevanju nekaterih skupnih razprav. Na ponedeljkovi seji so to tudi naredili. Poudarili pa so, da bo posebno skrb potrebno nameniti zaposlovanju, organizaciji vzgojno-izobraževalnih organizacij in analizi delovanja krajevnih skupnosti.

Prav o tej točki pa so v nadaljevanju seje tudi spregovorili. Komite za družbeno planiranje je pripravil analizo delovanja krajevnih skupno-

sti v občini ter program nadaljnji samoupravni in materialni razvoj. Že prva ugotovitev, da je osnutek dokumenta resnično bolj analiza trenutnega stanja kot pa smernice za nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti, je dovolj za široko razpravo. O dokumentu bodo spregovorili tudi delegati na seji vseh treh zborov SO Ljutomer in analizirali v široko javno razpravo.

Na seji predsedstva so govorili tudi o akciji NNNP 82. Ocena je, da se je v lanskem letu naredilo precej na požarni varnosti, manj pa na področju prometne varnosti. Dali so tudi pobudo, da naj bi v bodoče bil program NNNP

bolj ozek in naj bi občine ali regije same dogovarjale o vsebini akcij.

D. L.

SMUČANJE

Uspela šola v naravi

Tudi iz radgonske občine so učenci v času zimskih počitnic obiskali zimsko šolo v naravi na Zarji — počitniškem ninskem domu »Radenske« na Pohorju. V treh tednih so se na Radenci učili smučati učenci treh šol: srednje šole za gostinstvo in turizem Radenci in osnovnih šol Kapela in Radenci. Cilj šole v naravi je se učenci naučiti smučati. Izvedli so tudi tekmovalne igre. Med petošolci osnovne šole Radenci je pri deklicah zmagal Matej Puškar pred Matejem Topolovec, pri dečkih pa Robi Kavčič jano Beričem. Udeleženci šole v naravi se zahvaljujejo Radenski in delovnemu kolektivu »Zarja« na Pohorju za razvijanje. Iz radgonske občine pa se je več učencev udeležilo tudi šole v naravi v Mežici. Žal pa zaradi pomanjkanja snega niso mogli zizirati tečajev na Kapeli.

Priznanje za Počitniško zvezo

19. februarja bo v Murski Soboti volilnoprogamska konferenca republiške konference Počitniške zveze Slovenije, kar je nedvomno veliko priznanje za počitniško zvezo pr občinski konferenci zveze socialistične mladine. Na njej bo glavna tema namenjena vprašanju regresiranja potovanja mladit. To so omenili na seji predsedstva počitniške zveze pri OK ZSMS v Murski Soboti, ko so sprejemali dokaj obširen program dela za prvo polletje letošnjega leta. V tem času bi naj ustanovili tudi mladinsko turistično poslovalnico, ki bi skrbel za razvoj mladinskega turizma v celotnem Pomurju. Predvsem pa bo organizirala izlete za šolsko, delavsko in vaško mladino.

Veliko akcij pa murskosoboški počitničarji načrtujejo tudi v marcu, saj bo zadnja sobota v mesecu že tradicionalno srečanje članov počitniških družin na Trdkovi. Takrat bodo opravili pohod iz Kuzme na Tromejnik, pripravili razgovor z udeležencem NOB in razstavo orožja. Popoldne pa bodo še kulturni program in športna srečanja, kjer bi naj sodelovali tudi počitničarji iz Ljutomerja, Maribora in Varaždina. Okrog 200 mladit iz murskosoboške občine, ki so se lani izkazali pri obiranju brozda, pa bo odšel na izlet na Koroško.

Precejšnja pozornost bo veljala vpisovanju novih članov, zato bodo člani počitniške zveze obiskali številne kraje v občini, kjer bodo imeli razgovore z mladimi in prikazali diapozitive o SFRJ. Aprila predvidevajo dvodnevni izlet po poteh AVNOJ in pohod po poteh Džure Džurkoviča in Nikole Hečimovića.

V mesecu mladosti se bodo udeležili srečanja počitniške zveze obiskali številne kraje v občini, kjer bodo imeli razgovore z mladimi in prikazali diapozitive o SFRJ. Aprila predvidevajo dvodnevni izlet po poteh AVNOJ in pohod po poteh Džure Džurkoviča in Nikole Hečimovića.

Milan Jerše

SOCIALNE PODPORE

Skupnost socialnega Lendava bo tudi v letošnjem letu namenila vso pozornost občanom, ki so brez sredstev za preživetje, ter invalidim, ki so zaradi nevarnosti za usposabljanje in zaposlovanje. Trenutno dobiva 66 občanov mesečno po 4300 dinarjev pomoči, to so seveda tisti, ki niso nobenega vira za preživetje. 119 občanov dobiva mesečno po 2150 dinarjev družbene pomoči, 11 občanov pa je dobilo enkratno pomoč za oskrbo s hrano oziroma v višini 3500 dinarjev.

Socialno skrbstvo plačuje tudi za 26 mladoletnih otrok in dva občana. Problem socialne pomoči se bo v naslednjih letih stopnjeval, saj je čedalje več ostarelih občanov, ki nimajo sredstev za preživetje. V lendavski občini, da bi morala biti solidarnost, zlasti za tiste, ki so nerazvite in zaradi tega ne morejo prenesti večjega bremena za socialne dajatve.

Okvirni
program
dela

Za letošnji program dela občinske fronte organizacije so bila podana osnovna izhodišča na osnovi ocene delovanja občinske konference že na lanskem občinskem programskem seji. Na predsedstvu pa so razpravljali o že pripravljenem okvirnem programu dela, vsi troje deli ga bodo sprejemali do 20. 1. m. sprejeli pa bi ga naj v marcu.

Osnovni poudarki v okvirnem programu, ki bržkone ne bo doživel bistvenih sprememb in dopolnil, so v vlogi socialistične zveze pri nadaljnji krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov in seveda prispevku v stabilizacijskih prizadevanjih. V vseh pomembnejših vprašanih pa je program usklajen s programom dela družbenopolitičnega zbora in ostalih dveh občinskih zborov.

Med prvi sklop nalog, to je dogajanje delegatskega in skupščinskega sistema, sodijo aktivnosti, ki v občinski organizaciji socialistične zveze že potekajo. Gre za usposabljanje delegatov in aktivistov najširše fronte, ki so časovno opredeljena do aprila, čeprav so še seveda možni časovni odmiki. To pa že vidi drugi točki dnevnega reda minule seje predsedstva OK SZDL, ko so v razpravi o aktualnih nalogah, prav na podlagi doslednejših izkušenj, ki niso v usposabljanju delegatov najboljše, postavljali zahtevnejšo, ostrejšo odgovornost izvoljenih delegatov. Sicer pa so sprejeli še onutek programa letošnjih prireditev in prireditev, ki ga je pripravil za to določen ali zeleno luč letošnjemu razpisu priznanj OF v občini. Na koncu pa so spregovorili še o organiziranju javne razprave v KS in OZD na osnutek samoupravnega sporazuma o ureditvi zdravstvenega varstva.

V. Paveo

POZIVI K RAZUMNOSTI

Lani aprila je tudi v soboški občini prišlo do reorganizacije samoupravnih interesnih skupnosti, organov in služb teh skupnosti. Poslej imajo na področju družbenih dejavnosti 9 občinskih in eno medobčinsko skupnost (za zdravstvo). Prejšnji izvršni odbori so ukinjeni in uvedena so predsedstva z okrog sto delovnimi telesi: komisijami in odbori. V 10 mesecih so se skupščine interesnih skupnosti sestale 37-krat, delovna telesa pa 112-krat. Strokovna služba, ki ima poleg strokovnih opravil na skrbi tudi pripravo gradiv, je od aprila lani pripravila blizu 90 tisoč izvodov gradiv na 3 (tri) milijone in 145 tisoč straneh. Posebej za organe pa je skupna strokovna služba za skupnosti družbenih dejavnosti izdelala 2235 izvodov gradiv na okrog 11 tisoč straneh. Končna številka strani pripravljenih gradiv je torej impozantna: presega namreč 3 (tri) milijone in 150 tisoč.

Toda to je le ena plat medalje, nakatero — obsolidni udeležbi na seji aktiva — posvarili komunisti samoupravnih interesnih skupnosti za

družbene dejavnosti občine Murska Sobota. In niti ni toliko temna, kolikor je druga. Ta druga pa se skriva v dejstvu, da so sisi odločno premalo vraščeni v združeno delo in krajevno samoupravo. Razlogov je več, med enega Evgena Horvata iz občinske zdravstvene skupnosti — sodi razdvojenost porabnika, ki se enkrat pojavlja kot potrošnik dobrin in storitev, drugič spet pa kot njihov plačnik. Saj ne, da naši ljudje ne bi bili solidarni, prej narobe. Veliko jih je, ki si pritrjujejo in dajejo za skupno porabo, le v tem je problem, da organizacija čisto prehitveva materialne možnosti.

Tudi pri načrtovanju se kaže, da so načrtisov bolj kot nekaj privesek načrtom tozdev in krajevnih skupnosti, manjkrat skratka sočasnosti in usklajenosti. Ta pa je brez-pogojno potrebna, sicer prihaja do prenačrtovanja, nenamenskega razporejanja sredstev in v skrajnem primeru do presežkov ali manjkov sredstev, s tem pa do zvišanja ali znižanja prispevne stopnje. Sicer pa so se v okviru

občinskega izvršnega sveta Murska Sobota — po besedah podpredsednika Petra Brunca — že lotili posebne razčlemb obremenitev gospodarstva z različnimi davki in prispevki. Pri tem jim je že uspelo ugotoviti, da gre kar 40 odstotkov dohodka za pokrivanje zakonskih obveznosti, od tega za skupno porabo dobra polovica.

Na seji aktiva ni manjkalo pripomb glede nedela delegacij za skupščine sisov družbenih dejavnosti, povezovanja delegacij v konference, usklajevanja interesov med uporabniki in izvajalci, uveljavljanja skupščine sis kot četrtega zbora občinske skupščine in nenazadnje glede racionalizacije poslovanja teh skupnosti in služb. Brez dvoma je res, da »brez dobre strokovne službe ne more biti dobrega samoupravljanja« — kot je eden od razpravljalcev navajal Kardelj — a je hkrati še bolj res, da ima vse svoje meje in da bi klici k razumnosti pri racionalizaciji dela strokovnih služb sisov zdaj že morali kaj zaleči.

B. Žunec

Idejna in akcijska usposobljenost komunistov slaba

V težavah se pokažejo vse slabosti

Stari pregovor pravi: V težavah spoznaš pravega prijatelja. Velja pa tudi, da se v težavah zaveš svoje lastne idejnopolične sposobnosti, če seveda gre za delovanje v osnovnih organizacijah ZK. Ker te dni potekajo razprave o aktualnih nalogah in vprašanjih pri utrjevanju idejne in akcijske usposobljenosti in organiziranosti ZKS, je prav, da pogledamo v eno izmed osnovnih organizacij ZK, ki je svojo razpravo strnila v naslednje:

Ni naključje, da smo izbrali osnovno organizacijo TOZD Rafinerija v Lendavi, saj je o njej in delavcih, ki delajo v tej temeljni organizaciji, glede na izredno težak ekonomski položaj v zadnjem času tudi največ govora. Kaj ugotavljajo komunisti te osnovne organizacije? Člani zveze komunistov ne reagirajo pravočasno in dovolj ostro na nekatere pojave, ki ovirajo samoupravljanje, v temeljni organizaciji so še vedno ljudje, ki ovirajo

napredek in negirajo vodilno vlogo ZK. V težki ekonomski situaciji in gospodarjenju se dviga zavest delavcev, komunisti pa pri tem niso v ospredju, zlasti ko gre za reševanje življenjskih vprašanj in odpravo tehnobirokratskih pojavov. Aktivnost članov ZK in osebna odgovornost nista na ustreznem nivoju, čutiti je premalo kritične in samokritične zavesti, premalo pa je tudi pripravljenosti za dialog in idejno konfrontacijo med komunisti. Ni potrebno posebej omenjati, da ni posebne volje in pripravljenosti za idejnopolično izobraževanje, čeprav bi seveda v tem trenutku bili znanje in akcijska usposobljenost tisti, ki bi največ pomagali pri razreševanju težav. Komunisti v Rafineriji menijo, da je čestokrat prisotno samozadovoljstvo pri pripravi sklepov, a te sklepe v praksi nihče ne uredi, oziroma o njihovi realizaciji ne razpravljajo.

Osnovna organizacija je, kakor sicer večina v občini,

premalo samoiniciativna, premalo daje spodbud za drugačno delovanje samoupravnih organov in tudi za svoje lastno delo. V času, ko je temeljna organizacija združenega dela v izredno težavnem položaju, se premalo slišijo mnenja komunistov, vse preveč je čakanja, da bo probleme rešil nekdo drug. Komunisti Rafmerije sodijo, da so gradiva za javne razprave, ki jih dobivajo od višjih organov ZK, čestokrat preveč nedorečena ali nerazumljiva za delavca in zaradi tega tudi odbijajoča. Kje so preproste, konkretne besede, ki bi znale motivirati članstvo za večjo aktivnost? To je bil le bežen prikaz nekaterih mnenj članov osnovne organizacije ZK Rafinerija, podobne razprave potekajo tudi v drugih osnovnih organizacijah, upati pa je, da bodo iz njih izluščili takšne sklepe, ki bodo vodili k večji in boljši aktivnosti.

Jani D.

Obremenitve gospodarstva vse večje

Analiza delitve dohodka, skupne in splošne porabe v murskosoboški občini v letih 1979—1982, ki je bila izdelana na pobudo medobčinskega sveta zveze sindikatov za Pomurje, je bila osrednja tema nedavne seje izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti. Prav gotovo je zanimiv podatek, da so organizacije združenega dela v omenjenem obdobju namenjale celo nad 40 odstotkov dohodka za pokrivanje zakonskih obveznosti in prispevkov. Samo obveznosti za skupno porabo so znašale okrog 20 odstotkov, medtem ko velik del odpade tudi na obresti za kredite in obvezno združevanje sredstev za delovne skupnosti. Ni čudnega potemtakem, da se je v zadnjih treh letih v murskosoboški občini delež obveznosti za skupno in splošno porabo v strukturi razporejenega dohodka dvignil, hitreje pa so naraščale tudi druge obveznosti. V skladu z resolucijskimi cilji je sicer rast vseh oblik porabe v tem obdobju zaostajala za rastjo dohodka, toda obveznosti iz dohodka so se neprestano dvigovale.

Kot so ugotovili na seji murskosoboškega izvršnega sveta, je opaziti rahlo izboljšanje razmerij v korist akumulacije, vendar se je le-ta povečevala na račun osebnih dohodkov. Zato je naloga vseh, kot so se zavzeli v razpravi, da skupno in splošno porabo še zmanjšajo, kajti razkrbljujoče je dejstvo, da so se prispevne stopnje nenehno povečevale. Po drugi strani pa so se zniževali edinele čisti osebni dohodki, in sicer za 8 odstotkov v primerjavi s letom 1979.

Do precejšnjih sprememb je prihajalo tudi v samoupravnih interesnih skupnostih, zlasti glede povečevanja nalog in obveznosti, hkrati pa so bile potrebe po združevanju sredstev dokaj različne. Prednost so dajali predvsem zdravstvu, kjer so dovolili hitrejšo rast porabe od povprečja v občini. Ker se je razkorak v osebnih dohodkih med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi še povečal, prizadevati pa si je treba za ohranitev razvitosti slednjih vsaj na sedanjem nivoju, je izvršni svet sklenil, da bo poslej trimesečno spremljal obremenitve v gospodarstvu.

Milan Jerše

mala anketa

Pustni običaji
v Pomurju

Čas pred pustom je tisti, ki ga označujejo številni na pol šegavi, sicer pa s tradicijo obarvani običaji. Med njimi je pri nas v ospredju prav gotovo Borovo gostovanje, za katerega sklic je nepogrešljiv pozvačin, potem so tu še koledovanja, pa vlečenje ploha, tepežni dan, na katerega hodijo otroci naokoli z leskovimi šibami in s tepežem želijo ljudem, da bi bili »friški in zdravi«. Najmočnejši običaj pa je pust sam, za katerega velja, da je širokih ust, pa najsi bo to zaradi smeha ali krofov. Kmetje si na pusta želijo »dugi len in kusto repo«, kar priča, da je večina običajev vezana na obete po rodni letini in čim krajši zimi, ki bi jo naj pregnale prav maske.

JOŽE GERGAR, Andrejci: Ker se v naši vasi v tej zimi dekleta niso zagledala v fante in obratno, nimamo ob pustu poroke, zato smo vaški starešine sklenili, da bomo to nedeljo oženili Borovo Trezo z Rastovim Janošom. Pred gasilskim domom se bomo ob 9. uri zbrali vsi, ki imamo bistro pete, žejne gute, prazne žeje ter odšli v goščo, kjer bo slovesni obred Borovega gostovanja. To je drugič v zgodovini Andrejec, od prvega Borovega gostovanja, ki je bilo prav tako 13. februarja pa je minilo osemindvajset let in takrat je zima bila prav tako blaga in brez snega kot je letošnja, po Borovem gostovanju pa je padel sneg.

MILAN ZRINSKI, Beltinci: Prav čudovito je, da se je na ravninskemu delu Prekmurja ohranil pozvačin, ki še vedno od časa do časa obiskuje pokrajino ob Muri. Zanj je značilna bogato okrašena pozvačinska kapa, ki so jo z veliko mero občutka izdelale roke kmečkih ženic, pisani trakovi, ogrnjen je z bogato izvezenimi lanenimi brisačami, v rokah ima nepogrešljivo ježevko, čez ramo obešen vrtnik, zvonce in rog ter kulač — tradicionalno ljudsko čutaro, v kateri nosi poleg »snejnega mleka«, ki je šilce krepkega — tudi presenečenje za mimoidoče, če namesto vina ali slivovke ponudi proso. Po tradiciji pozvačin, ki vabi na gostovanje in je tudi na njem nepogrešljiv, skrbi za smeh in dobro voljo.

MILENA ŠARUGA, Mele: V naši kulturno-prosvetni sekciji smo v okviru domačega gasilskega društva še vse do nekaj let nazaj negovali stare pustne običaje. Največkrat smo vlekli ploho. Gre za star običaj, ki smo ga uprizorjali, če v tem letu v vasi ni bilo poroke. Pa smo v povorki spremljali ženina in mlado cigani, ciganice, rihtar in seveda mašnik, ki jih je zvečer ob branju litanij in smešne letne vaške kronike poročil. Med našimi ljudmi še živijo stare pustne šege in navade, tudi mladi jih kar dobro poznajo. Upam, da bodo kmalu ponovno oživi in da bodo naslednje generacije ohranjale staro ljudsko izročilo.

PETER ŽIBRAT, Mota: Imamo občutek, da pustni običaji počasi odmirajo. To pa ni samo moj občutek, temveč tudi mojih sovaščanov. Zato smo se že lansko leto odločili, da tega ne smemo dopustiti in pričeli pripravljati nekatere porabljene običaje. Največji je seveda vsakoletna pustna povorka, v kateri naj bi na šaljiv način predstavili vse tisto, kar nas teži, kar je narobe, ali kar bi lahko bilo boljše. Lani smo imeli to prvič in menim, da je zelo uspelo. Seveda se bomo za letos še bolj potrudili, malo razširili in popestrili vse skupaj. Upam, da ne bomo razočarali tistih, ki kaj pričakujejo od nas.

VINKO SVETEC, Lendava: Pustni običaji so bili v preteklosti veliko bolj pestri in priljubljeni. Razviti so bili tudi po vaseh, danes pa jih pripravljajo le v malem številu in še ti so posodobljeni in skušajo prikazovati tegobe današnjega časa. Pri nas v šoli že po tradiciji pripravljamo vsakoletno povorko mask, to so seveda v glavnem otroci, ki v tem vidijo veliko veselja. Najboljše maske pa tudi nagradimo. Žal stara izročila o pustovanju in navadah izginjajo v pozabo, so pa seveda zanimiva s folklorne vidika. Nekaj teh običajev skušamo oživeti med učenci, toda to seveda ni dovolj, starejšim občanom se ne da več šemiti v maske, ker nam tako kot po navadi vedno zmanjka časa.

Strnjena razprava o šolski mreži
v občini LendavaAli bo dovolj denarja
za vse naložbe?

Načrti so seveda eno, drugo pa je njihova realizacija, in tako bržkone 1990 hudo sporna, vsaj kar se tiče dogajanja in novih gradov na področju šolstva. Studija, ki jo imajo v Lendavi občini in ki predvideva, da bo v naslednjih letih investirano v ureditve osnovne šole v Lendavi, Genterovcih, Činčevcih, Turčičih, Kobiliu in B. Zagotovi toliko sredstev? Omenjene naložbe naj bi realizirali predvsem iz referendumskega prispevka, ki ga bo vsi občini do 0.3 odstotka od osebnih dohodkov do leta 1990 plačevali. Še vedno bodo primamo za dosego omenjenih ciljev, ki jih je občina postavila, 13 odstotkov predračunskih virov, ki so v obliki prispevkov, ki jih bodo plačevali občini in Genterovcih, B. Zagotovi toliko sredstev? Omenjene naložbe naj bi realizirali predvsem iz referendumskega prispevka, ki ga bo vsi občini do 0.3 odstotka od osebnih dohodkov do leta 1990 plačevali. Še vedno bodo primamo za dosego omenjenih ciljev, ki jih je občina postavila, 13 odstotkov predračunskih virov, ki so v obliki prispevkov, ki jih bodo plačevali občini in Genterovcih, B. Zagotovi toliko sredstev? Omenjene naložbe naj bi realizirali predvsem iz referendumskega prispevka, ki ga bo vsi občini do 0.3 odstotka od osebnih dohodkov do leta 1990 plačevali. Še vedno bodo primamo za dosego omenjenih ciljev, ki jih je občina postavila, 13 odstotkov predračunskih virov, ki so v obliki prispevkov, ki jih bodo plačevali občini in Genterovcih, B. Zagotovi toliko sredstev?

Jani D.

SLATINARJEM LE ŽLICA SLATINE

RAZČLENILI SMO ZABOJ IN LITER „RADENSKE“

Po nekajurnem »premetavanju« vseh mogočih števil, odstotkov, primerjav in izračunov, smo z direktorjem tozda Mineralna voda Ludvikom Rajbarjem, ekipo računovodskih delavcev in strokovnjakov zdravilišča Radenska in odgovorno urednico Radenskega vestnika Renato Bakan-Ficko prišli pri razčlenbi nosilke (zaboja) z 12 litri (steklenicami) »radenske« — in litra (steklenice) še posebej — do osupljivih podatkov. Izkazalo se je namreč, da delavcem tozda Mineralna voda ostane za akumulacijo od 12 litrov vsega pol litra in od litra le večja žlica slatine. Ali je to sploh mogoče?

Dela smo se lotili s preudarkom in postopoma: od splošnega k posamičnemu in posebnemu. Začeti je bilo treba pri slatinskih vrtnah oziroma vrelih, nadaljevati po zamotanih in zahtevnih postopkih pridobivanja, proizvodnje, razvoja in prodaje »radenske«, da bi nazadnje »pristali« pri nosilki in litru slatine: enkrat v vlogi porabnika, drugič delavca Mineralne vode in tretjič novinarja.

IZ VRELCA DO KUPCA

»Izziv« direktorju Ludviku Rajbarju se je glasil: »Prepričajte nas, da radenska ne teče kar sama iz zemlje!« Postavili smo ga zaradi brezštevilnih, bolj ali manj dobronamernih pripomb kupcev, češ, saj vam mineralna voda itak samoniklo »kipi« na dan.

Sledilo je kratko, a zgo-

na tovarna vozila ali vagone. Transport se nadaljuje iz obrata v Boračevi do grosistov z avtomatiki ali vagoni.

Grosisti pošiljko naših proizvodov raztovorijo in vskladišijo. Temu sledi vnovično natovarjanje na tovarna vozila manjše nosilnosti in tako imenovana distribucija do detalistov (se pravi manjših trgovcev), ki proizvode raztovorijo in slednjič zložijo na prodajne

milijardi celotnega prihodka — toliko vsaj načrtujemo za to poslovno leto — kar je za 16,5 odstotkov več v primerjavi z lani. Materialni stroški nas bodo prišli 1,31 milijard dinarjev ali za 16 odstotkov več kot v minulem poslovnem letu. Sicer pa je v vsej strukturi 40 milijonov deviznih sredstev.

Direktor Radenskega tozda Mineralna voda Lud-

— Direktor tozda Mineralna voda Ludvik Rajbar: »Slatina ne teče kar sama iz zemlje.«

milijoni potrebnih deviznih sredstev, ki jih rabimo predvsem za devizno sodelovanje pri domačih dobaviteljih.

SLATINA JE ENO, MLEKO DRUGO

Zamikalo nas je, da se prelevimo v kupca, zato smo podrezali, zakaj je liter slatine tako drag.

»Naši končni potrošniki oziroma kupci naših proizvodov nas mnogokrat kritizirajo in radi primerjajo ceno slatine z mlekom. Zadržujejo, da ta cena ni upravičena. Ob tem moram poudariti, da se je z 31. januarjem končna, torej maloprodajna cena povečala za 9 odstotkov, vendar delavci Radenske od tega ne bomo imeli prav ničesar. Povečanje gre na račun dejstva, da tudi prevozniki zvišujejo cene storitev. Tako bo ma-

dohodkov delavcev tozda in na koncu do akumulacije.«

OSUPLJIV IZRČUN

Zvedavost nas je še močnejše zgrabila in skomin po se večji slikovitosti ni hotelo biti konca. Direktor Ludvik Rajbar je rade volje sodeloval: »Želo nazorno je mogoče predstaviti delitev tistih 36,6 odstotkov od maloprodajne cene, se pravi delitev tistih 4,30 dinarjev tako, da si zamislimo nosilko (zabojo) 12 steklenic mineralne vode, ki jih v skladu s strukturo cene delimo in odvezujemo. In sicer: 4,3 steklenice gredo dobaviteljem za surovine, material, embalažo in energijo, od tega velik del v devizah; 1,3 steklenice so namenjene kupcem za super rabate in druge bonitete; za nadomeščanje obrabe osnovnih sredstev moramo odvzeti 1,2 steklenice; delež za skupni prihodek za Naravno zdravilišče in Tovarno polnilne opreme znaša 0,9

Prizadevanja za COŠ

Kot so ugotavljali na nedavni seji izvršnega sveta skupščine občine v Murski Soboti, so pri uveljavljanju in razvoju celodnevne osnovne šole v murskosoboški občini dosegli ugodne rezultate, saj v celodnevno obliko vzgojnoizobraževalnega dela vključenih že 17 odstotka osnovnošolcev. Ta podatek pa pove, da skoraj za 5 odstotkov presegle povprečje v naši republiki. Nadvse spodbudna ocena pa je tudi za dosežke na področju vzgojnoizobraževalnega dela, aktivnost prizadevanja za kakovostnejše vzgojnoizobraževalno delo. To je prislo tako pri odgovornih delavcih v šolskih kolektivih, občinski izobraževalni skupnosti, območni organizacijski enoti Zavoda SR Slovenije za šolstvo, kakor tudi v krajevni skupnosti murskosoboške občine in drugje.

Ob dejstvu, da imajo nekatere osnovne šole kot denimo v Prosenjaku, Bodoncih itd., zagotovljene ustrezne prostorske pogoje za prehod na celodnevno obliko dela, pa bo v prihodnje vendarle treba imeti pred očmi usklajevanje pogojev z dejanskimi materialnimi možnostmi v občini. To pa, kot je znano, v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah niso navedeni koroznate. Zato so kako dobrodošle usmeritve, ki so jih za uresničevanje dokaj zahtevnih pogojev opredelili na seji murskosoboškega izvršnega sveta.

Poudarjeno je, da je potrebno zlasti zagotoviti postopen prehod na spremenjeno določilo 32 učencev na oddelku. Tesnejše in načrtno so lovanje šol z družbenimi okoljem bi naj v seveda meri prispevalo k družbenemu vzgojnoizobraževalnega dela. Pri tem načrtovanju vzgojnoizobraževalnega dela v okviru prostovoljnega javnosti pa bi kazalo bolj upoštevati interese učencev in jih usklajevati s širšimi družbenimi resni. Ni odveč pripomniti, da bodo med prostovoljnimi dejavnostmi posredno skrb namenili področju kmetijstva. Zato bodo načrtnim in tesnim poznavanjem šol s temeljnimi združnimi enotami in ostalimi delovnimi organizacijami s področja kmetijstva ter s srednjo kmetijsko šolo skušali učence temeljiteje seznaniti s stvarjo in pomenom agrarnosti, sodobnimi agrarnimi ukrepi in kmetijsko proizvodnjo.

Prevladalo je tudi mnenje, da si morajo šole prizadevati za pridobivanje pritegnitev zunanjih delavcev in mentorstva vzgojnoizobraževalnega dela. Prav z medsebojnimi sporazumi in dogovori naj zagotavljali načrtno in kontinuirano delo na področju. Nič manj pomena ni tudi stalno strokovno in družbeno-litično izpopolnjevanje vseh delavcev in mentorstev sodelavcev za uresničevanje celodnevne osnovne šole v murskosoboški občini. Da bi se delo koordinacijskih odborov za razvoj celodnevne osnovne šole, pa ne splošno razreševali problematiko in odprta vprašanja s strani šol, strokovnih ustanov in krajevnih dejavnikov. Ustrezni kadrovskih, prostorskih drugih pogojev ter uresničevanje smotrov celodnevne osnovne šole v bosta nenehno spremljati Zavod SR Slovenije za šolstvo, območna organizacijska enota v Soboti in občinska izobraževalna skupnost.

Branko ŽUNEC
Foto: Dani MAUKO

KOMU IN KOLIKO SLATINE?

— 4,3 steklenice gredo dobaviteljem za surovine, material, embalažo in energijo; 1,3 steklenice je za kupce za super rabate in druge bonitete; 1,2 steklenice je za obrabo osnovnih sredstev; 0,9 steklenice gre za Naravno zdravilišče in Tovarno polnilne opreme; skoraj steklenica je za banke, zavarovalnice, zbornico, SDK, sise in proračune občine in republike; 1,7 steklenice dobi delovna skupnost; za osebne dohodke in skupno porabo ostane 1,3 steklenice, za akumulacijo le pol steklenice oziroma le dobra žlica slatine.

ščeno pojasnilo: »V radiusu 30 kvadratnih kilometrov okrog Boračeve je več kot 170 vrtin, od tega nad 50 vrelecev. 35 jih je ustreznih za izkoriščanje. Iz njih mineralno vodo s črpalkami transportiramo do obrata v Boračevi v objekt za pripravo mineralne vode. Tu ji v prvi fazi odvezujemo naravni ogljikov dioksid, z vpihavanjem zraka mineralno vodo razželezimo, sfiltriramo, podhladimo in ji nato dodajamo prej odvzet ogljikov dioksid, in to natanko 5 gramov po litru. Po vsem tem mineralno vodo transportiramo do nalivalnih linij, kjer sledi nalivanje.«

Logično, da smo se vprašali, kaj vse morajo slatinarji postoriti, da pride to, čedalje bolj iskano in rabljeno krepčilo, na police v trgovinah.

»620 delavcev v dveh izmenah, kolikor jih ta čas združuje delo in sredstva v naši temeljni organizaciji, s pomočjo v celoti avtomatiziranih nalivalnih linij — premoremo jih 7, vsaka pa stane vsaj 120 milijonov dinarjev — opravlja zahtevno delo. Tudi po 1,5 milijona litrov oziroma steklenic slatine dnevno moramo raztovoriti s tovarnih vozil oziroma vagonov, opraviti depaletizacijo, steklenice oprati in pregledati, jih napolniti z mineralno vodo oziroma brezalkoholnimi pijačami, zamašiti, etiketirati, ponovno vložiti v nosilke, nosilke paletizirati in potlej vse skupaj natovoriti

police v trgovinah.« Ni kaj reči: pot je dolga, trajna in ne moreš si kaj, da ne bi podvomil, če je v vsem tem dovolj računice; če se skratka spleta in kolikšen je sploh izkupiček.

»Delavci Mineralne vode napolnimo letno 250 milijonov litrov mineralne vode in brezalkoholnih pijač, od tega 180 milijonov »radenske« in več kot 50 milijonov litrov brezalkohola. Največji delež gre seveda brezalkoholni pijači pod blagovno znamko »deit«. To pomeni 2

vik Rajbar je za tem podrobneje razkril sila zapletene in občutljive težave, s katerimi se v zadnjem obdobju spopadajo tudi v drugih delovnih kolektivih. »Nismo sposobni nabaviti niti zamaška, če ne damo devizne sodelave. Podobno velja za etikete, steklenice in zlasti surovine za polnjenje brezalkoholnih pijač. Z ozirom na obstoječo razpolagalno pravico to pomeni, da smo delavci Radenske dolžni ustvariti 120 milijonov deviznega priliva samo zato, da bi lahko razpolagali s 40

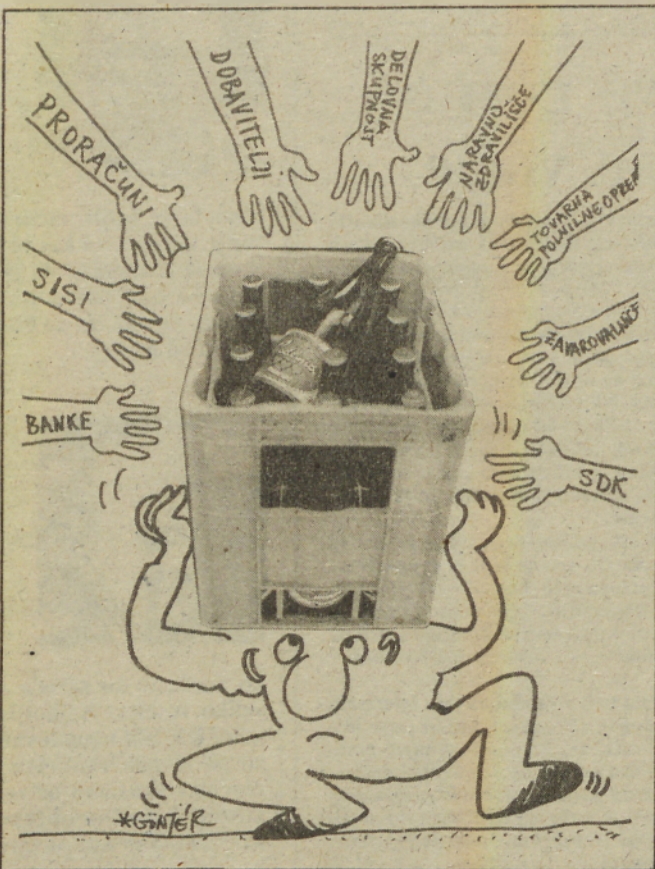
loprodajna cena »radenske« znašala 11,72 dinarjev oziroma toliko, kolikor bo moral zanj odšteti kupec v trgovini. Od teh 11,72 dinarjev moramo odšteti 16,7 odstotkov za prevoznika, grosistom pripada 31,6 in detalistom (trgovcem!) 15 odstotkov. To torej pomeni, da od 11,72 dinarjev celih 46,6 odstotkov pripada trgovini. Delavcem Radenske ostane potemtakem od 11,72 dinarjev vsega 36,6 odstotkov ali natanko 4,30 dinarjev.«

Koliko pa potlej ostane delavcem Mineralne vode za akumulacijo, osebno porabo oziroma osebne dohodke, smo vrtali dalje.

»Teh 4,30 dinarjev po steklenici, kolikor prigrisnemo oziroma iz česar lahko izračunamo celoten prihodek temeljne organizacije, se zdaleč ni tisti dinar, ki bi pripadal za osebno porabo delavcem Mineralne vode. Od tega zneska, torej od naše lastne cene, moramo 11,7 odstotkov odšteti za materialne stroške in amortizacijo, za super rabate oziroma za dodatno stimulacijo kupcem, določen delež od tega je treba plačati ali pa v okviru skupnega prihodka dodeliti drugima dvema temeljnima organizacijama:

Tovarna polnilne opreme in Naravno zdravilišče; sledijo samoupravne interesne skupnosti, služba družbenega knjigovodstva, banke, nazadnje tudi delovna skupnost skupnih služb in šele nato pridemo do osebnih

steklenice; banke dobijo za obresti, zavarovalnice za zavarovalnine, zbornica, služba družbenega knjigovodstva, samoupravne interesne skupnosti; delovni skupnosti, v okviru katere je tudi osem prodajnih centrov, ki opravljajo prodajo naših proizvodov po Jugoslaviji, gre 1,7 steklenice; za osebne dohodke in skupno porabo delavcev v proizvodnji ostane po vsem tem vsega 1,3 steklenice od 12, kolikor se jih nahaja v nosilki, in za akumulacijo tozda Mineralna voda le pol steklenice oziroma pol litra slatine. Z drugimi besedami bi dejali, da ostane za akumulacijo tozda 0,193 dinarjev od 11,72 dinarjev, ki jih končni potrošnik plača v trgovini. Zal teh pol litra mineralne vode oziroma 0,193 dinarjev še ni akumulacija, s katero bi razpolagali delavci naše temeljne organizacije. Od tega je namreč treba odvzeti še 0,09 dinarjev, namenjenih za sklad manj razvitih in 0,053 dinarjev za železniške in druge infrastrukturne objekte. Skratka, od 0,193 dinarjev moramo odšteti 0,14 dinarjev po steklenici. Tako torej ostane delavcem Mineralne vode 0,05 dinarjev neto akumulacije. Če vse to prenesemo na tistih pol litra od 12 litrov slatine, ki se nahajajo v nosilki in pomenijo prvotno akumulacijo tozda, moramo ugotoviti, da ostane delavcem Mineralne vode na razpolago DOBRA ŽLICA SLATINE.«

kulturna obzorja

PESEM IZ DOMAČIH LOGOV

Kulturno društvo Stefan Raj iz Turnišča je pred iztekom preteklega meseca pripravilo v domači kulturni dvorani samostojni koncert, na katerem so nastopili: mešani pevski zbor, oktet iz Planike, ljudske pevke, za popestritev pa je zaplesala folklorna skupina.

Bil je prijeten večer, čeprav je bilo ob tej priliki slišati tudi otežavah, s katerimi se soočajo v turniškem kulturnem društvu. Kot je dejal predsednik društva Avgust Sobočan primanjkuje pevcev, tudi prostori so pretesni in neurejeni, kar pa vseh ljubiteljske dejavnosti ne zavira v tolikšni meri, da bi zamrla. O tem priča tako omenjeni koncert doma kot tudi gostovanja po drugih krajih v Pomurju. Nedeljsko v Rogaševcih naprimer, kjer so se v prireditveni dvorani ob 14.30 predstavili: mešani pevski zbor, moški oktet in ženski sekstet ter folklorna skupina.

Pesem ni zamrla

V Dobrovniku ima zborna petje dolgoletno tradicijo. Pesem je zaživela pred dvema desetletjema. Zbor je prevzela mlada učiteljica in ga vodila petnajst let, ko ga je morala zaradi zdravstvenih razlogov zapustiti.

Tako je nastala praznina. Ljudje so želeli peti, le vodilnega kadra ni bilo mogoče najti, kajti pevovodje so zelo zavzeti, ker vodijo več zborov.

Končno smo našli zborovodjo. Zelo se trudi, saj vadimo tudi madžarske pesmi, ker je večina članov našega zbora madžarske narodnosti.

Zbor deluje v okviru Kulturnega društva »Petöfi Sándor« že tretje leto. Nastopamo na vseh proslavah in tudi na občinskih revijah. V zboru pojejo učenci osnovne šole, vaška mladina in odrasli.

Ko bo zgrajen kulturni dom — to bo čez nekaj mesecev — bo delo zbora in drugih sekcij lahko bolj nemoteno potekalo. **Etelka Milinković**

Število bralcev raste

V gornjeradgonski občini je edino stalno delujoča kulturna ustanova občinska matična knjižnica, ki deluje v sklopu Delavske univerze Gornja Radgona. Knjižnica ima 16.363 knjižnih enot in 31 različnih revij in časnikov.

Kot nam je povedala vodja knjižnice Marija Sedivy, je lani knjižnico obiskalo 7.614 bralcev, ki so si izposodili 13.340 knjig. Kar znaša 1956 knjig več kot v letu 1981. V zadnjem času je med mladimi v občini Gornja Radgona vse več zanimanja za strokovno literaturo, ki je vse bolj iskana. To je razumljivo, saj je vedno več študentov, ki si zaradi draginje ne morejo privoščiti lastnega nakupa strokovnih knjig.

Zelijo si, da bi dobili večje prostore, saj ima sedanji le 83 kvadratnih metrov površine, kjer poteka izdaja knjig, priprava revij in imajo tudi mesta za branje revij in druge literature. S pridobitvijo prostorov bi lahko uredili čitalnico, da bi tako bile revije in časopisi bolje izkoriščeni, mladi pa bi imeli možnost večjega kulturnega izživljanja.

Občinska matična knjižnica Gornja Radgona pa skrbi tudi za razširjanje branja v drugih krajih in delovnih organizacijah. Tako imajo izposojevališča v KS Negova, domu učencev v Radencih, v delovnih organizacijah Moda, Elrad in Avtoradgona. V teh izposojevalnicah menjavajo knjižni fond vsakih nekaj mesecev, knjige pa izdajajo amaterji. Nameravali so še urediti izposojevališče v KS Spodnja Ščavnica in Stogovci, vendar jim je bencinska kriza to preprečila.

Ludvik KRAMBERGER

PROGRAMSKO-VOLILNA KONFERENCA ZKO GORNJA RADGONA

Razvijati tisto, za kar so možnosti

Lani so pri zvezi kulturnih organizacij skoraj v celoti uresničili vse programске naloge iz srednjeročnega programa, kljub temu pa na področju kulturne položaj v občini ni ravno rožnat. So ugotavljali delegati na programsko-volilni konferenci in se bo slabo materialno stanje izprelet odražalo še nekaj časa.

V lanskem letu je precej zamrla dejavnost kulturnih društev v občini — teh je skupno 18 — saj je malo, dušje zajelo skoraj vsa društva v krajevnih skupnostih in združenem delu. Nekoliko bolj so vpregli te v selskih kulturnih društvih in skupinah, ki delujejo v okoliščini drugih društev.

Približno tako je bilo lani tudi z delom v posameznih dejavnostih. V občini vse bolj dobivajo pravo mesto likovna in knjižna dejavnost, korak naprej je storjen v glasbeni in instrumentalni dejavnosti, nazaj pa v fol-

klorni in plesni, delo odraslih gledaliških skupin pa je povsem zamrlo.

V programu za letošnje osnovne naloge izobraževanja kadrov za vsa področja kulturnega življenja. Da bi uspeli poživiti kulturno dogajanje, pa bo potrebna, kot menijo delegati, tudi pomoč družbenopolitičnih organizacij v občini in krajevnih skupnostih in seveda bo potrebno vključevati čimveč mladih, posebej še tistih, ki so že v osnovnih in srednjih šolah vključeni v kulturno življenje. V prihodnje bodo tudi organizirali takšne občinske in krajevne prireditve, ki bodo racionalne in poceni, pa vendarle kakovostne. Društvom pa pripočajo, naj razvijajo tiste dejavnosti, za katere imajo največ možnosti.

Na konferenci so izvolili tudi nove organe in vodstvo. Novi predsednik izvršnega odbora je Avgust Posavec.

vp

Prireditve in nagrajenci za kulturno ustvarjalnost v Pomurju

Osrednja prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika je bila v Murski Soboti v ponedeljek, ko je bil slavnostni govornik predsednik skupščine kulturne skupnosti Ivan Obal. Na slovesnosti v galeriji soboškega Kulturnega centra so ob tej priliki podelili nagrade za kulturno ustvarjalnost v soboški občini, obiskovalci prireditve na predvečer 8. februarja, Prečrtnovega dne pa so sledili tudi uprizoritvi predstave Matjaža Kmeclja: Friderik z Veroniko ali

Celjski grofje danes in nikdar več, v režiji Žarka Petana in igralski zasedbi Daret Ulage, Jožice Avbelj in Zlatka Sugmana.

Nagrajenci za kulturne dosežke v soboški občini so: MARIJA ZRIM, ki je priznanje prejela za ljubiteljsko likovno ustvarjalnost in odlične maske gledaliških ljubiteljev na domačem odru pred leti, VLADO SAGADIN prav tako za likovno ustvarjalnost in njen razmah med mladimi, kot tudi za pobudo ustanovitve LIKOS, JOŽE VILDA za dolgoletno sodelovanje in povezovalno kulturo na stičišču treh meja ter organiziranje Panonije in Bienala jugoslovanske male plastike, VLADIMIR MOČAN za oranje ledine na področju zborovskega petja pri nas in dolgoletne aktivnosti in PIHALNI ORKESTER KULTURNOUMETNIŠKEGA DRUŠTVA ŠTEFAN KOVAČ. Izbor letošnjih nagrajencev komisija v sestavi (Erna Brumen, Peter Brunec, Štefan Cervek, Olga Gorčan, Berta Kološa, Edo Mihalič, Marija Rituper in Jože Ternar) utemeljuje kot dolg za nazaj in v bodoče sprotno nagrajevanje žive kulturne ustvarjalnosti.

GLEDALIŠČE ABSURDA V LENDAVI

Prejšnjo soboto je Eugène Ionesco, poleg Samuela Becketta najvidnejši predstavnik gledališča absurda, privabil s svojo PLEŠASTO PEVKO (La Cantatrice chauve) le malo lendavskih ljubiteljev gledališča. Bila je to priložnost soočanja slovenskega avtorja skozi živo besedo ne le za študijsko mladino, marveč za ves napredni intelektualni svet te obrobne občine, ki pa je očito prešibak, morbiden in — oh groza! — povsem nezainteresiran za izjemne gledališke dogodke, ki se tu vendarle kdaj pa kdaj ponudijo.

Ionesco je svojo „anti-igro“ Plešasto pevko napisal tri leta po drugi svetovni vojni, ko je že čutil destruktivno sveto, alienacijo sodobnega človeka v njem.

Ko so v Ljubljanski Drami leta 1967 uprizorili njegovo delo Zeja in lakota, tukratni hišni kritik Josip Vidmar kar ni mogel in verjetno tudi hotel priznati vrednosti Ionescove dramatike. Motilo ga je, „da se je v odrskem junaku naselila bolezen: nemirno hlastanje današnjega dne, odtujenost vsemu, samemu sebi in svetu — in da je v njem, ne da bi nam bilo jasno odkod in zakaj se je naselila vanj.“ (Gledališke kritike, str.

264). Vidmar očitno ni videl NOSOROŽCOV, ki jih je uprizorilo Mestno gledališče Ljubljanske celih šest let prej. Pokojni Lojze Filipič je sodobno dramatično mnogo globlje doumel, ko je zapisal: „Čas, ki v njem živimo, je bolun. Progresivna dehumanizacija se imenuje njegova bolezen. Atmosfera, ki jo dihamo, je polna kužnih klic, ves svet zajema epidemija. Človeško v bitjih, ki se imenujejo ljudje, odmirja in umira, a biju biološko vegetirajo naprej kot zmehanizirane živali, osvobodene vesti, dvomov, strahu in bojazni, žalosti in obupa, ljubezni, lepote in misli — vsega človeškega.“ (Lojze Filipič: Živa dramaturgija, str.: 330)

Vsebinsko in oblikovno je Ionesco svoje igre napolnil z neverjetnim, z nelogičnostjo, absurdnostjo in surrealistično fantastičnostjo. Moralna praznota, mehanski vsakdanji opravki, pomanjkanje pristnih človeških vezi in odnosov zazijajo pred nami v groteskni obliki, poudarjeno, sva-reče! Ne le v tekstu, tudi predstava, ki jo je odigrala mlada eksperimentalna skupina iz Kranja, je bila taka. Dovolj razvidna, na nekaterih mestih izredno domiselna režija mladega Iztoka Valiča, ki smo ga srečali na letošnjih gledaliških seminarjih v Radencih, je razkrila zanimivega, lucidnega ustvarjalca, ki je očito „spiritus agens“ skupine. V tej skupini pa ima nekaj izvrstnih igralk in dovolj dobrih igralcev, ki so po načinu dela in svoji predanosti na pravi poti in mnogo obetajo.

Ob koncu je potrebno še zapisati, da je predstavo tokrat organiziralo Gledališko društvo Lendava, ki postopoma širi področje svojega delovanja in namerava kmalu prarasti v Kulturno društvo Lendava s tem, da poveže vse kulturno življenje in snovanje v občinskem središču.

Rajko Stupar

Zlati priznanji za dolgoletno in uspešno delo na kulturnem področju v lendavski občini bosta prejela Jožef Varga, član kulturno-umetniškega društva Genterovci, in Julijana Mád iz Gornje Lakoše. Srebrno priznanje za enkratne kulturne dosežke v zadnjih letih pa prejme odbor za izgradnjo kulturne doma v Dobrovniku.

ČUVAJMO KULTRNO DEDIŠČINO!

„Zdravljica“ — katero je v uvodu sobotne osrednje prireditve v počastitev kulturnega praznika in dneva pravega delavca v radgonskem domu kulture interpretirala mlada domača pesnica Jelka Kosi — „je še danes najpomembnejša slovenska politična pesem“, misli Edvarda Kardelja Speransa iz njegove razprave o slovenskem narodnostnem vprašanju slavnostna govornica Mira Marko, predsednica medobčinskega sveta ZSS za Pomurje in predsednica medobčinskega sveta Zveze kulturnih organizacij za Pomurje.

„Prešeren, naš največji pesnik, Slovenec in revolucionar, pa ostaja še naprej potokaz tudi našega časa.“ V nadaljevanju pa je tovarišica Markova spomnila na kulturno snovanje borcev v času NOR, kjer sta bili slovenska beseda in pesem še kako pomemben element odpora v borbi proti okupatorju. Ta se je po njenih besedah še posebej močno razmahnila v prvih povojnih letih, v najtežjih časih izražanje pridobitev socialistične revolucije, v zadnjem času pa žal ljubiteljsko ustvarjanje usiha.

To velja tudi za ljubiteljsko dejavnost v radgonski občini, kjer so še ne tako dolgo nazaj delovala številna kulturno-umetniška dru-

štva v močni zasedbi. Ob koncu se je zavzela za njihovo ponovno rast. „Zato čuvajmo naše kulturno bogastvo, še ga oplajajmo, negujmo domačo besedo in pesem, ki plemenita ljudi in jih združujeta, kljub vse večjemu naprežanju za materialnimi dobrinami.“

Za tem je sledila podelitev letošnjih Kerenčičevih in Silhovič nagrad, ki jih podeljuje občinska kulturna skupnost za delo na področju ljubiteljske kulture in občinska izobraževalna skupnost za delo na vzgojno izobraževalnem področju.

Oh koncu pa so se pred nabito

polno dvorano predstavili gostje iz Kranja, člani KUD Sava. V enoinpolurnem programu so navdušili gledalce. To velja za folklorno skupino, ki je zaplesala gorenjske, prekmurske ples, glamočko kolo in bunjevačke ples in tudi za njihov tamburaški zbor Bisernica, ki nam je zaigral več pesni naših narodov, in instrumentalni ansambel. Morda bodo njihovi, kljub ljubiteljskemu delu, visoki umetniški dosežki, svojevrsna injekcija domači ljubiteljski ustvarjalnosti.

V. Paveo

Dobitniki letošnjih Kerenčičevih nagrad so:

MARIJA DUKARIČ, prosvetna delavka OŠ Jože Kerenčič iz Gornje Radgone, ki dosega že leta izjemne uspehe na področju glasbene dejavnosti kot vodja mladinskega pevskega zbora.

MANICA GORNJAK, delavka iz Gorenje Elrada, kjer je organizatorica kulturnega življenja in eno izmed ustanoviteljev tamkajšnjega DPD Svoboda.

ROMAN SLUGA, organizator kulturnega življenja v občini in tajnik občinske zveze kulturnih organizacij in občinske kulturne skupnosti.

Silhovi nagradi pa sta prejela: IRANJO IRGOLIČ, upokojeni učitelj glasbe iz Gornje Radgone in vodja radgonske godbe na pihala.

ANICA ŠKVARČ, upokojena učiteljica iz Radenc za svoje dolgoletno in vsestransko delo z mladimi.

PRAZNOVANJE V LJUTOMERU

Praznovanje osrednjega kulturnega praznika v občini Ljutomer je bilo v ponedeljek. Kot je že postala navada ob pomembnejših praznovanjih, so tudi tokrat pričeli z otvoritvijo slikarske razstave v Galeriji Ante Trstenjaka. Gost je tokrat domačin Silvo Prelog, slikar amater in dolgoletni vodja likovne sekcije pri kulturnem društvu. V njegovi razstavi so prikazana dela, ki bi jih lahko imenovali retrospektivna, in dela, ki so nastala tudi v zadnjem času, tako da na razstavi lahko spremljamo razvoj in celoten opus Silva Preloga. Nadaljevalo pa se je v dvorani doma kulture s spominskim večerom pred kulturnim praznikom. Na osrednji proslavi so sodelovali člani dekljskega pevskega zbora iz srednje šole družboslovne usmeritve Franc Miklošič, člani občinskega simfoničnega orkestra in mladi domači literati s svojimi prispevki. Kot gost pa je praznovanje popestril novinar in publicist France Forstnerič iz Maribora. Pri podeljevanju priznanj in nagrad Zveze kulturnih organizacij najprizadenejšim kulturnim delavcem v občini Ljutomer so še enkrat iskreno čestitali tudi Julki Bezjakovi za dobljeno in s trdim amaterskim delom prisluženo Severjevo nagrado. Mladi literati, ki so se predstavili s svojimi deli, pa so istočasno sodelovali tudi v selekciji za srečanje literarnih ustvarjalcev, ki bo v Titovem Učicu.

Praznovanje kulturnega prazni-

ka pa ni potekalo samo v občini Ljutomer, pač pa tudi drugod. Pri tem naj omenimo dve prireditvi, ki sicer še trajata. V ponedeljek sta pionirski kulturni društvi z osnovne šole Ivan Cankar in osnovne šole Veržej pričeli tradicionalni kulturni teden. Termin je izbran tako, da se vključuje v praznovanje kulturnega praznika. V torek so člani obeh društev imeli letni konferenci, na kateri so si zastavili program dela. V kulturnem tednu so člani kulturnega društva z obeh šol predstavili svojo dejavnost.

Dušan Loparnik

Zveza kulturnih organizacij občine Ljutomer je za aktivno ustvarjalno in dolgoletno delo na področju amaterske kulturne dejavnosti podelila priznanja naslednjim kulturnim delavcem: Manji Miki iz Križevca, Marici Rauter iz Veržeja, Jožici Marinič iz Cvena ter Slavici Belec in Srečki Centrihu iz Ljutomera.

Kulturni koledar

ČETRTEK, 10. FEBRUARJA
LENDAVA — Ob 12. uri bo v srednješolskem centru literarno srečanje s pisateljem Ivanom Potrčem, ki ga organizira lendavska matična knjižnica.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji soboškega Kulturnega centra je na ogled razstava del akademskega slikarja Franca Vozla. Slikar, ki razstavlja v okviru kulturne izmenjave s Kranjem je eden najmlajših likovnih ustvarjalcev na Gorenjskem, diplomant akademije likovnih umetnosti v Ljubljani in udeleženec številnih razstavnih prireditev doma in na tujem. Kot svoboden umetnik živi in dela v Kranju.

„Razvoj slikarstva Franca Vozla je logičen, dosleden in zraven dinamičen in poteka v neprestanem boju med plastično in slikovito likovno izraznostjo, med konstruktivno in zopet destruktivno usmerjenimi likovnimi tokovi, med realistično in abstraktno oblikovanostjo, med čisto likovnostjo in vsebinsko poglobljenostjo. V tem dinamičnem spletu likovnega ustvarjanja ostaja umetnik do kraja odprt sočloveku, čigar fizična in psihična pojavnost je osnovna tema njegovega upodabljanja,“ je zapisal v zloženku, ki je izšla ob torkovi otvoritvi razstave Cene Avguštin. Razstava bo odprta do konca tega meseca.

V prostorih Pokrajinske in študijske knjižnice je na ogled razstava ob 70-letnici Ivana Potrča, ki prikazuje življenje in delo tega pomembnega slovenskega pisatelja ter dramatika. Razstava, ki bo na ogled do 25. tega meseca je za večje skupine učencev po želji komentirana.

LJUTOMER — V galeriji Anteja Trstenjaka je v počastitev slovenskega kulturnega praznika na ogled razstava likovnega ljubitelja — domačina Silva Preloga.

LENDAVA — V galeriji Lendava je na ogled razstava gvašev akademskega slikarja Maksa Kavčiča, ki jo je kot del retrospektive, posredovala umetnostna galerija Maribor, omogočil pa Zavod za kulturo občine Lendava. Razstava je posvečena slovenskemu kulturnemu prazniku.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je razstavljen kolekcija umetniških fotografij Franja Voha iz Maribora. Doslej se je avtor predstavil na petdesetih medkulturnih razstavah doma in v tujini ter prejel tudi več nagrad in priznanj. Tako nagrado Borisa Kidriča in Bronasto plaketo za dosežke na področju fotografije. Franjo Voh nam predstavlja predvsem fotografije, ki obravnavajo kmečkega človeka v naših pokrajinah.

kinematografi

V GORNJERADGONSKEM KINEMATOGRAFU bo v četrtek, 10. ob 19. uri in v nedeljo, 13. februarja prav tako ob 19. uri na sporedu ameriška komedija ZADNJI ZAKONSKI PAR V AMERIKI. Film bo v soboto, 12. februarja na ogled tudi v Kongresni dvorani hotela Radin v Radencih.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v prodajalni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Johannes Mario Simmel UPANJE JE VSE 1/2 (Založba Obzorja), Jože Mlinarč KAR-TUZJA PLETERJE 1403-1595 in Putarje ŽIVLJENJE VELIKIH GRKOV. (Državna založba Slovenije).

V MARTINJU SO NAJVIŠJE

Pot nas pripelje v Martinje na Goričkem. Kar precej daleč je tja iz občinskega središča. Vendar ne bi mogli reči, da je kraj tudi oddaljen. Skozenj namreč pelje celo republiška cesta in po njej menda vsak dan pelje 6 avtobusov.

ŠOLA SAMEVA

Ogledujemo si naselje in našo pozornost najprej pritegne dokaj velika šolska stavba, ki pa očitno nikomur ni več potrebna, sicer ne bi bila domala vsa okna polomljena. Ali pa je tam okoli res toliko neprimernosti, da ne vedo kaj drugega počenari kot lomiti stekla — ne doma seveda, ampak na 'tujih' zgradbah.

Dandanes je, kot kaže, na tem območju premalo otrok, da bi lahko imeli vsaj podružnično šolo. Nekoč pa, kakor lahko preberemo v knjigi Prekmursko šolstvo, je bilo drugače. »1868 so ustanovili enooddelčno občinsko ljudsko šolo in odprli šolsko poslopje. 1903. so prizidali še eno učilnico in stanovanje za učitelja. Tako je šola postala dvooddelčna in državna.« (tam, str. 498). »1927. je Šoštarčič (šolskemu upravitelju, op. p.) uspelo, da so šolo razširili v trioddelčno. Zlasti je negoval podmladek

Rdečega križa in si z njim pomagal, da je dobival od premožnejših šol gnotno pomoč za številne siromašne učence svoje šole. Šoštarčič je ustanovil tudi meteorološko postajo na tej skrajni severni točki države.« (str. 499). Imel je še več drugih zaslug, tako za učence kot šolo in za krajane, toda zaradi moralno dvoličnih in politično nazadnjaških nasprotnikov so ga po smrti junija 1934 pokopali kot krivoverca zunaj pokopališča.

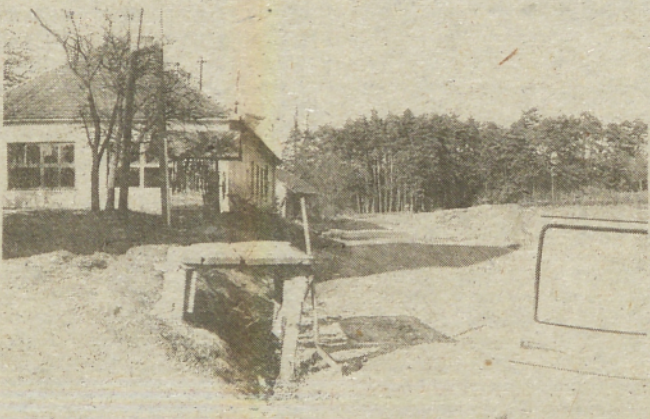
Učilnice martinjske ali tudi trgovske šole torej samevajo — izpostavljene zobu časa in nekaterim neprimernostim. Doklej še tako?

ČE BI BIL SREBRNI BREG TUDI SREBRN

Nedaleč od šole, morda kakšnih 100 metrov, pa stoji nekaj, na kar so lahko Martinčani celo ponosni. To je manjša tabla, ki označuje, da je tam druga najvišja točka v Pomurju. Gre seveda

za vrh Srebrnega brega, ki tamkaj doseže višino 404 metrov. Ampak, tisti, ki še niste bili tam, ne da bi mislili, da je to tudi zares videti kot kakšen visok hrib! Le nadmorska višina tukaj doseže najvišjo številko. Sicer pa imajo na tem bregu celo

pa si jih išče dodaten zaslužek. Največ med njimi se je podalo za večjim kosom kruha v Avstrijo. A le začasno, da bi si čimprej nabavili kmetijsko mehanizacijo in prisluzili denar za to in ono. V zadnjih letih so zrasle tri nove hiše.

Učilnice osnovne šole v Martinju samevajo, razen tega pa so izpostavljene zobu časa in nekaterim neprimernostim.

njive. In po naključju srečamo malo v stran od omenjenega znaka skupino domačinov. Pristopimo in ugotovimo, da pobirajo dračje v gozdčiku in okolici. »To bo za moravsko kuharico, da se bo lahko pozimela grela.« hudomušno pristavi Marija Rogušova. Ona pa je prišla pomagat zato, da bi si nabrala brezovno šibje, s katerega bo delala melle. Kdo bi si mislil, da se tudi ženske tega lotevajo?

POLJA IN DODATEN ZASLUŽEK

Kmalu obhodimo domala vso Martinje, kajti vas šteje le nekaj čez 40 hiš. Prebivalci se ukvarjajo večinoma s poljedelstvom, čeravno ležijo polja na hribovitem območju in niso najbolj rodovitna. Toda že od nekdaj so bili navezani na zemljo. Precej

GASILCI SO DOKAJ AKTIVNI

Edina društvena organizacija v Martinju je gasilsko društvo. Vse ostalo imajo namreč skupaj s krajevno skupnostjo Gornji Petrovci. In lahko zapišemo, da so gasilci še kar aktivni. Lani so razvili svoj prapor, še prej pa so »gradili garažo in kupili 2 motorni brižgalni. Morda si bodo čez nekaj let uspeli kupiti tudi gasilski avtomobil. To je zadnji njihov veliki želja. Skrbijo pa tudi za urejanje protipožarnih mlak.

Med krajevnimi načrti pa bo letos v ospredju zlasti postavitev nove osmenjevalnice za živino. Zdaj je le-ta namreč zasilno urejena v nekdanji kovačnici.

Besedilo in fotografije:
JOŽE GRAJ

Tukaj, oziroma kakšnih 10 metrov višje, je najvišja točka nadmorske višine v Prekmurju. To je vrh Srebrnega brega, ki doseže višino 404 metrov.

Čuvajmo se steklih živali

Prvič se je pojavila steklina tudi v radgonski in letomerski občini, ki sta doslej veljali za ogroženi. V občini Gornja Radgona se je prva stekla lisica pojavila 5. januarja v Murščaku, kasneje pa še v Vidmu ob Ščavnici in Spodnjem Ščavnici, kar so potrdile raziskave, opravljene v virusološkem laboratoriju ljubljanske veterinarske fakultete.

Veterinarska inšpektorica Uprave inšpekcijskih služb in Sobota, enota G. Radgona Rozina Šimundt pravi, da so vse pristojne službe IS SO in drugi takoj ukrepali. Po prvih primerkih pa so našli še na nekaj poginjenih lisic v vademskem koncu in kar je še posebej vznemirljivo, pred karikimi štirinajstimi dnevi tudi na pižmovko, ki se je sumljivo obnašala na dvorišču radgonskega sejmišča. Zatorej pravi nevarnost povsod in ne le na podeželju.

Razpoznavnih znakov je več, stekla zver ali žival se vedno nenaravno, je močno razdražena ali potrta, napade brez vzroka, ima ohromelo čeljust in spodnji del telesa ter močno slini.

Previdnost torej ni odveč, kljub vsem ukrepom, ki jih izvajajo. Lovci sicer pobirajo vse dlakaste živali in potepuške pse in mačke, za domače živali sta odredjena kontumacija in karantena, pa vendar je najbolje, če se znamo čuvati sami. Posebej še otroci. Za vsak stik s sumljivo živaljo, kakor poškodovana koža, je treba takoj k zdravniku. Vse sumne domače živali moramo takoj izolirati od ljudi in drugih živali, trupla poginjenih ali ustreljenih pa zagrebati z zaščitnimi gumijastimi rokavicami in na ločen kraj v debelehi polivati stih vrečah.

Ker določenega območja ne štejejo več za okuženo šale po treh mesecih od zadnjega strokovno ugotovljenega primera stekline, bo radgonska občina verjetno še nekaj časa okužena. Zato se temu primerno samozaščitno obnašajte.

Pomembna pridobitev TOZD Diana

Ob navzočnosti številnih predstavnikov družbenopolitičnega gospodarskega življenja murskosoboške občine je bila konec prejšnjega tedna v Murski Soboti slovesnost ob koncu dozidave in nadzidave hotela Diana. Vse navzoče je najprej pozdravil predsednik osnovne sinate organizacije Stefan Železn, ki je orisal razvoj kolektiva v preteklih letih, ki se je 1. januarja 1970 priključil nosilcu gostinsko-turistične dejavnosti v Pomurju Radenski. Poudaril je, da so združeni dosegli dobre rezultate, zlasti še glede pospeševanja razvoja lovnega, izletniškega in poslovnega turizma. Zatem je spregovoril direktor TOZD Diana Sapač, ki je dejal, da so se iz majhnega obrata v zadnjih letih pomembno organizirali, ki ima trenutno 135 delavcev, kateri ustvarjajo letno okrog sto milijonov dinarjev prometa.

„Celotna investicija dozidave in nadzidave hotela Diana je stala 81,3 milijona dinarjev, z njo pa smo pridobili sto novih postelj (s posteljami do 120), 230 sedežev v kavarni, salonu in na terasi, klimatske naprave, v celoti preuredili kotlovnico, aperitiv bar, slaščičarno in 50 parkirnih prostorov. Skupna površina nove objekta pa znaša 3030 kvadratnih metrov,“ je poudaril tovariš Hkrati se je zahvalil glavnim izvajalcem del, kot so Projektivni konstruktor TOZD Pomurje, IMP Blisk in Slovenijales, ter LB Telemurški banki in ostalim sovlagateljem, ki so prispevali znatna sredstva za omenjeno investicijo.

Generalni direktor Radenske Feri Horvat pa je poudaril, da objekta ne le za kvaliteto ponudbo TOZD Diane, ampak tudi za občino, Radenske in Pomurje. Zatem so podelili 26 priznanj delavcem kolektiva, v izbranem kulturnem programu pa so podelili Prekmurski oktet, učenci osnovne šole Karla Destovnika-Kajčan in ansambel Baranja.

Milan Juriš

V NEDELJO KVIZ V MURŠČAKU

MLADINA IN PREŠEREN

Kako poznajo mladi iz radgonske občine našega največjega pesnika in njegovo bogato kulturno zapuščino? Na to bodo sami odgovorili v nedeljo, ko se bodo osnovne mladinske organizacije pomerile med sabo v vizi Kaj vaš o Prešernu, ki ga dopoldne pripravljajo v prostorih nekdanje osnovne šole OO ZSMS Murščak v tej radgonski vasi.

Lani so se na enakem preizkusu, ki ga v počastitev slovenskega kulturnega praznika prireja ena osnovna mladinska organizacija, mladinci in mladinke lepo izkazali, tako v znanju kot tudi v številčni udeležbi nastopajočih in občinstva. Tokrat pa so organizatorji malce zaskrbljeni, in to predvsem zaradi prevoza v ta kraj, ki ga avtobusna povezava še ni dosegla. Pri tem merijo predvsem na osnovnošolske ekipe. Kakorkoli že, na kviz se vneto pripravljajo. Potekal bo v dveh delih, ob preizkusu znanja se bo vsaka ekipa predstavila še s kratkim kulturnim programom iz bogate Prešernove zakonadnice.

vp

DOSTI DELA ZA PRIDNE ROKE

Vse kaže, da bo v Iljaševcih v ljutomerski občini že čez nekaj let skoraj sto domačij, saj vedno nekaj gradijo, obnavljajo in dograjujejo. Zdaj je v tem kraju okrog 250 prebivalcev in kar 60 jih je zaposlenih v raznih delovnih organizacijah. Tisti, ki so zaposleni, v prostem času radi pomagajo pri kmečkih opravilih, zato zanemarjenih obdelovalnih površin skorajda ni. Ni jih. Če bi bile, bi se že našel kdo, ki bi zemljišče vzel v najem in se potrudil, da bi iz zemlje izvil kar največ. S stroji se da marsikaj hitro narediti, škoda je le, da v križevski krajevni skupnosti še nimajo servisa za popravila, z nadomestnimi deli pa so že nekaj let problemi. Ze s kombajnom je problem, pa ne zaradi vrstnega reda pri žetvi, o tem se 20 članov male strojne skupnosti hitro in načrtno dogovori, le okvar je preveč, premalo pa nadomestnih delov.

Iljaševska polja so rodovitna, v nejevoljo pa ob večjih nalivih kmetovalce spravljajo zamakanja. Zaradi »virja« je pogosto precej škode na njivah, pa tudi na travnikih. Tudi tega problema so se lotili

in vsorazmerno kratkem času izkopali skoraj dva kilometra grab, kot pravijo po domače.

Ob skrbi za dobro zemljo pa namenjajo veliko pozornosti obnavljanju poljskih cest.

Edina hiša s slamo krita, strumen pošarski korak! Janez Nemec iz Iljaševcev.

Kar šestnajst kilometrov jih imajo, ob tem pa so brez svoje gramoznice. Križevska krajevna skupnost je poskrbela, da dobijo vsako leto dovolj gramoziz Krapja. Kdo ve, če je to za kraj blizu Mure najboljše rešitev, vendar delajo in ravnaajo tako, kot je zapisano v uradnih dokumentih.

Promet je precej gost. Množica osebnih in tovornih avtomobilov dela v tej soračnem majhni vasi podnevi in ponoči hrup, cesta je še zrahljana, na nekatere prometne znake pa so pozabili.

Ni jih, čeprav bi bili še kako potrebni. To je potrdil tudi predsednik vaškega odbora Jože Štuhec, ki na sestankih pove tudi kakšno ostro in misli, da so mu sovaščani zamerili. Pa ni tako. Spoštljivo govorijo o njem, radi se posvetujejo. Saj je ob vseh drugih obveznostih tudi vzoren kmetovalec. Kar 32 govejih živali ima v hlevu, vedno dovolj kme, tudi silažne, le zaradi polj in travnikov je zaskrbljen, saj so prevečkrat pod vodo.

Tudi v Iljaševcih pravijo, da je okrog telefonije skoraj toliko nestrpnosti kot nekoč, ko so hoteli imeti v vsaki hiši elektriko. Edini telefon ima mojster za akumulatorsko tehniko, na seznamu pa imajo že petnajst domačij, ki hočejo

imeti telefone pri roki. Stroški so res visoki, zavedajo pa se, da vsaka nova pridobitev tudi precej stane. Pri tem kakšnih sredstev iz krajevnega samoprispevka ne bo.

Vsak bo plačal sam. Tako so se dogovorili. Dogovore pa v tem kraju spoštujejo. Vodovod imajo v vsaki hiši. Tudi takrat so se dogovarjali, zbirali denar, pa še delali zraven.

Pozornost v Iljaševcih vzbujajo edina s slamo krita domačija. Še lastnik Janez Nemec, ki je 26 let raznašal pisenica vesele in včasih žalostne »šrifstice«, se ne spomni, kdaj je bila hiša zgrajena. Prav skrben pa je, ko je treba zagotoviti slamo za kritine.

Seje, žanje, mlati s cepcem. Ritine ima vedno na zalogi, se na strehi kaj skrha. Tudi vrtničkar je. Na pogled je sam pod slamnato streho, pa osamljen. Rad je v družbi, vsi ga poznajo, posebno rabi pa so v njegovi družbi tisti, jim je tu in tam kot pismonož, izročil včasih tudi skrivaj, veselega.

Tudi minuli četrtek ni bil brez družbe. Mnogi so čestitali ob 75. rojstnem dnevu, sam pa je vsem globoko prav od srca, zaželel sreče in jih spodbujal, naj pridno lajo. Prav je imel. Če bo tako, Iljaševčani tudi čez nekaj pred drugimi ne bodo v dregi.

Janko Stojan

Jože Štuhec dobro gospodari, ob delu pa najde tudi dovolj obveznosti, ki jih je prevzel ob izvolitvi za predsednika vaškega odbora.

PREDSTAVLJAMO TEMELJNE ZADRUŽNE ORGANIZACIJE

TZO Cankova: boj za večjo proizvodnjo

Preden bomo zapisali kaj več o lanskem proizvodnji in letošnjih načrtih temeljne zadrugne organizacije Cankova, ki spada h kmetijski zadrugi Panonka, je treba povedati, da združuje 2150 zasebnih kmetijskih gospodarstev, od tega je pomembnejših 210 kmetij, saj imajo tako imenovano tržno usmerjeno proizvodnjo. Ti so dobili tudi kredite za preureditev oziroma novo gradnjo govejih hlevov (146) in za svinjerejsko proizvodnjo (31). Na ta način so za rejo goveda pridobili 2705 stoječ, za krmiljenje svinj pa 1560 stoječ. Na območju TZO Cankova imajo kooperanti, ki imajo v hlevu kar 100 glav goveje živine, prav tako pa se ponajša tudi z mladimi kmetom, ki letno spita 1250 bekonov. Temeljna zadruga organizacija oziroma kreditna služba zadruge pa je omogočila kmetom tudi najetje kreditov za mehanizacijo. Od leta 1970 je kredit dobilo kar 650 kmetijskih gospodarstev. Na cankovskem območju so zlasti zaživele strojne skupnosti, ki jih je že 77. Po največ članov imajo strojne skupnosti, ki so z združenimi sredstvi kupile žitne kombajne (3 do 40 članov), veliko pa je tudi strojnih skupnosti, ki imajo sadilnike za koruzo, sejnalnike za žita, cisterne za odvoz gnojevke.

REKORD PRI SLADKORNI PESI

Kmetje z območja temeljne zadrugne organizacije Cankova so dosegli 4 lanskem letu nadvse ugodne proizvodne uspehe. Kljub temu da na nekaterih kmetijah proizvodnja zaradi ostarelih ljudi usiha, skupna proizvodnja ni upadla (tudi to je uspeh), nasprotno: v primerjavi z letom prej so jo povečali za 5 odstotkov. Tako so kmetije oddale 1705 govejih pitecev v skupni teži 954 tisoč kilogramov, 440 krav (nadomestile so jih 220 tisoč kilo-

gramov, oddali so 3100 bekonov težkih 330 tisoč kilogramov, kooperanti so vzredili 4200 pujskov, kar je 92 ton; prodali so 840 telet, težkih 86 tisoč kilogramov. Proizvodnje mleka sicer niso povečali ampak je bila na predlanski ravni in je znašala 4 milijone 500 tisoč litrov mleka. TZO Cankova je edina zadruga organizacija soboške kmetijske zadruge, ki je fizični obseg proizvodnje v govedoreji lani presegla, in sicer za 6 odstotkov, pri prašičih pa kar za 23 odstotkov.

Nad vse spodbudni so dosežki v poljedelstvu. Kmetje so lani oddali 600 tisoč kilogramov krušnih žit, s čemer so plan od kupa izpolnili 100-odstotno. Tudi sladkorna pesa si na tem območju vse bolj utira pot. Lani so jo pridelovali na 54 hektarjih (133 proizvajalcev) in dosegli povprečen hektarski pridelek 56 tisoč kilogramov. V ormoško tovarno sladkorja so prodali 3024 tisoč kilogramov pese. Tako visok hektarski donos jih je uvrstil med lanske rekorde.

Kmetije na območju temeljne zadrugne organizacije Cankova merijo v povprečju 3,2 hektarja, od tega sta le 2 hektarja primerne za poljedelsko proizvodnjo. Čeprav je večina zasebnih posestnikov usmerjena v govedorejo, pitanje bekonov in pridelovanje krušnih žit, v zadnjih letih pa tudi sladkorne pese, si v temeljni zadrugi organizaciji prizadevajo tudi za razmah drugih vrst proizvodnje. Tako se je 25 kmetov odločilo za pridelovanje hrane. Pridelujejo ga na skupni površini 7 hektarjev in dosegajo ne le odlični hektarski donosi (10 tisoč kilogramov na hektar), ampak so nadvse ponosni, da hren tudi izvažajo v Avstrijo. Tudi organizirana proizvodnja kumaric na Goriškem ni več novost. V drevesničarsko proizvodnjo, je vključenih 15 kooperantov, ki so lani vzgojili 150 tisoč prvorazrednih brezvirusnih sadnih sadik

(jabljane, hruške, višnje, marelice itd.). Združeni kmetje imajo tudi proizvodnjo sadnih podlag, cepičev in podtaknjencev. Matične nasade imajo trije člani TZO Cankova.

NAČRTI V TEM LETU SO VELIKI

Takoj naj povemo, da je med kmeti še vedno veliko zanimanje za kmetijske stroje. Tako želijo v tem letu s pomočjo zadrugne kredita kupiti 2 žitna kombajna, 15 kombajnov za siliranje koruze, 5 traktorjev z močjo nad 60 KM (zlasti zaradi potreb pri spravilu pese), 30 kmetov bi rado kupilo traktorje od 40 do 60 KM, potrebe pa se kažejo tudi za razne traktorske priključke. V TZO si bodo posebej prizadevali, da bodo zadrugni oziroma strojne skupnosti dobile sejnalnice za žita, saj so doslej kmetje sejali pretežno ročno, kar se ni odrazilo

Temeljna zadruga organizacija Cankova je navezala dobre stike z osnovno šolo na Cankovi. Delavci te TZO so neke vrste zunanji sodelavci šole: za učence 7. in 8. razreda, ki se odločijo za delo v kmetijstvu, pripravljajo razna predavanja in omogočijo proizvodno prakso na usmerjenih kmetijah. Seznanjajo pa jih tudi z organizacijo dela temeljne zadrugne organizacije oziroma kmetijske zadruge Panonka. Cankovska TZO vsako leto štipendira okrog 10 kmetijskih fantov in deklet, ki se usposabljujejo v šoli za kmetovalce oziroma v kmetijski srednji šoli v Rakičanu.

lo le na slabšem pridelku, ampak tudi v večji porabi semenske pšenice. Zagotovo pa bodo pokrili tudi potrebe po sodobnih pnevmatskih sadilnicah koruze, ki so veliko gospodarnjeji od klasičnih mehaničnih. Temeljna zadruga organizacija pa teh strojev seveda ne bo le dobavila, ampak tudi prikazala delovanje. Pravzaprav nameravajo organizirati neke vrste združeno proizvodnjo, kot so to naredili pri pridelovanju sladkorne pese. Tam so namreč strojna dela dokaj racionalizirali. TZO je uvedla enotno tehnologijo priprave zemlje, seve, škropljenja, medvrstne kultivacije, zaščito posevkov, spravila in tudi skupen odvoz pridelka. In ker smo že pri pesi, naj povemo, da so kmetje s cankovskega območja za bližnjo setev pese sklenili pogodbe za 70 hektarjev, in tako stoddostno izpolnili plansko obveznost, čeprav je za 40 odstotkov višja od lanske. Nekoliko slabše pa bo (vsaj kar zadeva izvršitev obveznosti po posebnem razdelilniku) pri krušnih žitih. Pogodbo so sklenili za 65 odstotkov načrtovanih površin, kar pa pravzaprav ne presega, saj so planske obveznosti za 50 odstotkov večje od količine lani oddanih krušnih žit.

IZDATNEJSE GNOJENJE SE IZPLAČA

V temeljni zadrugi organizaciji Cankova bodo skupno proizvodnjo letos povečali za najmanj toliko kot predvideva resolucija skupščine občine Murska Sobota, torej za 4 odstotke. Tako rast bodo dosegli kljub sorazmerno majhnim kmetijam. Izpad na manjših kmetijah bodo nadoknadila večja kmetijska gospodarstva. S svojimi proizvodi oziroma prirejo v hlevih se bodo tudi v prihodnje vključevali v naša izvozna prizadevanja. Zadruga je že nastavila tehnologijo pri osmih kooperantih za pitanje 250 glav goveda za izvoz. Do konca leta se jim bo pridružilo še najmanj 10 kmetij, ki bodo skupaj pitale do 500 glav goveda. Pri prašičih si bodo prizadevali doseči 8 odstotkov večjo prirejo. Če bodo na voljo beljakovinski in rudninski koncentraciji, se bo prav gotovo

vo dvignila tudi proizvodnja mleka. Ne bodo zaobšli tudi večjih vlaganj v proizvodnjo krmnih rastlin, lanski uspehi pri pridelovanju soje na 2 hektarjih (3200 kilogramov na hektar) so spodbudni, zato to poljščino letos razširjajo na 10 hektarjev. Proizvodnja pujskov za nadaljnjo rejo je primerna dejavnost za kmetije, ki imajo manjše površine, zanje pa se zanimajo tudi vračajoči se zdolci, zato bo TZO spodbujala tudi to dejavnost. Letos nameravajo na območju TZO Cankova (Krašči ob Ledavskem jezeru) urediti 7-hektarski kompleks sadnega drevja. Poraba mineralnih gnojil je v povprečju še vedno nizka (350 do 400 kilogramov na hektar), zato bo pospeševalna služba okrepila svoje delo. Da je to nujna, dokazujejo primeri posameznih kmetov, ki ob izdatnem gnojenju na hektarju površine pridelajo tudi do 10 tisoč kilogramov koruze, 70 tisoč kilogramov sladkorne pese. Sicer pa bodo kooperanti z območja cankovske temeljne zadrugne organizacije v tem letu tudi povečali (ali na novo zgradili) hleve za 100 glav goveda, pridobili bodo objekte za 300 bekonov, stalež plemenskih svinj pa bodo povečali za 60 svinj.

STEFAN SOBOČAN

ABC POMURKA, DO AGROMERKUR

Lani 4 milijone 200 tisoč piščancev

BODO V MURSKI SOBOTO LETOS ZGRADILI NOVO KLAVNICO?

Delovno organizacijo Agromerkur Murska Sobota sestavljajo tri temeljne organizacije združenega dela: Proizvodnja perutninskega mesa, Tovarna močnih krmil, Transport, Perutninar (kooperacija). V našem zapisu želimo predstaviti perutninarsko dejavnost.

5 MLIJONOV 630 TISOČ KILOGRAMOV MESA

Vzrejo piščancev-brojlerev imajo organizirano pri 44 kooperantih, lastna proizvodnja pa je v 14 objektih, od katerih je največja farma v Dobrovniku. Lani so zasebni kooperanti vzredili 2 milijona 630 tisoč piščancev, v lastni proizvodnji pa so imeli 1 milijon 570 tisoč brojlerev. Skupaj torej 4 milijone 200 tisoč piščancev. Glede na to, da so piščanci tehtali v povprečju nekaj čez 1800 gramov, računica pokaže, da sta zasebni in družbeni sektor proizvedla 7 milijonov 678 tisoč kilogramov žive teže.

piščancev oziroma 14 tisoč piščancev v enem dnevu. Tehnologija ne dovoljuje hitrejšega dela. V novi klavnici, ki jo nameravajo začeti graditi sredi leta, pa bodo v eni uri zaklali in očistili 3 tisoč piščancev oziroma v osmih urah 22.500 piščancev.

GRADNJA KLAVNICE SE BLIŽA

Direktor Agromerkura dipl. soc. Koloman Cigut nam je povedal, da bo piščančja klavnica predvidoma stala 165 milijonov novih dinarjev. Potem ko jo bodo zgradili, bo Agromerkur dobil tudi izvozno registracijo in torej piščance izvažal. Doslej

V sedanji (že zastareli in pretesni) klavnici v eni uri zakoljejo in očistijo 1.800 piščancev, v novi klavnici pa bo delo teklo hitreje: v eni uri bodo očistili 3.000 piščancev. Nova klavnica bo omogočila izvozno registracijo, s tem pa tudi še večji razmah brojlarske proizvodnje na naših zasebnih kmetijah. Foto: Š. S.

Mesa pa je bilo seveda manj — 5 milijonov 630 tisoč kilogramov. Avtor tega članka je izračunal, da da potemtalem 1 kilogram piščanca žive teže 733 gramov piščanca kot ga lahko kupite v mesnici oz. trgovini.

VELIKI PORABNIKI TUDI V POMURJU

Kam so »odšli« pomurski piščanci? Jedli so jih po celi Jugoslaviji, vendar nekaj več kot polovico v Sloveniji. 300 tisoč kilogramov piščancev pa so izvozili. Zanimivo je, da

so njihove izvozne kontingente piščancev pripravljali v neki izven pomurski perutninarski klavnici. Na vprašanje, kako daleč so s pripravami za začetek gradnje, smo dobili odgovor, da pripravljajo dokumentacijo in tehnično-tehnološki projekt, nato bo treba pripraviti investicijski elaborat in pristopiti k zbiranju sredstev. Lastna sredstva in prispevki temeljnih organizacij, združenih v sozda ABC Pomurka, ter sredstva sovlagateljev bodo predstavljala kakih 60 odstotkov vrednosti investicije. 40 odstotkov pa

Kar zadeva kreditna sredstva za gradnjo piščančjih farm trenutno stanje ni ravno spodbudno, saj za to proizvodnjo skorajda ni moč dobiti kredita, s čemer pa ni rečeno, da tisti, ki ima denar (naši delavci,časno zaposleni na tujem, na primer), ne bi mogel graditi sodobne farme. Trg s piščanci ni prezasičen!

smo tudi Pomurci pojedli velike količine Agromerkurovih piščancev — kar 1 milijon 236 tisoč kilogramov. Največ so jih od te količine prodali v soboški občini (826 tisoč kilogramov), nato v lendavski (180 tisoč kilogramov), radgonski (150 tisoč kilogramov) in ljubomski (80 tisoč kilogramov). Povpraševanje po piščančjem mesu se nenehno povečuje. Tako bo verjetno tudi v prihodnje, čeprav se je ob zadnji podražitvi mesa podražila tudi ta vrsta mesa. Odveč pa je seveda poudarjati, da si proizvajalci piščančjega mesa veliko obetajo tudi od izvoza. Agromerkur na to resno računa, toda trenutno kaj prida ne more storiti več kot sicer stori. Piščančja klavnica v ulici Ive Lole Ribarja predstavlja tako imenovano ozko grlo. Zdej v njej v eni uri zakoljejo in očistijo 1.800

bo vrednost bančnih kreditov. Prav bi bilo, če se predlog o investiciji ne bo nikjer zataknil, kajti piščančja klavnica je v Murski Soboti izredno potrebna. Ne bo le odpravila stiske, ki vlada zdaj, ampak bo pripomogla k še večji proizvodnji piščancev-brojlerev. Zanimanje za to dejavnost je kar precejšnje, saj je bruto dohodek od 12 tisoč piščancev, kolikor jih imajo kmetje v povprečju, 100 tisoč dinarjev. Letno pa je moč vzrediti piščance v petih turnusih. Prirejo v hlevih pa lahko povečamo tudi s še sodobnejšo tehnologijo, med drugim tudi z vzrejo do nižje teže kot je povprečna sedanja, kar omogoča tudi večje hlevljenje od dosedanjega. Zdej pride na kvadratni meter v povprečju 17 piščancev, ob drugačni tehnologiji pa bi jih bilo lahko 22. S SOBOČAN

ABC POMURKA

MESNA INDUSTRIJA n. sol. o.
Murska Sobota

Na osnovi 77. člena Samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo ABC POMURKA — Mesna industrija Murska Sobota in na osnovi 19. člena Statuta delovne organizacije ABC POMURKA — Mesna industrija Murska Sobota, razpisna komisija

PONOVO RAZPISUJE

dela in naloge

vodje TOZD Predelava mesa Lendava

Kandidati morajo poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo biotehnične, ekonomske ali organizacijske smeri,
- da imajo 4 leta delovnih izkušenj
- da so moralno-politično neoporečni.

Dela in naloge se razpisujejo za dobo 4 let.

Pismene vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov:

ABC POMURKA — Mesna industrija Murska Sobota, Bijediceva 11, 69000 MURSKA SOBOTA, kadrovska služba.

PODJETJE „DIMNIKAR“ p. o. BELTINCI
Panonska ulica 17
69231 BELTINCI

Delavski svet DO razpisuje dela oziroma naloge

vodje knjigovodstva

Kandidati, ki želijo opravljati navedena dela morajo poleg splošnih z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri
- nad 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delih s področja knjigovodstva.

Dela oziroma naloge se razpisujejo za 4 leta.

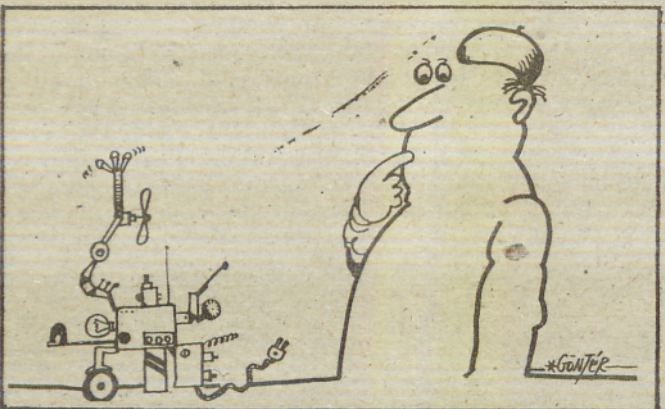
Kandidati pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od dneva objave na gornji naslov. Vse kandidate bomo o izbiri obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

DOMAČA PAMET — KJE SI?

Znak za izumiteljstvo je ponavadi žarnica, ki v odločujočem trenutku zasveti v glavah vrlih in iznajdljivih inovatorjev. Zaenkrat smo se odločili, da — zaradi zaostalosti v naši regiji — uporabimo kot znak, ki bo odsejal stalno na tem mestu, svečo. Radi bi se namreč držali dialektičnega načela — prehod od sveče do žarnice. Dostil je žalostnih ugotovitev o položaju inovatorstva, o vsakodnevni podražljivosti in še čem. Varčevanje postaja počasi naša prva skrb. In ravno to je prilika, ki jo moramo zgrabiti. To pa velja predvsem za tiste skrite talente, ki imajo obrt, ali pa se poklicno ukvarjajo z novatorstvom. To velja za tiste, ki bi želeli pomagati tudi drugim.

Uredništvo Vestnika pripravlja celoletno akcijo, v kateri bi novatorji s svojimi koristnimi predlogi pomagali varčevati. Varčevanje

je širok pojem. Lahko varčujemo doma, na polju, pri gospodinjstvih strojih, svojem avtomobilu. Prepričani smo, da je v Pomurju dovolj iznajdljivih mojstrov, ki so že sami naredili ali ugotovili, kako se da kaj izboljšati, seveda ne po načelu „naredi si sam“ ampak so — če uporabimo strokovni izraz: postali inovatorji. Pri Vestniku nismo sami. Pomagali bodo tudi odgovorni forumi — gospodarska zbornica, raziskovalne skupnosti. Vestnik pa bo primaknil nagrade za najboljše predloge inovacij. Inovatorji na plan, vam kliče. Pošljite nam svoje predloge inovacij, ki so se porodile v vaših glavah. Prižgali smo inovatorsko svečko, radi pa bi, da bi na koncu leta zagorela prava žarnica. Toliko za uvod, podrobnejša pravila našega natečaja pa boste lahko prebrali v naslednjih številkah Vestnika.

Inovacijo imam, sedaj moram odkriti le še to, čemu bi ta izum lahko služil

Z REGIJSKEGA POSVETA O NOVATORSTVU

„VRTIČKARSTVO“ SE MAŠČUJE

Razmere so klavrne. Veliko je demagoškega zavajanja in pihanja v veter. Raziskovalne organizacije vegetirajo, raziskovalci in oprema pa se starajo. Teren ni pripravljen za raziskovalno dejavnost in visokodoneči sklepi se ponavadi sesujejo v prah. Zdaj začnemo plačevati ceh za lastno nespamet, kar bo težko zaobrniti. Na področju razvojno-raziskovalne in inventivne dejavnosti se pojavljamo kot tretjerazredni partner.

Take in podobne, krepke in gorke, so na nedavnem regijskem posvetu v Murski Soboti — na pobudo republiške konference socialistične zveze ga je v sodelovanju z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in gospodarsko zbornico Pomurja sklical pomurski medobčinski svet SZDL — letele na račun zdajšnjega stanja in delno tudi prihodnosti v novatorstvu.

Za 20. če ne več let, smo za gospodarstvom Zahoda. Naši strokovnjaki ne znajo »kopirati« in rabiti znanja, ki jim je na dosego roke. Kaj je temu krivo, se je spraševal Peter Perš, predsednik odbora za inventivno dejavnost pri območni zbornici. Povsem je zadel Aleksander Šiftar iz soboške raziskovalne skupnosti, rekoč: »Naša soseda Madžarska je zelen otok v sivem morju, zahvaljujoč jugoslovanskemu in italijanskemu semenu in ameriškim ter nemškim strojem.« (V mislih je imel kajpak razmah, kakršnega v zadnjih letih doživlja madžarsko agroživilstvo!) Recept je torej sila preprost: tuje znanje oplemenititi z domačim in ga presajati v prakso.

Gradivo republiške raziskovalne skupnosti — osnutek Dolgoročnega razvoja raziskovalne dejavnosti do leta 2000 — ki je rabilo kot podlaga in hkrati iztočnica razpravi, je s tega vidika izdelano, kot da bi bila Slovenija država zase. Znotraj prednostnih ciljev bi moralo opredeljevati ožje programe. Dosledneje kaže vztrajati na svobodni menjavi dela na osnovi samoupravnih sporazumov med raziskovalnimi organizacijami in združenim delom. Pomurci se v gradivu le delno najdemo, najbolj seveda na prednostnem področju proizvodnje hrane, medtem ko manjka cela vrsta drugih, določljivih nalog in ciljev. Pri proizvodnji hrane treba dodati zvečanje zmogljivosti govedorejskih objektov, vzrejo malih živali (na primer kuncev) in ribogojništvo. Na področju energetike naj dobimo večje mesto izkoriščanje naftnih virov, zemeljskega plina, premoga, odpadne toplote, hidro-potenciala pomurskih vodotokov, zlasti reke Mure, proizvodnja izolacijskih materialov in predelava vseh vrst sekundarnih surovin. Ne smemo pozabiti na zemljiške poseje in s tem povezano pridobivanje novih obdelovalnih površin. Podobno velja za razvoj drobnega gospodarstva in — kar je nesporno strateškega pomena — informatiko z računalništvom.

Sočasno naj bi temu sledilo množično inventivno gibanje že v osnovnih in srednjih šolah, v neposredni proizvodnji (uvajanje krožkov za izboljševanje proizvodnje in kontrolo kakovosti izdelkov, katerih na posvetu nihče ni omenil), spodbujanje (usposabljanje in tudi materialna pomoč) inovatorjev in razvojno-raziskovalnih služb in oddelkov, porzrtovalejšje delo raziskovalnih skupnosti in predvsem skupine delegatov, za republiško raziskovalno skupnost, kakor tudi razčiščen položaj, ki ga ima edina raziskovalna organizacija v Pomurju, to je Zavod za ekonomiko in urbanizem.

Na skoraj štiriurnem posvetu je bil govor še o večjem populariziranju t. im. alternativnih energetskih virov (pretvarjanje svetlobe v elektriko, odprte možnosti v ekologiji in podobno), podvajanjih v raziskavah (na primer gradnja kafilije, razvoj kmetijstva in drobnega gospodarstva, stanje podtalnice v regiji in drugo) in nenazadnje, da je še vedno odprto vprašanje ustanovitve razvojno-raziskovalnega centra v Pomurju.

Branko ŽUNEČ

Družbeno prehrano potrebno bolje urediti!

Nikakršno naključje ni, da je bila razprava na seji sveta za družbeno-ekonomski in politični položaj žensk pri občinski konferenci socialistične zveze v Murski Soboti skoraj v celoti namenjena problematiki družbene prehrane. Glede na nedavne premaknitve delovnega časa in prizadevanja za zdravo prehrano prebivalstva je bila obravnavana problematika nadvse aktualna. Čeprav je bilo v razpravi slišati precej kritičnih pripomb na račun obrata družbene prehrane v Murski Soboti, zlasti glede nujnosti kvalitetnejše priprave obrokov za tople malice, same notranje organiziranosti in podobnega, pa je bila to nedvomno dobra iztočnica za nadaljevanje širših razprav o družbeni prehrani v prihodnje.

Na seji so med drugim ugotovili, da si kolektiv obrata družbene prehrane prizadeva, da bi v večji meri uspel zadovoljevati potrebe občanov, še posebej v mestu Murska Sobotica, s toplimi obroki. Več pozornosti pa bo treba nameniti ponudbi storitev ter estetskemu videzu hrane in okolja, pri čemer obstaja še dosti notranjih rezerv. Ob tej priložnosti so razpravljalci dali pobudo, da v vseh krajevnih skupnostih murskosoboške občine v bodoče še več razmišljajo o konkretni ureditvi družbene prehrane. Opozorili so namreč, da je prehrana prebivalstva marsikdaj še vedno neprimerna, zato so se zavzeli, da s pomočjo zdravstvenih organizacij, Rdečega križa in šol storijo odločnejše premike pri prosvetljevanju ljudi za zdravo prehrano.

V tem okviru pa ne gre prezreti tudi pomembne vloge sekcij za družbeno aktivnost žensk v krajevnih skupnostih murskosoboške občine, saj je potrebno prav od občanov dobiti ustrezna mnenja, kako bi kazalo družbeno prehrano v praktičnem življenju kar najboljše organizirati. Vse to pa bo, kot so poudarili na seji sveta za družbeno-ekonomski in politični položaj žensk pri OK SZDL v Murski Soboti, koristno napotilo za dokončno opredelitev sklepov o nadvse občutljivem družbenem vprašanju prehrane delovnih ljudi in občanov. Dogovorili pa so se tudi o izobraževanju žena v murskosoboški občini in o programu dela sveta v letošnjem letu.

Milan Jerše

Murska Sobotica

NALOGE MLADINCEV V OSNOVNI ŠOLI

Tudi pred mladinskimi organizacijami v osnovnih šolah so pomembne naloge. O njih sč spregovorili preteklo sredo na posvetu, ki ga je sklical občinska konferenca Zveze socialistične mladine Murska Sobotica.

Tako so najprej sprejeli dogovor, da bodo tudi letos organizirali informativne dneve za učence osmih razredov, ki jih bodo že v tem in prihodnjem mesecu obiskovali srednješolci ter jih seznanjali o svojem življenju in delu v srednjem usmerjenem izobraževanju. To naj bi namreč osmošolcem pomagalo pri odločitvi, kam po osemletki.

Prav tako so se dogovorili, da bodo začeli evidentirati učence za pionirsko brigado na MDA Bela Krajina in da bodo tudi letos izvedli malo politično šolo za tiste učence, ki jih bodo sprejeli v zvezo socialistične mladine. Obravnavali bodo teme, kot so razvoj mladinske organizacije, vloga in pomen mladinskih delovnih akcij ter aktualne naloge po kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije in ZSM Jugoslavije.

Sklenili so tudi, da se bodo mladinci z osnovnih šol v čimvečjem številu vključili v kvize, razpise in natečaje, ki jih je razpisala republiška konferenca ZSMS.

J. G.

V PREMISLEK

„SE FORUMI SELIJO V BAZO“?

Ko najdemo izvor besede »forum« — PRISTOJNO MESTO ZA RAZPRAVLJANJE O ČEM (ali tudi pristojna oblast ali organ) — potlej se samo od sebe postavlja vprašanje, čemu jo rabimo skoraj izključno v slabšalnem pomenu. »Forum« ni le predsedstvo občinske konference SZDL ali komite ZKS ali občinski izvršni svet, »forum« je lahko tudi predsedstvo krajevne konference SZDL ali sekretariat osnovne organizacije ZKS ali svet krajevne skupnosti ali skupščina interesne skupnosti ali ... Lahko je navsezadnje delavski svet, delegacija ali kakšna komisija. Hkrati pa je vse omenjeno obenem tudi »baza« — osnova, podlaga, temelj, IZHODIŠČE ČESA — posebej še nanj gledamo z republiških in zveznih vrhov. Da ni posredi zgolj besedna igra, bomo skušali naslovno vprašanje, ali se »forumi selijo v bazo«, preveriti na »terenu«, s tem pa ga razčleniti in utemeljiti.

Vzemimo srednje veliko vaško krajevno skupnost! V lendavski občini so to Polana, Dobrovnik, Odranci, Hotiza in Bistrica, v občini Murska Sobotica bi mednje poleg drugih uvrstili Cankovo, Rogasovec, Gornje Petrovce, Mačkovec in Martjance, v ljutomerski Razkrižje, Križevce in Bučkovec in v radgonski občini Videm ob Ščavnici, Apače in Negovo. V okviru krajevne samouprave imajo vse omenjene organizirane: svet in skupščino z vaškim odbori na samoupravni ravni, vse družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in društva na politični ravni in na delegatski ravni temeljne, združene in posebne delegacije za zbor krajevnih skupnosti pri občinski skupščini in za zore uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. Poleg tega se v krajevno samoupravo vključujejo potrošniški in poravnalni sveti, vsakovrstne komisije, odbori in podobni (na primer socialno-zdravstvene komisije, za varstvo okolja ipd.) tam pa, kjer imajo kakšen toz ali delovno

skupnost, pa morda še koordinacijski odbor sindikata.

Če razčlenimo vse tri ravni organiziranosti v kateri od temeljnih organizacij združenega dela — lahko je matična ali dislocirana (slednjih je v regiji nekaj deset) — je slika podobna. Na samoupravni ravni so delavski svet in samoupravne (tudi sindikalne ali informativne) delovne skupine z najrazličnejšimi komisijami in odbori, na politični družbenopolitične organizacije in na delegatski ravni temeljne, združene in posebne delegacije za zbor združenega dela pri občinski skupščini in za zbor uporabnikov skupščin samoupravnih interesnih skupnosti.

V večjih kolektivih, da ne govorimo posebej o zaključnih ekonomskih sistemih, kakršna je sestavljena organizacija, je organiziranost temu ustrezno razpeta in razvejana. Sicer pa, čim višje gremo — od krajevne skupnosti, občine, regije do republike in federacije —

tem več je organizacijskih načinov in oblik. Ni naključje, da v vsem tem

često »od dreves ne vidimo gor« in nam »pravila igre« niso vedno najbolj jasna. Kot gordijski voz se pojavljajo vprašanja, kdo je PRISTOJEN ZA RAZPRAVLJANJE, kdo odgovoren oziroma ali sta delokrog in odgovornost posameznih organov — recimo delovnih teles občinske skupščine in občinskih družbenopolitičnih organizacij — dovolj nazorno razmejena. Kaj sploh rabimo in kaj ne?

Na razpolago so obširne analize o delovanju skupščinskega in delegatskega sistema v zadnjih štirih letih in še prej, zato bi moralo biti delo toliko lažje. Dognati bi veljalo, katere naloge se prepletajo in katere ne, kje sostične točke delovanja posameznih svetov, komisij, odborov, jasno razmejiti, kaj naj opravljajo organi družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev, in kaj organi občinskih skupščin, samoupravnih interesnih skupnosti, vseh ne navajamo. (Načelno je sicer bolj ali manj točno določeno!)

Tudi na najvišjem, 12. shodu jugoslovanskih komunistov, smo priznali, da obstaja paralelizem v odločanju, v nadgradnji, da smo neučinkoviti in premalo iznajdljivi. Vse očitneje postaja, da ima ta resnica še drug obraz: da obstaja paralelizem tudi v »bazi«. Drugače rečeno: »forumi se selijo v bazo«!

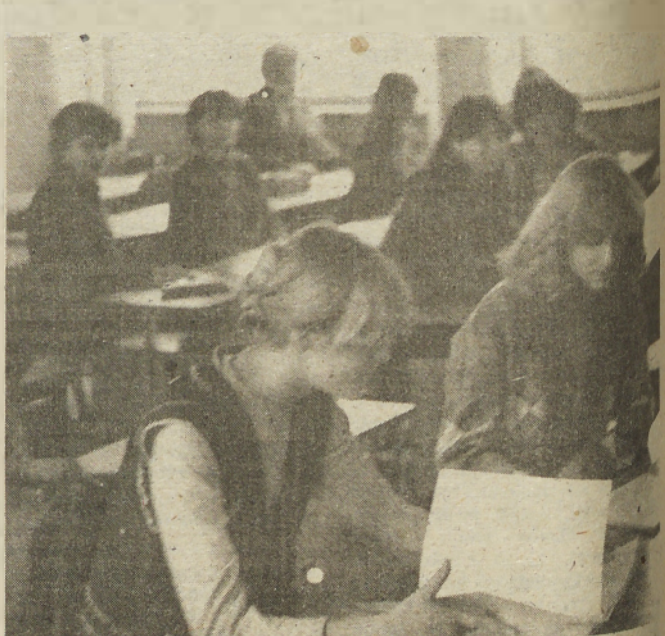
Poenostavimo: vse težje je sklicevati zbere občanov. Ljudje najraje zamahnejo z roko, čeč saj itak nimamo kaj odločati, ko pa so drugi odločili v našem imenu. Za nekakšen

IZ NEMŠKE V DOMAČO ŠOLO

„Če bi tam nadaljevali srednjo šolo, potem bi najbrž za vedno ostali v Nemčiji, a midve sva se hoteli vrniti, ker tu je najin dom in tu se bolje počutiva.“

Ali ni v teh besedah nekaj, čemur pravimo ljubezen do domovine? Da, to ni naučena pesmica, ki jo ve

starša vrnila. Zaenkrat pa so se morali ločiti. Dekleti sta se namreč odločili, da bosta obiskovali srednjo družboslovno in ekonomsko šolo v Murski Soboti. Vpisali sta se v letnik in vse kaže, da ne bosta ime posebnih težav, kljub temu da sta osnovno šolo končali na tujem.

SIDA in GRETA ČASAR sta se brez staršev vrnila iz Nemčije, da bi nadaljevali srednjo šolo, kajti sicer bi najbrž za vedno ostali na tujem, da tu je njun dom in tu se bolje počutita. (Foto: S. ...)

veliko naših otrok na tujem lepo deklamirali! To je preprosta resnica dveh deklet, dvojčk, ki sta 9 let živeli v Nemčiji in tam končali tudi 9 razredov osnovne šole, da bi se naposled, čeprav brez staršev, vrnila v rodno Prekmurje in tukaj nadaljevali šolanje.

SIDA in GRETA ČASAR se imenujeta. Njun oče je doma iz Markovec na Gorickem, mama pa iz Odrancev. Onadva sta še naprej ostala v tujini. Delata v Ingolstadt in najbrž se bosta čez nekaj let tudi

Med tednom stanujeta v dila domu v Murski Soboti, ob sobotah in nedeljah pa zahajata k staršem.

In zakaj nimata posebnih šol? Samo pridnost jima najbrž bi zadosti pomagala, če ne bi v Nemčiji ves čas obiskovali dopolnilnega pouka iz slovenskega jezika, če ne bi brali slovenskih časopisov in če ju starši ne bi jali v ljubezni do domovine. Niti teri pač to pozabijo.

JOŽE GRA...

dopisniki so zabeležili

— VANČA VAS —

ŠE PRECEJ NALOG

Prizadevni gasilci v Vanča vasi imajo za sabo vrsto uspehov. To dokazujejo tudi številna priznanja. Pri ureditvi gasilskega doma bodo morali v prihodnje spet prijeti za delo, čeprav so ga že doslej višili veliko.

V gasilskih vrstah imajo člani, članice, pionirje in mladince. Izobraževanja tudi v prihodnje ne bodo zanemarjali, pa ne samo izobraževanja gasilcev, ampak tudi ostalih vaščanov.

F. K.

Gradili bodo bencinsko črpalko

Spričo neredne oskrbe z naftnimi derivati na območju lenarske občine, kar je bilo minulo jesen najbolj občutno v kmetijstvu, so se krajanje krajevnih skupnosti, Zg. Ščavnica in Lokavec, zvali pobudi socialistične zveze in področnih krajevnih skupnosti, da z namenskim sredstvi financirajo gradnjo bencinske črpalke v krajevem središču Ana v Sl. goricah, kjer ima kmetijska zadruga Lenart že nekaj let kupljeno parcelo za gradnjo nove zadrugne trgovine in bencinske črpalke. Soinvestitor bi bila tudi občinska skupnost za ceste, Kmetijska zadruga in podjetje Petrol.

Odnos v tej akciji zbiranja prispevkov je bil dokaj zadovoljiv, razen manjših izjem. Pričajo, da bodo do bližnje pomladi z gradnjo prišli in si tako sčasoma zagotovili smotrnejšo oskrbo teh za kmetijstvo tako važnih tekočih goriv.

Jože Rajh

RADOSLAVCI

Obrezovanje jablan

V sadovnjakih EE-SADJAN v Radoslavcih obrezujejo jablane že od začetka decembra. Sedaj je še precej ugodno vreme, brez snega, zato hitro z delom. Jablane obrezuje 6 redno zaposlenih delavcev in štiri priložnostni. Če bo še naprej ugodno vreme, bi bilo obrezovanje končano nekje v sredini meseca aprila.

Jože Makoter

LIPA

KOMEDIJA LJUBEZNI

Člani kulturnega društva v Lipi so doslej nastudirali že nekaj dramskih del. Letošnjo zimo je mladinsko društvo pripravilo dramsko delo Komedijske ljubezni. Zgodbo je predstavilo pet mladih, obetajočih amaterskih igralcev. Igro je režiral Ivan Zver, z njo pa se bodo predstavili tudi v nekaterih drugih krajih v soboški in lendavski občini.

J. Ž.

Nekatere ženske se v prostem času ukvarjajo s pletenjem, šivanjem in likanjem. Angela Ščavničar iz Kobilja pa s tapiserijami. Precej ličnih izdelkov ima za sabo, pa bi jih imela še več, vendar ima ob delovnih obveznostih v Moravskih toplicah in domačih opravilih največ časa v večernih urah.

K. Š.

ŠSGT RADENCI

Pouk se je že začel

Na srednji šoli za gostinstvo in turizem se je začel pouk že 24. januarja.

S počitnic smo se vrnili polni moči za drugo polletje.

Tako kot na nekaterih drugih šolah v Pomurju, smo tudi mi organizirali smučarski tečaj na Pohorju, ki je uspel, saj so se vsi udeleženci naučili smučanja. Drugi so počitnice preživeli doma ali pri sorodnikih.

Počitnice so torej končane in učenci drugih in tretjih letnikov se že marljivo učijo, učenci prvih letnikov pa so na proizvodni praksi.

Metka Vaupotič

— LIPA —

Obsežne naloge za gasilce

Člani gasilskega društva Lipa so na letnem občnem zboru sprejeli obsežen program dela za letošnje leto. Lotili so se izkopa vodnjakov za gašenje, za kar so odšteli 7 milijonov dinarjev, pohvalili so delo vseh desetih in posebej poudarili, da so kupili tudi nekaj gasilne opreme.

Letošnji program dela je dokaj obsežen. Uredili bodo razsvetljavo v gasilski garaži, zunaj ter pri gasilski sireni, ustanovili pionirsko gasilsko desetine, kupili uniforme za pionirke, ob pomoči občinske gasilske zveze Murska Sobota pa bodo dobili tudi brezžično povezavo, saj še vedno nimajo telefona. Na strojniški tečaj bodo poslali dva člana gasilskega društva ter izvedli požarnovarnostni pregled domačij. Gasilci v Lipi se skrbno pripravljajo tudi na praznovanje 50-letnice gasilskega društva, ki bo v poletnih mesecih.

J. Žerdin

Uspešna preverjanja znanja

V drugi polovici letošnjega januarja so potekala preverjanja znanja za člane zveze rezervnih vojaških starešin murskosoboške občine. Iz vojaško-taktičnih znanj, ocen vojaškopolične situacije v svetu in doma ter orientacije in topografije rešujejo rezervni mlajši in starejši častniki naloge, ki zajemajo program še za leto 1982. Sirokovna komisija pri občinski konferenci ZRVS v Murski Soboti je namreč poprej usposobila predavatelje, ki vodijo preverjanja znanja po krajevnih organizacijah ZRVS v krajevnih skupnostih in po doslej znanih rezultatih je ta oblika dokaj uspešna. Zelo dobre rezultate pa so RVS dosegli tudi pri streljanju s tromblonskimi šolskimi minami. Že ta mesec pa se prične letošnji program usposabljanja rezervnih vojaških starešin murskosoboške občine.

Filip MATKO

— ČREŠNJEVCI —

Mladi pomagajo Mlinaričevima

Mladi iz OO ZSMS Črešnjevci v radgonski občini so v letošnjih zimskih počitnicah organizirali tudi prostovoljno delo pri bratu in sestri Mlinarič v Črešnjevcih. Mladina je pomagala pri odstranjevanju nepotrebne in čiščenju prostora, ki naj bi v bodoče Mlinaričevima služil za stanovanje. Objekt, ki ga bodo s skupnimi močmi usposobili za

stanovanje v bivšem gospodarskem poslopju, bi naj bil narejen v naslednjih mesecih. Pomagajo tudi nekateri vaščani, denarno pa akcijo podpira center za socialno delo Gornja Radgona.

F. K.

HOTIZA

TELEFONI ŽE LETOS?

V Hotizi — krajevna skupnost združuje še Kot in Kapco — načrtujejo letos napeljavo telefonov. Telefoni naj bi zazvonili že letos. Precej časa zbirajo tudi sredstva za nakup gasilskega kombija in gradnjo mrliške veže.

Pereč problem v krajevni skupnosti je trgovska mreža. Zaradi slabo založene trgovine v Kapci so vaščani že več let nejevoljni. Tudi gradnjo Mercatorjeve samopostrežne trgovine v Hotizi prenašajo iz leta v leto. Parcela, na kateri naj bi bila trgovina, je bila namreč odkupljena že pred leti. Obnovili in preuredili pa naj bi tudi primeren prostor v stari šoli v Hotizi. V Kotu predvidevajo asfaltiranje ceste Kapca-Kot in začetek gradnje novega vaškega doma; sredstva že zbirajo.

Jože Žerdin

OBIŠČITE BRESTOVO POSLOVALNICO V ULICI KNEZA KOCLJA 6 V MARIBORU!

Posebej priporočamo nakup sestavljenih programov 3 x 3, MAJA in MIHA, s katerimi si lahko opremito dnevne sobe, spalnice in mladinske sobe. Na voljo tudi vse ostalo pohištvo. — 8% POPUST PRI NAKUPU Z DINARJI DEVIZNEGA PO-REKLAI

Samska soba — program 3 x 3

BREZPLAČNA DOSTAVA NA DOM, NEGLEDE NA ODDALJENOST KRAJA!

Vse informacije po telefonu št.: (062) 21-495

PETEK, 11. 2. 1983

35 let

KOTO

KOTO • koteks tobis • proizvodno in trgovsko podjetje n. sol. o. Ljubljana
TOZD Surovine • trgovina n. sub. o.
61000 Ljubljana, Miklošičeva 5, pp 415,
tel.: (061) 323 241, telex: 31298 yu koto,
tg: koto Ljubljana, žr: 50100-601-13133

KOTO KOTEKS-TOBUS Ljubljana, TOZD Surovine — Sektor odkupne mreže glede na dogovor med SO Ljutomer, DO Elektro Maribor in DO KOTO KOTEKS-TOBUS Ljubljana o prenehanju poslovanja zbiralnice živalskih kož v Ljutomeru, Kolodvorska 1 z dne 30. IV. 1983

VABI K SODELOVANJU

Kmetijsko zadrugo, pogodbenega zbiralca ali pa osebo za zbiranje in manipulacijo živalskih kož na področju SO Ljutomer.

Ponujene pristojnosti za poslovanje zbiralnice, ki imajo lahko do 40 kv. m (in več) površine, smo pripravili in adaptirali oziroma uredili v skladu s pravilnikom — Ur. list SRS št. 21 od 13. 7. 1981. S sklenitvijo pismenega dogovora vam dolgoročno, po naših merilih, omogočamo ugoden zaslužek.

Pismene prijave do 28. 2. 1983 naslovite na KOTO Koteks-Tobus Ljubljana, Sektor odkupne mreže, Cigaltova 8 a, 61000 Ljubljana.

Mercator - Sloga

trgovina na debelo, drobno ter gostinstvo, p. o.

Delavski svet MERCATOR — SLOGA, p. o. Gornja Radgona

razpisuje

1. VODJE SPLOŠNEGA IN KADROVSKEGA SEKTORJA (reelekcija)

2. POSLOVODJE I PE VRELEC, RADENCI (ni reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod točko 1.:

— da imajo višjo ali visoko izobrazbo pravne ali upravne smeri z najmanj 2 leti delovnih izkušenj na enakem ali podobnem delu,

— da niso bili kaznovani ali da niso v preiskavi za kazniva dejanja storjena iz koristiljubljali ali nemoralnih dejanj,

— da imajo moralne in organizacijske sposobnosti.

Pod točko 2.:

— da imajo poslovodsko ali srednjo komercialno šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,

— da imajo sposobnost vodenja PE in

— da imajo sposobnost komuniciranja s strankami.

Kandidati pod 1. in 2. točko razpisa se imenujejo za dobo 4 let, po poteku te dobe so lahko na novo izbrani.

Kandidati naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v roku 15 dni po razpisu na naslov:

Razpisna komisija MERCATOR — SLOGA, p. o., Gornja Radgona, Partizanska 12/a.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni od poka roka za prijavo.

Naročilno za VESTNIK lahko poravnate na naši upravi v Murski Soboti ali pri vašem pismonošu.

Umrle je

Jože Žižek

ekonomist

Kot uspešnega, vztrajnega in dobrega sodelavca ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci TOZD Kartonaža Pomurski tisk.

Kraljevsko kosilo — kos kruha

Rimski pesnik Juvenal, iz 1. stol. n. š., je trdil, da je opoldansko kosilo za kralje pogosto sestavljalo samo kos kruha. Že med rimsko republiko pa najdemo že bolj uravnotežene navade: zajtrk s kruhom in vinom spominja na grške običaje, vendar dodajajo kruhu mleko ali jajca ali sadje ali sir. Za razvajene Rimljane so bile bistvene okoliščine, kako se je prišlo do hrane. Tako so na primer na večerjah pri nekem sladoledu, ko so prinašali pečene merjase na mizo, morali povedati, da so ga ujeli, ko je pihal južni veter. Mureno so npr. ujeli, ko je bila breja ... V tistih časih so poznali tudi posebno omako, ki so jo pridobivali tako, da so ribje odpadke namakali v dišavah in soli. To je bilo nekaj podobnega kot so danes jušni koncentri.

Željni novosti in nenavadnosti so si Rimljani poleg prašiča, kozliča, jagenjčka, divjačine, divje in domače perutnine, privoščili tudi pave, papige, flaminge, žerjave in polhe. Tako je bilo seveda samo v kuhinjah bogatih. kajti revni so od mesa jedli samo govedino.

Pomembna je bila tudi vloga rib, ki so bile najbolj iskana in cenena hrana. Važen je bil delež zelenjave, ki so jo uživali k drugim jedem iz žita, boba, graha, pogačam in kruhu. Najbolj vsakodnevna zelenjava so bili repa, korenje, pesa, kumare, buče, zelje, solate, por, artičoke in seveda česen ter čebula.

V cesarskem Rimu, ki mu je vladalo splošno razkošje in sijaj, se je to odražalo tudi pri prehrani. Znan je opis nekega Apicija, častihlepneža in bahača, ki je leta 25 pred n. š. naredil samomor, ker se je zaradi bahavih pojedin preveč zadolžil.

Ena izmed značilnosti kuhinje v tistih časih je bila obilna uporaba sestavin, ki so dale nenavadne mešanice, v katerih so bile pogoste kombinacije sladkega in slanega, sladkega in kislega ali sladkega z dodatkom vseh drugih okusov. Ob ribji omaki in soli vselej najdemo čebulo, dišavna semena, trave, jagode, skorje, korenine, kumino, koriander, sladki janež, mak, sezam, pinjole, vinsko ruto, polaj, žajbelj, krebujlo, drobnjak, poprovo meto, origano, timijan, kapro, majaron, zeleno, luštrk, nardo, brinovo jagodičje, cimet, redkev itd. Preveč! V prah zdrobljene dišave so pogosto mešali s kuhanim vinom, kisom in medom, sestavino, ki se je neprestano pojavljala v različnih vlogah kot začimba, sredstvo za konzerviranje ali kot osnova za kuhanje. Te mešanice so direktno potresali po jedeh ali pa so jih dodajali med kuhanjem. Značilnost rimske kuhinje so bile tudi različne kaše, narejene iz polpet, zavrtkov, salam, žolc ali krvavic. Jedi so uživali zleknjeni na boku in oprti na komolce, kot je bila to navada na vzhodu. Ta položaj je izključeval uporabo jedilnega pribora, razen žlice.

Rimljan pije bolj posvetno: pripeti se, da se napije tudi med jedjo, pije zunaj obrokov, pije sam. Vina ne meša z vodo. Poleg navadnega gostega vina, ki ga uporabljajo kot osnovo za mešane, odišavljene in začinjene pijače, poznajo tudi kakovostna vina, ki izhajajo iz znamenitih vinogradov. Ob začetku krščanstva loči Plinij okrog 80 cenjenih vinogradov in skoraj 200 vrst vina. Najpogostejše omenja vina kot so lazijski cecubo, palerno iz Campagne, sicubski mamertino in tudi nekatera španska in galska vina. Bela vina so morala imeti prednost, saj je Apicij posredoval metodo izdelave belega vina iz rdečega z dodajanjem jajčnega beljaka in filtracijo.

O stari kuharski umetnosti, o rimski kuhinji lahko skratka rečemo, da je bila osladna in napihnjena, kljub uporabi surovin, ki so bile dosti bolj sveže in okusne, kot tiste na današnjih intenzivnih nasadih. Vendar pa je antična doba prav po svoji nagnjenosti k poskušanju oblikovala pomembno napotilo, ki ga moderni kuharji ne bi smeli prezreti.

(Konec)

BREZ DLAKE NA JEZIKU

— Keže, da so nekateri večji onesnaževalci okolja v Pomurju končno le doumeli sicer desetletja staro ljudsko modrost: najprej štalca, potem kravca, ne narobe. Začeli so namreč graditi čistilne naprave.

— Ker smo že zagnali tolikšen vik in krik glede milijarderjev v naši državi, bi se pomurske komisije za ugotavljanje izvora premoženja za zdaj »pozabavale« vsaj z — milijonarji.

— Da krilatice: prišel je na boben, še ni iz mode, priča nedavna izkušnja radgonskega Gorenja — Elrada s Körtin-gom.

— Že lep čas smo bogatejši za štiri ekološke zakone: vse je povezano z vsem, najbolj »gvušno« prek zvez in poznanstev, vse mora nekam iti, torej tudi svinjarija, narava zna najbolje in brezplačnega kosila ni.

— Naša preskrba je kot zlakirana Pandorina skrinjica: vir bridkosti, nesreč, sporov in — kriminala.

-brž-

ZAUPEN POSVET

— Kot oče povej, a ni že zadnji čas, da bi se najina hčerka poročila?

— Naj raje počaka, da pride pravi!

— Kaj bo čakala, saj jaz tudi nisem ...

TEŽJI PRIMER

— Zakaj pošiljate sina v glasbeno šolo, če je pa čisto brez posluha?

— Za posluš mi ni toliko. Želim le, da bi znal peti ...

FILMSKA

— Na tem mestu boste z mostu skočili v reko, pojasnjuje režiser igraicu.

— Toda ... jaz ne znam plavati!

— Nič hudega, saj bomo snemali samo skok v vodo!

DRUGAČNA PODOBA FRANCOZOV

Trditve o prednosti in premoči Galcev v umetnosti ljubezni so močno pretirane. Je pokazala raziskava ministrstva za narodno zdravje. Francija je zdaj skorajda »seksualna puščava«. Telefonska služba, ki pomaga odpravljati težave na tem področju, prejme tedensko na tisoče klicev na pomoč. Najpogostejša tožba: »Nič ga ne zanima, dolgočasi se, ali mi lahko pomagata?« Takšne in podobne pritožbe kažejo, da je vsaka druga Francozinja nezadovoljna. Zdravnik, ki je vodil raziskave, je poročal na posvetu, da so se »stiki« zadnje čase številčno zelo zmanjšali in da je tega kriv predvsem

stres, ki so mu izpostavljeni Francozi. Pariška ginekologinja Daliah Torchin pravi, da so Galci preveč sramežljivi ali preponosni, da bi partnerjem zaupali svoje težave. Zgodovinarji in sociologi dodajajo, da se dolga stoletja prikazovana podoba Francozov ni nikoli ujemala z resnico, da je Francozinje med vsemi Evropejkami najtežje zapeljati in da je bila dozdevna prostodušnost zmerom omejena le na ozek krog. Pisatelji, ki v svojih delih poročajo o osupljivi erotiki, so potemtakem nabirali izkušnje predvsem v stikih s tujkami in s prostitutkami, ugotavlja omenjena raziskava.

V GLEDALIŠČU

— Si znorel? Garderobki si dal pet jurjev napitnine!

— Tiho bodi, a ne vidiš, kako lep plašč mi je dala?

OB TIHI VEČERNI URI

— Ste videli kje v bližini kakšnega policista?

— Sploh ne. Mesto je kot izumrlo.

— Potem pa roke kvišku. Nič vam ne bom storil, le bone za bencin in denar vam bom vzel iz žepa ...

PODEDOVANJE

— Obtoženi, vi trdite, da je ta buška na njegovi glavi od podedovanja.

— Seveda. Moj oče je bil močan in silen, skoraj tako kot jaz ...

Veliko žrtev ringa

Mnenja o tem, ali je boks plemenit ali krut šport, se že dolgo krešejo, nedavni tragični dogodek v Las Vegasu pa je tehnično nagnil na stran tistih, ki v tem borilnem športu ne vidijo nič lepega.

V ringu palače Cezarjev v Las Vegasu sta se pred razgretim občinstvom spopadla boksarja lahke kategorije Južnokorejec Kim Duk Koo in Ra Mancini. Kim Duk Koo je po 19 rundah obležal, gledalci pa so od navdušenja vstajali s stolov ter z vpitjem slavili učinkovit konec borbe. V takem vzdušju je poklicni boksar Kim Duk Koo začel umirati. Štiri dni kasneje je umrl zaradi krvavenja v možganih, ne da bi se zavedel.

Kot navaja strokovno boksarsko glasilo Ring, je Kimov primer že 439. smrtna poškodba v boksarskem ringu od leta 1918. Toliko boksarjev je bilo torej na smrt poškodovanih v borbenih obračunih, kjer naj bi prišla do izraza človekova moč, spretnost in žilavost. Številka je strahotno velika, saj ne smemo pozabiti, da ti športniki niso umirali v nevarnih razmerah, ki prevladujejo v dirkalnih športih in v letalskih športih, kjer je človekovo življenje odvisno od strojev, marveč so umirali od udarcev s pestjo.

Kimova smrt je seveda sprožila številne polemike in ugovore zoper trda pravila poklicnega boksa, vendar pa se bo najbrž spremenilo malo ali pa sploh nič.

Urugvaj je edina država na svetu, kjer dvoboji niso prepovedani. Toda samo pod enim pogojem: najprej morajo podpisati izjavo, da bodo po dvoboju oddali kri.

xxx

drugje smo prebrali

xxx

Neki Heinz Kruse (33) in zahodnonemškega Bonna se je pred sodiščem zaradi svojih 23 vlomov takole zagovarjal. »Če bi policija opravljala svojo dolžnost, bi me že pri prvem vlamu zgrabili in preostalih 22 vlomov ne bi mogel zakriviti. Kriv sem torej samo za en vlam, za preostale pa policija.« Sodnikom seveda ta logika ni šla v glavo in so Kruseja zašili za vseh 23 vlomov.

ALGE — energetska surovina

V Tšebonju na Češkem že dvajset let proučujejo alge in možnosti za njihovo izkoriščanje na najrazličnejših področjih. Med najbolj zanimivimi so poskusi za industrijsko pridobivanje alg v velikih kompleksih, kjer bi te rastlinice služile kot energetski vir.

Znano je, da alge pri fotosintezi izločajo iz vode vodik in kisik. S primernim posegom v genski sistem alg bi se dalo doseči, da bi bil ta del fotosinteznega procesa poudarjen, in tako bi v velikih industrijskih bazenih pridobivali vodik, energetsko surovino bodočnosti. Velike kulture alg bi lahko gojili

tudi na tistih geografskih področjih, kjer je sicer hladnejše podnebje. Češki strokovnjaki so raziskali možnosti gojitve alg v bazenih ob jedrskih elektrarnah, kjer dostikrat ne vedo, kaj bi s toplimi vodami iz ohlajevalnega sistema. V bližnji bodočnosti bodo ob jedrski elektrarni, ki jo gradijo na

jugu države, zgradili tudi bazene za industrijsko gojenje alg.

Alge je mogoče izkoristiti tudi kot naravne filtre za čiščenje vode, ker imajo to lastnost, da kopičijo v sebi snovi iz življenjskega okolja. Še bolj vznemirljive pa so možnosti, da bi alge uporabljali kot nekakšne biološke detektorje. Češki strokovnjaki so poskusno že izdelali naprave, s pomočjo katerih ugotove stopnjo in sestavo onesnaženih voda.

V turističnem Lovrenu so obrtniki napravili pravo plastično operacijo na nekem hrastu. Drevo je bilo napoti pri gradnji ograje. Najbolj enostavno bi bilo, če bi ga posekali. Toda odločili so se drugače. Eno od ograjinih cevi potegnili skozi deblo, dve pa so zavili v obliki objekta. Očitno je hrast sprejel takšno rešitev, kot to kaže naša slika, narejena nekaj let po »operaciji«.

V NAPAČNO SMER

Rick Collins ne spada med tiste talente, ki bi se lahko vpisali s svojimi dosežki v zgodovino športa. Vendar pa mu je to kljub povprečnosti uspelo, saj je prvi padalec, ki je skočil s padalom iz letala navzgor.

Na enem od rednih treningov je Collins normalno skočil iz letala, odprl padalo — tisti hip pa se je pripetilo nekaj čudnega. Namesto da bi pričel padati proti tlu, ga je zračni vrtnec silovito potegnil kvišku. Z 2 tisoč metrov višine je v nekaj sekundah prišel 5 tisoč metrov visoko! A tu še ni bilo konec presenečenj. Vrtnec ga je potegnil v nevihtni oblak. Okoli presenečenega padalca so sikale strele in frčale ledene kepe v velikosti žogice za kriket.

Collins ni izgubil prisotnosti duha. Ko se je otresel prvega presenečenja in strahu, je začel hitro ukrepati. Porezal je vrvi glavnega padala, da je pričel prosto padati. Šeststo metrov pred zemljo je odprl pomožno padalo in srečno

pristal. Doskočno mu je cer zgrešil za deset kilometrov, a je le ostal živ; med padalci mu ni kmalu enakople.

MALO HINAVSKA

— Joj, kako si danes lep in urejen. Takšna si kot rožica!

— Škoda, da jaz česa podobnega ne morem reči zate.

— Pa se zlaži, tako kot sem se jaz!

ZGODLSE

— Kako lušnega dojenčka imaš v vozičku. Coll očka!

— Kakšen očka? To je moj stric. Dedek se je spet oženil ...

RAZLOG IN TO UTEME-LJEN

— To je pa že preveč! Danes zjutraj te je nataknil privekel domov malo pred tretjo. A nisi mogel priti do osmih, kot si obljubil? Pa še nasekan si bil kot žam-dar.

— Za me. Takrat je bil nasekan na službi ...

kako smo
si različni

DOLG IN KRATEK SPANEC

Nekateri ljudje so navajeni na kratko spanje, drugi na dolgo. Nekaterim zadošča pet do šest ur spanja, drugi še po devetih ali desetih urah nimajo občutka, da so se naspali.

Zanimivo je, da se v dolžini globokega sna ljudje med seboj ne razlikujejo. Tisti, ki dolgo spijo, podaljšujejo predvsem lahko, površno in sanjsko spanje. Za to spanje je značilna močna živčna aktivnost, ki ni bistveno manjša od dnevne živčne aktivnosti. Tako spanje ne nudi počitka. Zato se ljudje z dolgim spanjem pritožujejo nad slabim snom, pogosteje kot tisti s kratkim spanjem.

Pri »zaspancih« je značilna potreba po sanjskem snu. Ta potreba je v zvezi z njihovo osebnostjo. Ugotovljeno je, da so ljudje, ki dolgo spijo, čustveno občutljivi, obrnjeni vase, razmišljajoči, idejno ustvarjalni, skrbni in pogosto nekoliko nevrotični. Lahko spanec in sanje jim torej nista potrebna za telesni počitek, ampak za izravnavo duševnih napetosti, ki jih ustvarja njihovo burno duševno življenje.

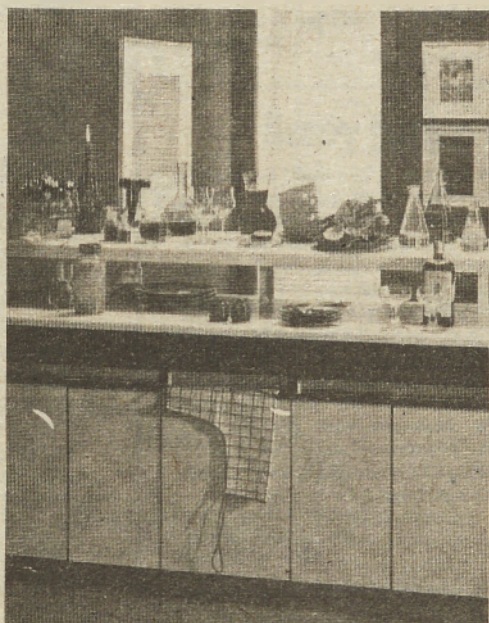
Nasprotno so ljudje s kratkim spanjem obrnjeni navzven, manj razmišljajoči, bolj aktivni, optimistični, delavni, psihično enostavni.

Globok sen se začne v večernih urah, lahek, sanjski sen pa se podaljšuje v jutranjih urah. Fizični delavci, ki potrebujejo predvsem počitka, morajo iti spet dovolj zgodaj, laž pa jutraj zgodaj vstajajo. Intelektualci ne potrebujejo toliko telesnega počitka, zato pa več psihičnega uravnarjanja v lahkem spanju. Jutranje podaljševanje spanja je zato bolj pogosto pri umskih delavcih.

Na dolžino spanja vplivajo tudi življenjske okoliščine. V obremenjenih okoliščinah se pri mnogih ljudeh poveča potreba po dolgem spanju, v sproščenih in srečnih obdobjih življenja pa se ta potreba zmanjša.

za intimnejše počutje

PREDELNE STENE V STANOVANJU

BAR — Zanimivo povezavo med kuhinjo ter jedilnico in dnevno sobo lahko ustvarimo z barom, nad katerim so police z uporabnimi in dekorativnimi predmeti. Bar je enakega programa, kot so kuhinjski elementi in sestavlja s kuhinjo celoto. Barve so tako izbrane, da spodbujajo prijetno razpoloženje in tek.

Foto: ND

Sprememba ni samo človekova fizična potreba, temveč nekaj več kot to. Psihološka potreba je, saj pomeni prostost v izbiri. Del te proste izbire pomeni v stanovanju možnost, da iz enega prostora naredimo drugega, da s čim manj elementi dobimo čim več kombinacij, da v samem prostoru dosežemo večnamembnost, da stanovanje prilagodimo spremembam v družini... Z eno besedo: prilagodimo stanovanje svojemu načinu življenja.

Predelne stene omogočajo, da po potrebi razdelimo prostor in ga ponovno naredimo enotnega, ko pač to želimo. Tako izoblikujemo videz in namembnost enega prostora ali celotnega stanovanja. Če so predelne stene fiksne, so z arhitekturo prostora celota. To so kamniti zidovi, zidovi iz polne ali votle opeke, mavca in lesa, betona »luksfer« prizem in stekla. Takrat spremembe niso možne.

Predelne stene lahko naredimo tudi iz vgrajenega pohištva ali lahkkih panojev, ki jih lahko sestavljamo ali razstavljamo, vendar so te spremembe upravičene samo z daljšim časovnim obdobjem. Obstajajo pa predelne stene, ki omogočajo spremembe v prostoru. To so premični pohištveni elementi, pomična vrata, ki drsijo po tračnici ali imajo kolesca, zložljiva vrata, ki jih zložimo ali raztegemo, premični zastori, draperije in španske stene. Premične stene so najracionalnejša rešitev za stanovanjske probleme.

Osamljenost

— Žena, ne vem kaj ti vidiš ti, skupaj z ostalimi ženskami v bloku v tem Jožku, da se kar lepote na njega?
— A ne vidiš, da je osamljen. Noben od poročenih moških v našem bloku ga več ne mara...

pravni nasvet

Prisilna izterjava davkov

VPRAŠANJE: Z novim letom je začel veljati nov zakon o davkih občanov. Kakšna je vsebina členov, ki se nanašajo na prisilno izterjavo davkov?

ODGOVOR: Prisilno izterjavo davkov obravnavajo člani od 167 do 207. Torej je o tem veliko napisanega. Postopek prisilne izterjave davkov uvede davčni organ po uradni dolžnosti, in sicer po preteku roka, določenega za plačilo. Za prisilno izterjavo davkov je dovoljeno seči na vse dohodke in terjatve zavezanca ter na vse premoženje zavezanca, razen na tisto, kar je posebej z zakonom izveto. To so preživnina, razne vrste odškodnine, socialne dajatve, obleka, pohištvo, gospodinjstva oprema, kurjava, delovna in plemenska živina, kmetijski stroji, ki so dolžniku-kmetu nujni za kmetijsko gospodarstvo v tolikšni meri, kolikor je potrebno za preživljanje njega in družinskih članov. Prav tako ni moč zarubiti strojev, orodja in drugih predmetov, ki so obrtniku nujni za opravljanje dejavnosti, od prisilne izterjave pa so tudi izvzeti (pri kmetu)

samena za uporabo v gospodarstvu in krma za štiri mesece, pri obrtniku pa tudi ni dovoljeno zarubiti surovin in pogonskega goriva za tri mesece dela.

Zakon določa, da je s prisilno izterjavo davkov iz kmetijstva dovoljeno seči tudi na premoženje in dohodke zavezanca, razen na dohodke drugih članov gospodinjstva pa le, če so kot lastniki, imetniki pravice uporabe oziroma uživalci vpisani v zemljiški knjigi. S prisilno izterjavo se zasežejo osebni dohodki in terjatve zavezanca, ostalo premoženje pa praviloma le, če zavezanec nima osebnih dohodkov oziroma terjatev ne bi bilo mogoče poravnati v enem letu.

Zavezanec, pri katerem je bila uvedena prisilna izterjava, se seveda lahko na sklep o prisilni izterjavi pritoži, in sicer v treh dneh, ko mu je bil sklep vročen oziroma v treh dneh po opravljenem rubežu

in cenitvi. Ugovor ustavi nadaljnji postopek prisilne izterjave do vročitve sklepa o rešitvi ugovora. Če zavezanec ni vložil ugovora, ima še vedno pravico, da v roku 8 dni vloži redno pritožbo zoper sklep o prisilni izterjavi oziroma zoper rubež. Pritožba je dovoljena tudi zoper sklep o rešitvi ugovora.

Kot rečeno, se praviloma s prisilno izterjavo davkov zasežejo osebni dohodki (plača) in terjatve. Na osebni dohodek in pokojnino ter na nadomestilo osebnega dohodka je mogoče seči s prisilno izterjavo do ene tretjine. Na starostno pokojnino kmetov po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov in na prejemke in pogodbe o dosmrtnem preživljanju in dosmrtni renti ter na pogodbe o življenjskem zavarovanju je mogoče seči z izvršbo le toliko, kolikor ti dohodki presegajo najvišjo socialno pomoč, ki se izplačuje na območju, kjer ima dolžnik stalno prebivališče.

Prisilna izterjava se ustavi, ko zavezanec plača dolžni davek z obrestmi in stroški ali ko dolg kak drugače preneha. S. S.

KUHANJE SVEŽEGA MESA

nasvet za
gospodinjje

Za kuhano meso pripravljamo načeloma vse vrste mesa, čeprav je pri nas najbolj znana in popularna kuhana govedina. Na splošno pri nas (da dobimo tudi dobro juho) kuhamo meso predolgo in je spričo tega čisto preveč kuhano ter so njegove senzorične lastnosti slabe.

Kadar torej želimo dobiti kakovostno kuhano meso, je treba posvetiti vso pozornost kakovosti kuhanega mesa in pri tem bolj ali manj zanemariti kakovost juhe. Le-to lahko na različne načine posebej dopolnimo. Ponekod prav zaradi tega kuhano meso dobivajo s postopkom parjenja.

Vode naj bo praviloma le toliko, da dobro prekrije kos oziroma kose mesa. Najboljšo kakovost kuhanega mesa dobimo, če se kuha v vodi, ki povreva, to je pri temperaturi okoli 90 stopinj Celzija. Kuhano meso mora biti zmerom kuhano do popolne kuhanosti, to je do središčne temperature najmanj 80 stopinj Celzija. Kuhanje kakovostnih kosov govedine in vseh kosov junčevine končamo, ko temperatura v središču doseže 82 stopinj Celzija. Trde kose mesa, bogatejše z vezivom, pa (potem, ko se temperatura v središču dvigne na 82 stopinj Celzija) še nekaj časa kuhamo pri nekoliko nižji temperaturi vode, da se med podaljšanim segrevanjem vezivo primerno zmehča.

Meso starejših živali je treba kuhati dalj časa. Meso je primerno kuhano, ko je vezivo dovolj mehko oz. žvečljivo, vendar mišičnina še ne razpada v snopice. Kuhano meso pripravljamo tudi s postopkom kuhanja v vreli vodi, vendar zaradi nerodnosti med vrenjem redkeje. Pogosteje se pripravlja kuhano meso, zlasti govedina, s kuhanjem pod nad pritiskom. Postopek z nad pritiskom je hitrejši zaradi višje temperature vode, večja pa je izguba teže in cirobni sloji mesa so bolj suhi (pusti). Pri podpodstavku kuhanja z nad pritiskom pri večini posodja ni mogoče nadzorovati temperature oziroma pritiska in tudi ne središčne temperature. Prav zaradi tega postopek ponavadi nehoti predolgo traja in se vezivo med mišičnimi snopci razdeli in spremeni v želatino ter večji ali manjši del kosa razpade. Zlasti hitro se razdenejo junčevina, teletina, in svinjina. Zaradi tega se postopek kuhanja pod pritiskom priporoča zlasti za trde kose in za meso starih goved.

Iz vseh teh razlogov je treba trajanje priprave kuhanega mesa določiti na podlagi izkušenj. Za pridobivanje izkušenj pa je najboljšje, če zmerom kuhamo kos mesa, ki je enako velik in ga odberemo od zaklane živali približno enake kakovosti.

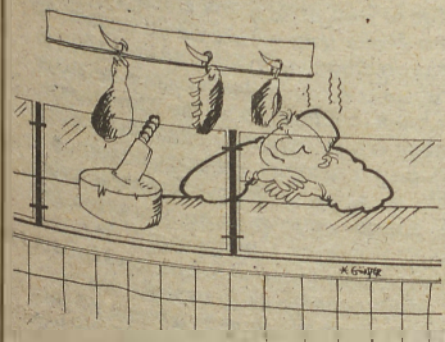
SESTAVIL MARKO NAPAST	PLENENJE ROPANJE BANDITSTVO	MISLNI OREH	MOSTIČEK	RODOVNIK	VELIKO FINSKO JEZERO	LADJISKA KABINA	DOPOL- NILNI PREDLOG K ZAKONU
ČASOPISNI STOLPEC							
STROKOV- NJAK ZA KMETIJ- STVO							
NAMERNA ZASTRU- PITEV							
BEN NEVIS			ALŽIRSKA LUKA NAGLASNO ZNAMENJE				
ZIRAFI SOHODNA AFRISKA ŽIVAL						RIMSKO ŠTEVIL 500 STRANOTA	
SLIKAR NAINEC JOŽE HORVAT					GLASBENA MATICA VRSTA MUŠKATA		
AVTOMO- BILSKA OZNAKA NORVEŠKE	REKA V ROSNI DEL KNJI- GE PLAT						
OTOK V SREDNJEM JADRANU					KAZALI ZAIKEM ITALIJAN- SKA RTV		FRANCOSKI PISATELJ (CLAUDE)
AVTOMO- BILSKA OZNAKA ŠTIPA					ZENSKO IME REKA V BRČJAJ		
IME DVEH OVORCEV V VERSAIL- LESU							
ZABAVIŠČE V VEČJH MESTIH							
OSEBNI ZAIKEM					KORUZIONI STORZ		

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: jegulja, amoniak, Miranda, Ela, dan, Si, obrt, Saale, t, Marks, ere, grm, Werther, Asir, Te, rogatek, tropine.

IZ DŽOUŽIJOVOGA DNEVNKA

Trgofsko izo Shoppinga d. toboi m
dalec machouli pomafo. dohi je več
baot: Algina, Feko, Zelošnik p konfek-
cijo, spicijof, o trafikof, z normom,
ja zice bife je moti. Ta vse te baote
so pa ne pokažite samo edna mala
stera o tahia, kak Zebahova f. spajci.
Tna drugja so pokažite pa par
lejt. Občaslofo, ka q f kratkon po-
gavifo, samo bojifo ne ka poudijo
kutou, ka so glavofojata.

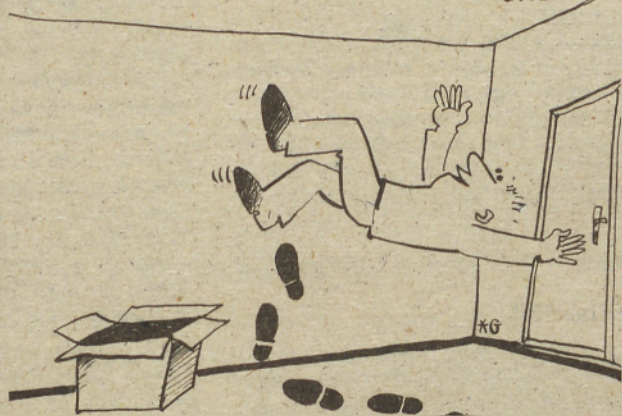
NAŠA RISBA- VAŠ PRIPIS

Duhovite podpise pod današnjo karikaturu pričakujemo do 17. februarja na naslov: VESTNIKova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom Naša risba — vaš pripis št. 5. Objavljene podpise honoriramo, zato ne pozabite napisati naslova.

VAŠ PRIPIS št. 3

št.3

Juhuhu, ta paket zveznega izvršnega sveta je pa prazen! (N. S. Ljutomer)

Ja, seveda! Le iz paketa ZIS lahko pride takšen cirkus. (S. K. Dobrovnik)

Nič nas ne preseneča, tudi prazni paketi imajo svojo moč. (E. T. Kupšinci)

VSE SE PONA- VLJA

— Se spomniš, mama, kakšne obleke so nosile ženske pred petnajstimi leti?

— Spomnim, spomnim. Takšne kot jaz zdaj, le malo manj sintetike je bilo v njih. V teh mojih starih pa je malo preveč nafalina...

POPOLNOČI

— Polnoč je že zdavnaj mimo, vi pa imate svoj tranzistor še vedno tako prvit, da se v bloku stene tresejo!

— Oprostite, ampak ta tranzistor ni moj. Posodil mi ga je bratranec.

POČITNICE

Prvi teden počitnic sem bila na smučanju na Pohorju, potem pa doma in pri babici.

Na Pohorju je bilo veselo. Po zajtrku nas je avtobus odpeljal na Arh. Tam smo se dopoldan smučali. Večkrat sem padla z vlečnice. Po kosilu smo pospravljali, potem pa se igrali ali šli na sprehod. Po večerji smo gledali televizijo do 21 h. Ko sem se vrnila s Pohorja, sva z bratom bila teden dni pri babici na Petanjcih. Babici sem pomagala pri delu in se igrala. Tudi na šolo nisem pozabila. Brala sem in računala. Doma pa sem nekaj lepih dni preživela s prijateljicami.

Počitnice so hitro minile in spet smo v šoli. Le škoda, da pri nas ni bilo snega.

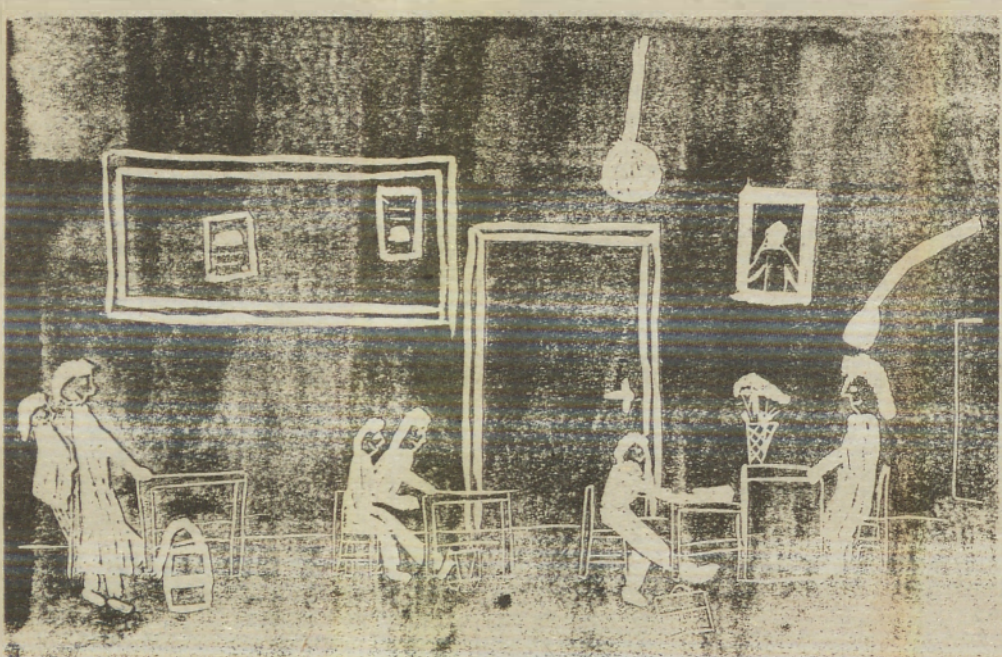
Sabina Mauko, 3. r.
OŠ Kapela

Smeh v šolskih klopeh

V šoli je vedno nekaj smešnega. Ko tovarišica odide iz razreda, si pripovedujemo vice. Najbolj smešen je Dalibor. Piše šaljiva pisma, potem pa ni nič kriv. Tovarišica mu je zadnjič zategadelj navila ušesa. Meni je bilo smešno, a se nisem upala smejeti, da ne bi še mene doletelo kaj takega. Lepo bi bilo, če bi bili vsi tako nasmejanega obraza. Dalibor na vse takšne prijeme hitro pozabi.

Meni je napisal na papir, da ljubim Mirka. To že ni res. Tovarišica mu je rekla, da bi bil rad on na Mirkovem mestu. Vsi smo se smejali, še Daliborju je vleklo na smeh.

Irena Ploj, 4. c
OŠ Ivan Cankar,
Ljutomer

IZBRANA RISBA: »Spet v šoli« — Narisal Andrej Hriberšek, 5. c OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota.

Pomagali bomo dedku in babici

V hiši na koncu naše vasi živita ostarela mož in žena. Nista nam ne babica ne dedek, pa vendar ju tako kliče vsa vas. Sama sta. Že dalj časa sta bolehnata, zdaj pa že tudi onemogla. Babico bolijo noge, da komaj hodi, dedka pa kolena, odkar je padel. Le s težavo hodi s palico.

Marica, Milan in jaz smo sklenili, da babici in dedku pomoremo obrati hruške in jabolka za ozimnico. Marica bo tudi odslej hodila k njima. Pometla bo kuhinjo in sobe. Če bosta hotela, bo šla tudi v trgovino.

Dogovorili smo se, da ju bomo redno obiskovali.

Marjan Jerebic, 6. c
OŠ Beltinci

To me najbolj veseli

Že kot majhen deček sem veliko hodil z očetom v naravo. S sabo sva vedno imela tudi fotoaparati in včasih tudi filmsko kamero. Fotografirala sva rože, živali in ljudi na polju. S filmsko kamero pa sva tudi zabeležila zanimive stare objekte, brod in mlin na reki Muri in tudi stare običaje, kot so kurentovanje, mlatitev in borovo gostovanje. Bolj kot samo fotografiranje me privlači izdelava fotografij v laboratoriju in montaža posnetih filmov. Moje ustvarjanje mi bo veliko koristilo. Tako bom lahko dogodke trajno zabeležil in jih ponovno oživil mnogo let pozneje. Posebnih težav pri tem delu nimava, imava vsa potrebno opremo in prostor. Želim pa si osvojiti pri foto krožku čimveč znanja in spoznati še nove materiale.

Jože Banfi, 8. a
OŠ Edvard Kardelj
Murska Sobota

Moj domači kraj

Stanujem v bloku v središču Gornje Radgone. Okrog blokov je sam asfalt. Zelenic je malo, a na teh se ne smemo igrati. Igrišče pa ni. Te najbolj pogrešam, ker se ne morem sprostiti tako kot moji sošolci, ki so doma izven mesta. Igramo se okrog blokov, nabijamo žogo, se streljamo ali pa se kar tako podimo in kričimo, da gre skozi ušesa. Seveda so starejši stanovalci hudi na nas. A kaj moremo, neke se moramo igrati. Zato pa tudi jaz rad grem k babici v Rodmošče, kjer se do mile volje nadižam. Posebno se rad igram s psom Reksijem. Stari mami tudi pomagam pri domačih opravilih.

Rad pa se vracam v Radgono, saj tu je moj dom, tu je moja mama. Vsak je rad doma, tako tudi jaz. Mislim, da je tako prav. Vsi ne moremo živeti na deželi in ne vsi v mestu. Moja mamica in ata sta si ustvarila dom v Gornji Radgoni, zato moram biti tudi jaz zadovoljen.

Miran Fajfar, 4. b
OŠ Gornja Radgona

SKRBIM ZA PTICE

Padal je sneg. Ptice so preplašene letale in sedale po oknih in žicah. Bilo jim je mrzlo. Naredila sem jim krmilnico. Postavila sem jo na drevo. Vanjo sem nasula proso. Počasi so priletavale. Začele so kljuvati zrnje. Bilo jim je vedno več. Sedaj jim vsak dan nosim proso.

ZVER JOŽICA, 4. raz.

POGOVOR O...

Stara mama, koliko ste bili stari, ko se je začela druga svetovna vojna?

»Takrat sem bila že poročena, imela sem pa 33 let.«

Ali je bilo v vojni in po njej pri nas v Prekmurju zelo težko?

»Da, težko je bilo. Tvoj dedek je odšel v vojsko in tako sem bila sama odgovorna za oba otroka. Bila je revščina in še tisto malo, kar smo pridelali, so nam odnesli Madžari. Tudi po vojni je bilo zelo težko, saj je bilo vse porušeno in razdejano.«

Kdaj so se ljudje bolj razumeli?

»Ljudje so se po vojni bolj razumeli, saj pred tem ni nihče govoril o prijateljstvu narodov, ker so veljala verska razlikovanja.«

Ali je bila po vojni zelo velika revščina?

»Ne bi mogla reči, da smo bili lačni, vendar smo pa čutili, da zaostajamo za nekaterimi državami. Toda pozneje se je pri nas vse bliskovito razvilo.«

Potemtakem se ne čudite, da smo zdaj prišli nekoliko na slabše?

»Ne. Ker smo vedeli, da se bo to nekeje moralo končati. Za nas, ki smo navajeni težko živeti, bo lažje, za tiste, ki pa so živeli v izobilju, bo težko.«

Vlasta Vogrin, 8. r
OŠ Bogojina

Spomin na padlega kurirja

Blizu našega doma stoji spomenik padlemu kurirju Francu Horvatu. Med vojno je bil kurir obveščevalca. Izdal ga je domačin. Nemci so ga zveržnko mučili in ubili na tem kraju, kjer stoji spomenik. To se je zgodilo 10. marca 1945, tik pred osvoboditvijo.

Bojan Mesarič,
OŠ Sp. Ščavnica

Paul
Busson

UPORNIK MELHIOR (DNEVNIK IZ FRANCOSKE REVOLUCIJE)

Prevedel:
Vladimir
Komidar

13

»Kako grozotna je tema, vest ogenj žge iz dna srca.

Na rokah strjena je kri...

V očesu se prevara krije in v ustih psovka razprti.

Šakal je takšen kot si ti!

Vzkliknil sem: »Za boga!«

Zaslišali smo visoki zvok trobente: ta-ta-ta- »Alarm!«

V soju ugašajočega ognja smo pobirali svoje stvari. V daljavi so streljali. Trobente so se začele oglašati z vseh strani. V bivač je prisopihal Wetzlauff.

»Vstanite, bratje! Cesarским psom bomo razsvetlili pot domov. Naj živi Friderik!« Takšen je Wetzlauff... Skrušen od bolečin je pobral orožje. Zulkow je ob vsakem koraku vzdihoval. Povsod hrup: konji, so hrzali in orožje je rožjalo.

Sredi tega besnega tekanja, ukazovanja in zamolklega pokanja se je oglašal pobožnjak in neusmiljeno izpel svoj pesem.

Vozračju je bilo čuti turobno napetost.

Vsakdo se je bal smrti in se spraševal, kaj bo potem... Zopet se je oglasilo bobnanje...

20. V BOJNEM METEŽU

Gost dim se je valil v oblačni grmadi, se izgubljal in zopet zbiral v modrikastobelih zavojih, ki so se kmalu razblinili. Povsod sta se širila megla in smrad. Čuti je bilo zamolke udarce, pokanje pušk, šviganje krogel. Mesto mi je bilo poleg tovaršev. Hitro sem odvil mastni papir, zgrabil kroglo z zobmi, nasul črnega smodnika v vročo cev, vzel iz ust svinčen naboj in ga z nabijalko stlačil v cev, kakor sem se bil pač naučil. Potem sem nasul nekoliko smodnika na zaslon, napel s palcem petelina in pritisnil na sklopko, ko sem bil pomeiril na sence za meglenim zastorom. Zaiskriilo se je, ustrelilo, kopito pa me je silovito sunilo v ranjeno ramo.

Častnik z bočne strani je neprestano kričal, razumeli pa nismo niti besedice.

Priletela je velika železna krogla in zaplesala nad nami. Sledila ji je druga. Tretja krogla pa je odbila Kuhlernicku nogi s telesa.

»O, Jezus Kristus!« je vzkliknil in se začel plaziti po rokah v svoji lastni krvi. Potem je padel z obrazom v sneg in onemel. »Hi-iti!« so vabile piščali.

Bobnarjem so se od napora oznojili obrazi.

Noge so se nam dvigale in upogibale v taktu, v desnicah smo stiskali bajonete, mrličji pa so se nam rezali z odprtimi usti. Med njimi je sedel huzar, ki mu je ležala glava med podvitima nogama.

Mehur na peti me je močno sklel, uši so mi nemirno lazile po razprskani koži, v trebuhu pa mi je zavijalo od lakote. Ozrl sem se... Videl sem nepregledno vrsto vojakov v modrih suknjah, upadlih lic, brkatih, z visokimi ovratniki in svetlimi našivki. »Kuhlernick—Kuhlernick—Mikelikelik...« so drobile piščali. Pred nami so zasvetile rdeče luči, ki so jih zamenjali oblaki sivega dima.

Repke je zatulil in z obema rokama segel med svoja stegna. Dolgi prostak je skočil kot riba in se zaril z glavo v kup snega. Poleg mene je nekdo realjal kot žaba. Iz ušesa mu je curljala kri. Omahnil je na kolena. Zulkow je iznenada izgubil glavo, trup je napravil še nekaj korakov mimo mene in me obrizgal s svojo krvjo. Nato se je zgrudil. Mladega plemiča je vrglo nazaj, kot da bi ga kdo mahnil s sekuro. Wetzlauff je najprej sedel, potem pa je začel kričati: »Ne morem več!« Legel je. Pred mano je taval nekdo, ki je zaradi strele izgubil vid. Ramlerju je visela iz rokava zasukana desnica. Osupel jo je pogledal in obstal. Puška mu je padla iz rok.

Iz slepečega vzduha se je prikradla velika gmota, ki smo jo kmalu razločili! Videli smo bele suknje in črne oklepe. Iskala so nas široka rezila. Podivjani konji so hrzali in se zaganjali kvisku, se počasi odmikali in so obvladani zopet nadaljevali pot. Neki konj se je pred menoj vzpel. Jezdil ga je oklepnik, ki je držal z desnico ščit pred obrazom, z levico pa se je oprijemal sedla. Kakor hitro sem opazil med temnim oklepom belo obleko, sem sunil z bajonetom v razporek. Rezilo je predrlo nekaj mehkega. Jezdec je omahnil konju za vrat; zabolščal vame in kričnil:

»Ti...«

Bil je Phobus Merentheim. Padel je s sedla. Pozneje ga nisem več videl. Približal pa se je drug jezdec, se na konju vzpel in me z bliskovitim udarcem zadel v glavo, tako da sem se kar opotekel. Pod pločevinasto čelado mi je zarezal čelo. Nekaj toplega mi je obliło oči. Nogi pa sta me nesli dalje. Roki sta mi držali puško z bajonetom naprej. Nenadoma sem izdril rezilo iz vratu nekega rujavega moža. Mimo so pridirjali jezdec in izginili.

»Kar naprej — kar naprej — brez miru!« je bobnalo. Spal sem hode.

Končno smo se znašli med hišami.

Neka ženska je plaho vztriknila, razprostrla roki in padla na obraz. Mimo nas je zdrvela podivjana svinja. Prikorakali smo do gozdiča. Stopali smo po truplih in orožju. Med nami se je s podvitim repom plazil sestrada pes. Nedaleč je ležal kmet z odprtim trupom brez črevesja. Od njega se je pritepel pes. Pred nami je raslo gосто, domala neprehodno grmičevje. Umaknil sem se v goščo.

Tla je preraščal mah, nekdo ga je zložil na nekem mestu v kup. Posteljo, edino posteljo sem imel v mislih. Zavil sem se v mahovje. Nihče me ni videl. Kako čudovito mehko in toplo je bilo to ležišče.

21. PREIZKUŠNJA VESTI

Nekje v zasneženem gozdu je ležala puška z bajonetom, katerega se je držala Phobusova kri. Blizu nje se je nahajala ob pomožnem orožju tudi pločevinasta čelada.

Več dni sem taval ob meji. V razstreljeni hiši sem našel raztrgano suknjo, hlače pa sem slekel z nekega obešenca. Na desni nogi je od mraza in mrčesa zazevala mučna rana, nahod pa mi je vnel nos in ustnici. Prenočeval sem na senikih ali v kozolcih, šklepetajoč z zobmi, medtem ko sem si z nezrelo, zmrznelo in gnilo repo krotil lakoto. V gostilni ob cesti mi je gospodinja poklonila lonček tople hrane in mi dovolila, da sem se grel za zakurjeno pečjo, dokler niso prispeli ugledni gostje, katerim se po njenem naročilu kot prostak nisem smel približati.

Tudi točajka je sočustvovala z menoj, saj mi je na skrivnem stisnila v roko debelo rezino kruha in mi postregla s čašo piva.

Jaz, baron Melhior Dronte, sem se bil seznanil z življenjem preziranih in ubogih, izobčenih in brezpravnih ljudi. Poudariti moram, da sem bil pri najbednejšem izmed njih deležen boljši pristne krščanske ljubezni kakor pa med tistimi, ki imajo v cerkvi svojo lastno, z grbom okrašeno klop.

Kako trdi so bili ljudje oni čas do mene! Seveda ni v skladu s tedanjim pojmovanjem nihče odpiral vrat slabo oblečenemu tuvcu, če ni imel zato posebnega razloga. Svoje obeležje so vtisnili vsem krajem: vojna grozota, ošabno zmagovalstvo, ropanje in plenjenje, oskrunjanje in požiganje brez konca.

Zato so se mi zdele naravnost čudovite gostilničarkine besede: »Vstopi, jej in se ogrej, saj si podoben smrti iz Basela!«

Nedaleč od mene je sedel pri mizici prekupčevalec mešetar z živino, oblečen v svetlo, debelo kocačo obleko. Na klopi ob njem je ležal velik hessiški kmečki klobuk, prek rame pa mu je visela torba z usnjeno pokrovko, na katero so bili z medeninastimi zakovicami pritrjeni vsakovrstni liki. Ta suhec je bil najbolj zoprna spaka, ki sem jo kdaj koli srečal v svojem življenju. Zdalj so se mu široka usta režala, da so segala enega koničastega ušesa do drugega. Potlej so se mu našobila v svinjski rilec, da bi srebala iz kozarca. Jastrebji nos se mu je gibko sklanjal k štrleči bradi, medtem ko so mu rumenkaste volčje oči s podolgovatimi črnimi zenicami strahotno škilele. Razen pri meni ni grdoba pri nikomer vzbudila pozornosti. Večkrat se mi je zazdelo, da slišim iz njegove natrane torbe cviljenje miši. Cesto je poškilil vame in se mi nesramno smejal, kakor da bi bila stara znanca. Čeprav sem si še toliko prizadeval, da bi ugotovil, kje sem utegnil to spako videti, se nisem mogel domisliti. Malo pozneje se je ustavila pred gostilno lepa potovalna kočija. Izstopilo je več izbrano napravljanih trgovcev. Gostilničarka in točajka sta jim izrekli vladno dobrodošlico. Vedel sem, da moram odriniti. Smuknil sem skozi vrata.

Močan vlažen veter, ki je pihal preko razmočene ceste, me je dodobra prezračil cunjje, tako da sem si z rokama komaj utegnil zakriti najbolj kočljivo goloto.

(Nadaljevanje prihodnjik)

MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR V MARIBORU

Prvi bal za mojstra FIDE Štefanu Ciganu

V Mariboru je bil mednarodni šahovski turnir v spomin na Romana Eferla, na katerem je sodelovalo 14 šahistov. Med njimi je sodeloval tudi član šahovskega društva Radenska iz Murske Sobotice Štefan Cigan in dosegel velik uspeh. Dvakrat je zmagal, desetkrat igral remi in enkrat izgubil ter osvojil sedem točk in šesto mesto, kar je bilo dovolj za osvojitev prvega balja za mojstra Fide.

Sestnajletni Štefan Cigan iz Murske Sobotice, učenec drugega razreda naravoslovno-matematične usmeritve inješolskega centra, je bil najmlajši udeleženec turnirja. Že doslej se je izredno talentirani šahist večkrat uveljavil na najrazličnejših tekmovanjih v Sloveniji in tujini. Udeležba na mednarodnem turnirju v Mariboru pa je bila zanj priložnost, da preizkusi svoje sposobnosti v močnejši konkurenci.

Na sodelovanje na mednarodnem turnirju v Mariboru sem dobil vabilo organizatorjev. Cesar sem bil seveda zelo vesel, kajti dolgo sem si želel igrati na kakem močnejšem mednarodnem turnirju. Kjer bi lahko osvojil tudi višji šahovski naslov. Na turnir nisem šel s kakšnimi večjimi ambicijami, čeprav sem se zani dobro pripravil z mojimi trenerjem mednarodnim mojstrom Mišom Cebalo iz Zagreba. Pričakoval sem, da se bom uvrstil bolj na repulativno, da ne začetu turnirja pa sem opazil, da ni vse tako, kot sem pričakoval. Predvsem sem bil presenečen, da sem bil po trirnih kolih še vedno neporažen. K temu je vsekakor pripomogla moja dobra teoretska pripravljenost. Po prvi zmagi pa sem dobil malo večje vpetitve in začel razmišljati o mojem prvem balju za mojstra FIDE. Tako sem v nadaljevanju turnirja igral na osvojitev norme 7 točk in s tem prvega balja za mojstra FIDE. Na najtežjih preizkušnji sem bil v predzadnjem kolu, ko sem igral z vodočin velenojstrom Nikolcem. Partija se je po

dveh prekinitvah in osmih urah igranja končala z remijem. Tudi v zadnjem kolu sem uspel remizirati s Supančičem in tako je bil moj cilj dosežen. Nam je po turnirju povedal Štefan Cigan.

Uspeha je Štefan Cigan kajpak zelo vesel, kar mu daje nove spodbude za nadaljnje delo. Zato si želi, da bi čimprej sodeloval na podobnem mednarodnem turnirju in osvojil še drugi bal za mednarodnega mojstra. Sicer pa se bo udeležil vseh pomembnejših tekmovanj v mladinski konkurenci, odprtih turnirjev in ekipnih tekmovanj. Še naprej bo vestno delal s trenerjem Cebalo, kajti zaveda se, da večje uspehe lahko doseže samo s strokovnim delom. Pri njegovem nadaljnjem razvoju pa bodo pomembno vlogo odigrala finančna sredstva, saj mednarodni turnirji zahtevajo precejšnja sredstva.

Feri Maučec

Iščemo najboljšo KS v športni rekreaciji

Lansko leto smo v naši republiki in seveda v Pomurju prvič ocenjevali dosežke akcije »Iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji«. Čeprav je bila lanskoletna akcija poizkusna, so bili doseženi rezultati zadovoljivi. V Pomurju je akcijo najbolje izvedla soboška občina, ki je pritegnila največ krajevnih skupnosti. Med vaškimi krajevnimi skupnostmi v Sloveniji pa je prvo mesto osvojila KS Bukovci. Med temi krajevnimi skupnostmi pa je Partizan Murska Sobota na 6. Lendava na 7. in Gornja Radgona na 10. mestu.

V mesecu februarju popisujejo dejavnosti v letu 1982. Vprašalnike, ki jih je pripravil akcijski odbor v republiki, je potrebno v krajevnih skupnostih izpolniti do 15. februarja 1983. Občinski odbori obdelajo zbrane vprašalnike in po dve najboljše uvrščeni med vaškimi in mestnimi krajevnimi skupnostmi določijo republiški odbor akcije. Kriteriji za točkovanje še niso znani, saj je tudi vprašalnik doživel spremembe glede na ugotovitve iz lanskega leta. Izboljšava vprašalnika in enoletne izkušnje bodo pri izvedbi akcije mnogo pomenile, predvsem pa bo treba v pravčasno odzivanje. To pa ni edino, pomembno bo tudi vključevanje osnovnih telesnokulturnih organizacij ter skupnosti, tako da bodo vsi dosežki pri vključevanju občani v športno rekreacijo pri organiziranosti, kadrovanju, izgradnji športnih objektov, informativno-propagandni dejavnosti in ostalih akcijah našli svoje mesto v vprašalniku in v celoti predstavili krajevno skupnost. Športno-rekreacijska dejavnost obstaja skoraj v vseh KS, zato bi bilo škoda, da ne bi bila zapisana in zajeta v akcijo.

— JUDO —

Marija Ivačič tretja v SR Sloveniji

V Kranju je bilo republiško prvenstvo v judu za članice, na katerem je sodelovalo 48 tekmovalk iz 9 slovenskih klubov. Med njimi sta nastopili tudi Marija Ivačič in vlasta Osterc iz Ljutomerja in se lepo odrezali. Ivačičeva je v kategoriji do 48 kg zasedla tretje, Ostercova pa v kategoriji do 61 kg peto mesto.

NAMIZNI TENIS

Novak občinski prvak

V Ljutomeru je bilo občinsko prvenstvo v namiznem tenisu, ki ga je organiziral ZTKO Ljutomer. Čeprav udeležba ni bila najboljša, so bila srečanja izredno zanimiva, tudi presenečenj ni manjkalo. Med posamezniki je zmagal Stanko Novak iz Cezanjevca, ki je v finalu premagal lankoletnega občinskega prvaka Draga Krznarja (Partizan). V borbi za tretje mesto pa je Tone Ficko premagal Krefta (Orlava). V tekmovalstvu parov sta zmagala D. Krznar—T. Ficko (Cezanjevci) in Vargazon—Dalanič (Cven).

T. F.

TRIJE SOBOČANI NA PRIPRAVAH

V Poreču so priprave najboljših slovenskih namiznotenjskih igralcev, ki jih je določil strokovni svet NTZS. Na pripravah so tudi trije Sobočani: Kovač, Močan in Zalaznik. Kovač in Zalaznik sta že sodelovala na zveznih mladinskih pripravah, katerim se je Močan odločil. Tokrat pa se priprav udeležujejo vsi trije mladi Sobočani. Te jim bodo prav gotovo veliko koristile pred bližajočim se republiškim in državnimi tekmovanji.

M. U.

KOŠARKA

ZMAGA POMURJA

V prvem kolu drugega dela tekmovanja v slovenski ženski košarkarski ligi je Pomurje premagalo Slovan iz Ljubljane z 81:53. Koše za Pomurje so dosegli: Koren 37, Žitek 22, Merklin 16, Škraban 4 in Babič 2. Sodila sta Šafarić in Dundek iz M. Sobotice.

Drugi Bedičev memorial

Občinska strelska zveza Murska Sobota je pripravila 11. Bedičev memorial — tekmovanje v streljanju z zračno puško. Nastopilo je 14 ekip ali 52 strelcev in strelk. V ekipni konkurenci je zmagala Mura z 2.135 krogi pred Noršinci 2.091, Kovinarjem 2.080, Panonijo 2.072 in Grafičarjem 2.063 krogov. Med posamezniki je prvo mesto osvojil Janez Horvat (Mura) s 549 krogi pred Bukovcem (Tiš) 544, Balaškom (Šal) 544, Štefanecem (Kov) 540 in Turnerjem (Nor) 538 krogov.

ZMAGALA MURA

SD Kovinar iz Murske Sobotice je bila organizator meddružinskega tekmovanja v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je 11 ekip ali 44 strelcev. Ekipno je zmagala Mura s 1.392 krogi pred Cankovo 1.384 in Grafičarjem 1.378 krogov. Posamežno: 1. Turner (Nor) 361, 2. Horvat (Mura) 361 in 3. Kuzma (Can) 360 krogov.

Seminar za nove sodnike

Na letnem običnem zboru društva nogometnih sodnikov Lendava so ocenjevali svoje delo in ugotovili, da je 23 sodnikov, od tega en zvezni (Pahor) in štirje republiški (Bukovec, Hozjan, Žilavec in Bačič), premalo glede na število nogometnih moštvev, ki so vključena v tekmovanje. Zato so se dogovorili, da bodo v nedeljo, 13. februarja 1983, organizirali seminar za nove nogometne sodnike. Ta bo ob 9. uri na igrišču Nafta v Lendavi. Želijo, da se ga udeležijo čimveč kandidati. Zavzeli so se tudi zato, da je potrebno v prihodnje skrbeti za večjo disciplino na nogometnih igriščih. Prav tako so se dogovorili, da bodo v soboto, 19., in v nedeljo, 20. februarja 1983, organizirali v telovadnici OŠ Draga Lugariča v Lendavi turnir v malem nogometu.

— DVORANSKI HOKEJ —

POMURJE DRUGO

Na drugem medrepubliškem turnirju v dvoranskem hokeju — drugi razred, ki je bil v Zagrebu — je Pomurje znova igralo dobro, saj je v petih tekmah osvojilo 9 točk (18:8). V preostalih dveh tekmah prvega dela je Pomurje premagalo Bratstvo 3:2 (Mesarič 2, Kerman), z vodočin Zagrebom pa igrajo 2:2 (Mesarič 2). Po prvem delu tekmovanja je Pomurje med osemimi ekipami osvojilo drugo mesto z 11 točkami (21:12). V drugem delu tekmovanja je Pomurje premagalo vse svoje tekme: Revozani: Pomurje:Zelina 3:1 (Kerman 2, Mesarič), Pomurje:Sloga 3:1 (Mesarič 2, Kerman), L. Zelko in Čarja, Pomurje:Zrinjevac 5:2 (Kerman 2, Mesarič 2). Pred zadnjim turnirjem je Pomurje iz 10. kol. 17 točk na 11. mesto, kar je dovolj za uvrstiti med prve tri moštva. Za Pomurje so igrali: Lipovšek, Črnko, Kerman, Kuhar, Mesarič, L. Zelko, V. Zelko in Čarja.

KATEGORIZIRANI IN PERSPEKTIVNI ŠPORTNIKI

V soboški občini dosežen napredek

Strokovni svet za vrhunski šport pri ZTKO Slovenije je pripravil spisek kategoriziranih in perspektivnih športnikov Slovenije, ki je tudi neke vrste merilo uspešne dejavnosti na področju tekmovalnega športa. Iz spiska je razvidno, da je iz Pomurja v letošnjem letu uvrščenih med kategorizirane 8 športnikov (lansko leto je bil en v mednarodnem in 8 v zveznem razredu) ter 14 med perspektivne športnike (lani je bilo 8 perspektivnih športnikov I. razreda in 17 drugega razreda). V soboški občini je ostalo osem športnikov v zveznem razredu, dva v radgonski in eden v lendavski občini. Viden na-

predek pa je bil dosežen v soboški občini med perspektivnimi športniki I. razreda, kjer se je število povečalo od 8 na 13. Treba pa je povedati, da spisek perspektivnih športnikov II. razreda, ki ga morajo izdelati republiške strokovne organizacije, še ni znan.

V letu 1983 so v zvezni razred uvrščeni naslednji pomurski športniki: rokborca Franc Podlessek in Andrej Halas, (oba Murska Sobota), judoist Danilo Kisilak (Murska Sobota), jadralac Vladimir Pfeifer (AK Murska Sobota), atlet Milan Balek (AK Pomurje), spe-

Vlado Kocuvan (AMD Gornja Radgona) ter Stefan Kekec (AMD Gorenje-Varstoj Lendava).

Perspektivni pomurski športniki pa so: hokejisti Viktor Cipot, Ludvik Črnko, Jože Časar in Drago Kuhar (vsi HK Pomurje), rokborci Miloš Horvat, Danijel Verbančič, Bojan Kous in Jože Verbančič (vsi Murska Sobota), judoista Vinko Apšner in Silvo Kavčič (Murska Sobota), šahist Štefan Cigan (SD Radenska), namiznotenjski igralec Jernej Zalaznik (NTK Sobota), kegljač Hari Steržaj (KK Čarda) in strelec Ljubo Špindler (SD Ljutomer).

STRELSTVO

NORŠINCI IN KOVINAR

Odigrano je bilo 8. kolo v obeh skupinah občinske strelske lige Murska Sobota. Vodijo Noršinci in Kovinar.

I. liga		
Noršinci I.	(11.070)	16
Panonija	(11.061)	16
Mura	(11.128)	14
Tišina I.	(10.982)	12
Cankova I.	(10.659)	12
B. Kidrič	(10.247)	8
Grafičar	(10.772)	6
Križevci	(10.413)	4
ABC Pomurka	(8.705)	4
Tišina II.	(10.312)	2
Brezovci	(10.273)	2
Skakovci	(7.598)	0
II. liga		
Kovinar	(10.904)	16
Noršinci II.	(10.613)	14
Cankova II.	(10.534)	12
Šalovec I.	(10.096)	12
Gančani	(10.341)	10
Skakovci II.	(9.627)	10
Belinci	(9.029)	10
Gederovci	(10.213)	4
Mura II.	(9.167)	4
Šalovec II.	(9.329)	2
Kančevci	(9.731)	0
25. maj MS	(8.341)	0

Nafta—ZTE 2:3

V prijateljski tekmi so nogometaši madžarskega prvligaša ZTE iz Zalaegerszega v Lendavi premagali Nafto. Gola za Nafto sta dosegla Kustec in Ginter. Sodil je Bukovec iz Lendave.

TKS LENDAVA

Zaslužnim podelili priznanja in plakete

Preteklo soboto je bila v hotelu Lipa v Lendavi majhna slovesnost, ki jo je pripravila občinska TKS. Ob navzočnosti telesnovzgojnih in društvenopolitičnih delavcev ter športnikov je o sedanjem telesnokulturnem trenutku v lendavski občini in o pomenu podelitve priznanj in plaket zaslužnim telesnovzgojnim delavcem, organizacijam in posameznikom, govoril predsednik skupščine TKS Lendava Marjan Dominko. Ob tej priliki so podelili 13 Bloudkovih značk in 16 plaket TKS Lendava.

Bloudkove značke so prejeli — zlato: Rade Nešovič; Srebrne: Vinko Svetec, Jože Vogrinec, Štefan Zver in Viljem Sekereš; bronaste: Stefan Kebeč, Jože Kovač, Jože Latnsak, Milivoj Matičič, Janez Simonič, Anton Sep, Pavel Miholič in Milan Uroša. Priznanja ZKS Lendava so dobili: Ivo Hažič, Ladislav Šinko, Štefan Švec, RK Polana (ženske), ŠSD Mladost Lendava, AMD Gorenje-Varstoj Lendava, NK Turnišče, ŠD INA-Lendava in ŠSD Poljana Velika Polana. Za športne dosežke so prejeli priznanja: Rudi Leiner, Magda Lovrak, Dušan Varga, Bojan Sekereš, Vlado Terek, Anica Hozjan, Čaba Lazar, Ludvik Feher in Stefan Kekec.

NAMIZNI TENIS — REP. MLAD. PRVENSTVO

Zalaznik prvak, Kovač drugi, Močan tretji

36. republiško mladinsko prvenstvo za posameznike in dvojice, ki je bilo v Ljubljani in na katerem je sodelovalo 64 najboljših mladincev ter 48 mladink, ki so si pridobili pravico po predhodnih regijskih kvalifikacijskih tekmovanjih, je prineslo popolno zmago Slavje Sobočanom v moški konkurenci, ki so v obeh disciplinah osvojili vsa najboljša mesta. Takšna zmago slavja na republiških prvenstvih v mladinski konkurenci so Sobočani dosegali pred leti z generacijo Kovača, Horvata, Verena in Varge.

V mladinski posamezni konkurenci so imeli glavno besedo trije Sobočani Zalaznik, Kovač in Močan, ki so se vsi trije uvrstili v polfinala; Zalaznik po zmagi nad Špešičem z 2:0, Močan po zmagi nad Smrekarjem prav tako z 2:0, Kovač pa je premagal Matjaševiča z 2:1, Kovač pa po veliki borbi Ljubljance Šorla z 2:1 in v finalnem obračunu je bil Zalaznik boljši od Kovača z 2:0 ter tako prvič osvojil naslov mladinskega republiškega prvaka, Kovač z drugim in Močan s tretjim mestom pa sta tudi dosegla svoj največji uspeh v mladinski konkurenci. Med najboljših 16 se je uvrstil še pionir Benko.

Tudi igra dvojic je prinesla Sobočanom popoln uspeh, saj so osvojili prvi dve mesti. Dvojica Kovač—Zalaznik je v polfinalu premagala dvojico Bežjak—Špegel z 2:0, dvojica Močan—Žerko (Kemičar) pa dvojico Šorl—Gasič prav tako z 2:0. V finalnem obračunu je bila boljša dvojica Kovač—Zalaznik, ki je zmagala z 2:0 in tako osvojila republiški naslov v tej disciplini. Med najboljših osmerico se je uvrstila dvojica Veren—Kotnik (Fužinar), med najboljših 16 pa dvojica Benko—Benkovič in Unger S.—Herič (Zalec). Tretji naslov republiškega prvaka pa je Zalaznik osvojil v disciplini mešanih dvojic, ko je bil prvi skupaj z Vesno Ojsteršek. V tej disciplini se je med osmerico uvrstila dvojica Kovač—Marinkovič (Petovja), med 16 pa dvojica Benko—Vogrinc. Tako je bilo to prvenstvo eno najuspešnejših za Sobočane in dober znak pred bližnjim republiškim ekipnim prvenstvom ter državnim posameznim prvenstvom, ki bo v Beogradu.

M. U.

JUDO — REPUBLIŠKO MLADINSKO PRVENSTVO

Semen in Varga republiška prvaka

V Kranju je bilo republiško prvenstvo v judu za starejše mladince, na katerem so sodelovali tudi mladi pomurski judoisti in se lepo odrezali, saj so osvojili več medalj in dobrih mest. Najbolj sta se izkazala Darji Semen iz Murske Sobotice in Dušan Varga iz Lendave, ki sta osvojila prvi mesti in naslov republiškega prvaka. Semen je zmagal v kat. do 86 kg, vse svoje nasprotnike je premagal z največjim rezultatom. Varga pa je zmagal v kategoriji do 95 kg in prav tako vse svoje nasprotnike premagal z največjim možnim rezultatom. Za oba velja povedati, da sta zelo nadarjena in imata pred seboj lepo perspektivo. Uspešna sta bila tudi Tomi Mihaljič iz Murske Sobotice, ki je v kat. do 60 kg osvojil drugo in Jože Magdič iz Ljutomerja, ki je v kat. do 71 kg zasedel tretje mesto. Ostali pomurski tekmovalci so se uvrstili takole: Brunec iz M. Sobotice je bil v kat. do 78 kg peti, kar je prijetno presenečenje. Peto do šest mesto pa so zasedli Vuk (65 kg), Hunjadi (78 kg) in Činč (71 kg), vsi Lendava. Semen, Varga in Mihaljič so si pridobili pravico sodelovanja na državnem prvenstvu, ki bo v Novem Sadu.

O. S.

POSLEJ ŠE BOLJ UČINKOVITI

Tudi letos so na Upravi za notranje zadeve v Murski Soboti pripravili tiskovno konferenco, na kateri so poročali o delu v preteklem letu. Načelnik UNZ Bela Banfi je posebej poudaril, da je bilo tudi lani njihovo delo usmerjeno k ohranjanju in zagotavljanju čimbolj varnostnih razmer za mirno delo in življenje občanov Pomurja. Delavci UNZ so si tudi prizadevali za krepitev varnostne kulture in družbene samozaščite. Varnostno stanje v naši pokrajini je bilo lani dokaj ugodno. Sicer pa so organi za notranje zadeve sodelovali tudi z inšpekcijskimi službami, pravosodjem, službo družbenega knjigovodstva, družbenopolitičnimi organizacijami, združenega dela in občani. V lanskem letu so v svoje vrste sprejeli tudi nekaj mladih sodelavcev, izpopolnili so svojo tehnično opremo, urejeni so tudi delovni prostori, zato bo delo organov za notranje zadeve poslednje učinkovitejše.

Številna so področja, za katera so pristojni delavci UNZ. V našem zapisu bomo izpostavili le nekatera. Začnimo s prometom: Lani se je v Pomurju zgodilo 522 nezgod (13 več kot leto prej), ki so terjale 39 življenj (leta 1981: 30). Preuresljivo je sporočilo, da je v prometu ugasnilo 7 otroških življenj. Največ se je smrtno ponesrečilo pešcev (16), slede kolesarji (7), vozniki osebnih avtomobilov (5), traktoristi (4), sopotniki (3), voznika koles z motorjem (2) in motorista (2). Največ nesreč so povzročili vozniki osebnih avtomobilov. Gmotna škoda znaša več kot 200 milijonov novih dinarjev. Vzroki za nesreče: vinjenost, neprimerna hitrost, neupoštevanje drugih cestno-prometnih predpisov.

Promet je torej področje dela organov za notranje zadeve, kjer kljub prizadevanjem (in uspe-

hom) nikakor ne moremo doseči spodbudnejših rezultatov, in to kljub temu, da miličniki nenehno opozarjajo na manjše kršitve (lani 13.219 opozoril) in da se vrste mandatne kazni (lani 11.869 kaznovanj na mestu storitve prekrška). V preteklem letu so v prometu našli 1.647 vinjenih voznikov, 1.817 so začasno odvzeli

po pa se povečujejo prijave zoper kršilce, ki razgrajajo v svojih stanovanjih in tako motijo ne le svojo družino, ampak tudi sosede. Lani so miličniki intervenirali v 347 primerih. Največkrat je bil vzrok za razgrajanje alkohol.

Prekrškov oziroma kaznivih dejanj, ki jih store mladoletniki, je prav tako že nekaj let zapored

Po podatkih, ki jih je posredovala Carinarnica Gornja Radgona, na mejnih prehodih v Pomurju naglo naraščajo devizni prekrški. Lani so cariniki odkrili kar 2.369 teh prekrškov. Kršilec so odvzeli 13,2 milijona dinarjev, 350 tisoč avstrijskih šilingov, 42 tisoč zahodnonemških mark, 1.475 dolarjev in manjše vsote drugih tujih valut. Lani se je tudi podvojilo število mandatnih kazni, ki jih na meji izrekajo cariniki. Takih primerov je bilo 648. S tihotapstvom se ukvarja čedalje več tujih tujcev. To velja za tiste, ki prihajajo v naša zdravilišča, kot za voznike kamionov v mednarodnem prometu. Vse kaže, da se število prekrškov na mednarodnih mejnih prehodih v Pomurju ne bo zmanjšalo tudi v tem letu, saj so v januarju odkrili že 109 kršitev, še več pa je bilo deviznih prekrškov: 132, medtem ko jih je bilo lani v prvem mesecu le 28.

vozniška dovoljenja, 804 pa so odkrili, da so vozili, ne da bi opravili izpit. Velika večina storilcev prometnih prekrškov in kaznivih dejanj prizna kršitev oziroma storitev, so pa tudi taki, ki pobegnejo. Lani jih je bilo 28, od teh sta dva povzročila nesrečo s smrtno žrtvijo.

Kršitev javnega reda in miru je v Pomurju že nekaj let vse manj. Tako tudi za lansko leto ugotavljajo 3-odstotkov manj teh prekrškov. Največ jih je bilo v javnih (gostinskih) lokalih (539), neneh-

manj, lani celo za 30 odstotkov. Sicer pa so mladoletniki lani storili 132 malih in 25 velikih tatvin, bilo je nekaj primerov poškodovanja tuje stvari in odvzemov motornih vozil.

Kar zadeva odkrivanje in raziskovanje drugih kaznivih dejanj, so na UNZ ugotovili, da je bilo teh primerov za 8 odstotkov več, in sicer 1.859. Na gospodarsko kriminaliteto se nanaša 159 primerov. Porast beležijo zlasti pri kaznivih dejanjih zoper družbeno in zasebno premoženje (12,8 od-

stotkov več kot predlani). Po uvedbi bencinskih bonov so se pojavile tatvine bencina iz rezervuarjev.

Lani je bilo v Pomurju 10 požarov, 3 uboji... Že nekaj let pa zaskrbljujejo podatki o samomorih. Lani si je kar 62 Pomurcev vzelo življenje (20 več kot leta 1981). Bilo je seveda tudi veliko poskusov samomorov. Globljih vzrokov za vse to v tem zapisu ne nameravamo iskati, povemo naj le, da ljudje največkrat obupajo zaradi boleznij, nesrečne ljubezni, težav pri učenju... Torej si življenje skrajšujejo tudi mladi ljudje.

Delavci milice seveda bdijo tudi nad mejnim prometom. V Pomurju imamo 5 prehodov, čez katere je moč potnim listom, in 7 maloobmejnih prehodov. Na teh 12 prehodih je lani prestopilo mejo 4 milijone 511 tisoč 878 potnikov, kar je za 12 odstotkov manj kot leto prej. Zlasti po lanskem uvedbi potnega lista, ki je potnikom omogočil prehod na mejnih prehodih manj živov. V oktobru, novembru in decembru je bilo za 52 odstotkov manj potnikov z jugoslovanskim potnim listom, čez mejo pa je prišlo tudi manj tujcev, in sicer za 16 odstotkov. Pač pa se je v tem obdobju povečal maloobmejni promet z naše strani v Avstrijo (za 5 odstotkov), ne pa tudi s strani naših sosedov.

S. SOBOČAN

Eksplorzija v mešalnici

ČRNCI — 2. februarja ob 16.45 uri je v mešalnici močnatih krmil v Črncih pri Apačah odjeknila eksplozija, nato pa je zagorelo pri ventilatorju. Gmotna škoda znaša po prvih ocenah kar 1 milijon 500 tisoč dinarjev, telesnih poškodb pa k sreči ni. Do eksplozije je

prišlo med mletjem kostne moke. Primer raziskuje posebna komisija.

LENDAVA — 4. februarja ob 11. uri je izbruhnil požar v rafineriji INA-Nafta v Lendavi. Materialno škodo so ocenili na 100 tisoč dinarjev. Do požara je menda prišlo

zaradi vnetja hlapov ob varjenju toplovalne instalacije. Poškodovan se ni nihče.

BOREČA — 4. februarja v popoldanskih urah se je nenadoma vnela kopica slame Karla Sukiča. Škoda znaša 6 tisoč dinarjev. Požar je nastal zaradi otroške igre z vžigalnikom.

ŽIBERCI — Angela Zorec iz Žiberc se je 31. januarja peljala po lokalni cesti. Pri vožnji na prednostno je spregledala znak stop. Prav tedaj pa je po prednostni cesti pripeljal tovornjak, ki ga je vozil Anton Ivanek iz Lomanaš. Kljub zaviranju nesreče ni uspel preprečiti in je prišlo do trčenja. Kolesarico so prepeljali v bolnico.

ŽIHLAVA — 2. februarja ob 18.30 uri se je Milan Fras iz Slavšine pri Ptujju peljal z osebnim avtom proti Žihlavi. Zaradi neprimerne hitrosti je vozilo zaneslo s ceste in je trčil v drevo. Materialna škoda znaša 150 tisoč dinarjev. Voznik ni poškodovan.

ADRIJANCI — 2. februarja okrog 10. ure je zagorelo v vinskih hlveih Jožeta Abraham v Adrijan- cih. Ogenj so pravočasno opazili in ga pogasili, zato je nastala le manjša škoda. Do vnetja je prišlo zaradi premočnega kurjenja pod kotlom za pripravo hrane za svinje.

BOGOJINA — Franc Ma- učeč iz Martjanec se je 4. fe- bruarja peljal z osebnim av- tom proti Gančanom. Med vožnjo je zavil na levo, zato je trčil z osebnim avtom, s ka- terim se je nasproti peljala Rozalija Tkalec iz Tešanovec. Oba voznika in njuna sopot- nika so se lažje poškodovali. Gmotna škoda znaša 100 ti- soč dinarjev.

MURSKA SOBOTA — 5. fe- bruarja ob 9.15 uri je prišlo do prometne nesreče v Murski So- boti. Vzrok: izsiljevanje prednosti. Voznik tovornega avta Štefan Ko- cel iz Mačkovec se je peljal po lo- kalni cesti iz Noršinec proti Murski Soboti. V križišču s prednostno cesto ni ustavil, zato je zaprl pot motoristu Ludviku Kološi. Ob tr- čenju se je voznik motornega ko- lesa hudo poškodoval.

Pretekli teden v Pomurju ni bilo veliko nesreč. Najbrž za- voljo sorazmerno ugodnih vo- znih pogojev. Zaradi zapa- dlega snega pa se stanje v prometu utegne poslabšati. Torej apeliramo na voznike, da prilagodijo vožnjo voznim razmeram, ki so zdaj seveda težje.

S. S.

krvodajalci

CANKOVA — Marjan Hari (3), Marjan Slak (7), Milan Osterc (5), Vlado Molnar (4), Karel Molnar (16), Ivan Šinko (4), Ljubomir Pintar (6), Stanislav Bokan (3), Anton Barbarič (16), Ludvik Korhauer (10), Franc Škotičnik (4), Anton Zorjan (5), Marija Benko (6), Karel Vogrinčič (6), Viktor Benkič (3), Stanko Vogrinčič (3), Antonija Lovenjak (8), Aljo- Zalman (7), Marjana Rojko (11), Marija Rojko (4), Marjeta Božičnik (10), Karel Kočar (4), Franc Hajdinjak (8), Anton Fakin (12), Ernest Bagula (2), Alojz Kočar (3), Franc Benkič (17), Jožica Šbul (4), Vlado Šbul (2), Vladimir Šinko (2), Helena Ribaš (3), Jože Pintarič (2), Nikola, Dundek (10), Ernest Kočar (16), Marija Lang (12), Marjeta Smurel (1), Leopold Kočar (3), Jože Smodiš (10), Albin Žilavec (4), Etelea Kolmanko (6), Franc Komanko (3), Leopold Žilavec (2), Marija Stes (5), Ferdinand Vogrinčič (2), Milan Benkič (2), Konrad Ficko (5), Stanko Domanj (4), Anton Žilavec (2), Alojz Ciglar (10), Oto Gomol (10), Franc Gomol (7), Avgust Gomol (4), Stefanija Durič (11), Ema Čerpniak (3), Marija Benko (5), Anton Kous (5), Franc Drvarič (6), Jože Barbarič (2), Jože Vratuša (6), Stefan Šipoš (11), Drago Marič (6), Alojz Haužar (2), Angela Kosednar (3), Jožefa Bonifarti (7), Matjan Gomol (2), Jožefa Haužar (3), Emilija Vogrinčič (6), Marija Recek (9), Ivan Sever (5), Nada Kolmanko (1), Jože Kolmanko (1), Ana Vogrinčič (1), Anton Bence (1), Franc Kerec (6), Anton Bernard (2), Karel Kerec (1), Jože Vogrinčič (1), Alojz Haužar (1), Geza Lončar (3), Danilo Kacjan (4), Jože Rojko (14), Branko Car (2), Jože Sapač (3), Bruno Contala (5), Anton Prasi (6), Franc Trstenjak (6).

KRVODAJALCI OD DRUGOD — Jožica Sabotič (2), Terezija Sabotič (4), obe iz Iljaševca; Avgust Koren (15), SO M. Sobota; Dezider Drvarič (8), Stefan Pozvek (12), Branko Farič (19), Stefan Zelko (13), Vlado Ivančič (9), vsi KIK Pomurka M. Sobota; Albin Horvat (9), Srečko Kegl (2), Ivan Antolin (8), Marjan Rauter (2), Anton Belak (7), v Radenska Radenci; Mirko Kuhar (9), Podjetje Sobota; Jože Žerdin (7), Krnci; Ivan Oblak (23). Sotina.

KRVODAJALCEM SE ZAHVALJUJEMO!

tovarna pletenin ljubljana

„Rašica“ tovarna pletenin n. sol. o., Ljubljana
TOZD otroške pletenine „Beltinka“ n. sol. o.,
Beltinci

Komisija za delovna razmerja

OBJAVLJA

dela in naloge:

1. konfekcioniranje
(štiri delavke)

2. pletenje na krožnih
strojih
(enega delavca)

Ob splošnih ter z zakonom določenih pogojih mo-
rajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

— pod točko 1.:
— da imajo PKV, tekstilna stroka — konfekcijska
smer ali da imajo dokončano osnovno šolo

— pod točko 2.:
— da imajo PKV, tekstilna stroka — pletilska smer
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev
oglasa, naj kandidati vložijo v splošno kadrovske
službo TOZD „Beltinka“ Beltinci, Stefana Kovača 3,
v 8 dneh po objavi.

O izbiri kandidatov za objavljena dela in naloge,
bomo vse prijavljene kandidate obvestili v 15 dneh
po sklepu o izbiri.

Delavski svet Gradbenega podjetja GRADITELJ
Beltinci

objavlja prosta dela in naloge

1. skladiščnika

— za nedoločen čas

2. 5 NK delavcev

— za nedoločen čas

Pogoj št. 1:

KV trgovec

ali tečaj oziroma šola za skladiščnika
zaželeno praksa

Pogoj št. 2:

ne kvalificirani delavec — zaželeno praksa

Kandidati vložijo pismene vloge z dokazili o iz-
polnjevanju pogojev na naslov GP GRADITELJ
Beltinci, Stefana Kovača 21 v osmih dneh po
objavi.

O rezultatih izbire bodo kandidati pismeno ob-
veščeni v roku 15 dni po sprejetju sklepa.

SERVIS DRUŽINSKA POMOČ
V MURSKI SOBOTI

Sekcija za družbenopolitični in družbenoekonomski
položaj žena v KS Alija Kardoša

poživa

1. občane M. Sobote, ki potrebujejo družinsko
pomoč, naj to javijo na sedež DSS KS mesta
M. Sobota, Kocljeva 4, (Dom upokoancev)
ali po telefonu 21-821.

2. Vse tiste občane, ki so pripravljene ob
skromnem zaslužku nuditi družinsko pomoč,
se naj javijo na zgoraj navedeni naslov.

Glede na interes in prijave bomo lokacijo prostorov
in cene uslug javili naknadno. Predvidevamo, da bo
servis začel delovati v začetku meseca marca.

Sekcija žena

OPEKARNA MARIBOR—RADVANJE p. o., MARIBOR

. 62000 M A R I B O R, S T R E L I Š K A 16a

GRADITELJI

Pridružujemo se vašim prizadevanjem za čim cenejšo
izgradnjo vašega doma. Zato vam v času od
1. 12. 1982 do 28. 2. 1983 ponujamo neposredno
prodajo

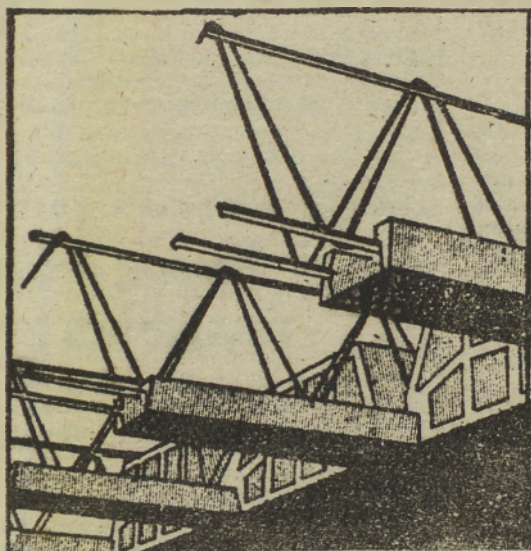
STROPOV NORMA

z brezplačno dostavo

na dom v območju do 60 km, če vplačate vsaj

50 odstotkov vrednosti naročila.

Dostavo in ceno jamčimo v 3 mesecih od dneva vplačila.

NORMA STROP

OPEKARNA MARIBOR-RADVANJE, Streliška, ul. 16a, tel.
39-911

23. Resolucija izvajanja Družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje 1981—1985 v letu 1983.
24. Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Gornja Radgona.
25. Odredba o ukrepih za preprečevanje in zatiranje stekline v občini Gornja Radgona.
26. Odločba o razveljavitvi določb sklepa skupščine KS Gančani o spremembi sklepa o uvedbi samoprispevka.

27. Odločba o razveljavitvi 10. člena odloka Skupščine občine Lendava o poslovnih prostorih za mesto Lendava.
28. Odločba o razveljavitvi določb sklepa Skupščine in sklepa Zbora občanov Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci o uvedbi oziroma povečanju samoprispevka za izgradnjo vodovoda.
29. Sklep skupščine Občinske skupnosti socialnega skrbstva G. Radgona o ukinitvi strokovne službe.
30. Ugotovitve, stališča in smernice o problematiki ostarelih oseb v občini Murska Sobota.

23

RESOLUCIJA

O POLITIKI IZVAJANJA DRUŽBENEGA PLANA OBČINE GORNJA RADGONA ZA OBDOBJE 1981 — 1985 V LETU 1983

I. KLJUČNI CILJI DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA V LETU 1983

Uresničevanje politike ekonomske stabilizacije in izvajanje družbenega plana sloni na oceni gospodarjenja v letu 1982 in razvojnih možnostih v letu 1983 upoštevajoč spremembe in dopolnitve dogovora o temeljih družbenega plana občine Gornja Radgona za obdobje 1981—1985. Zaostrene gospodarske razmere bomo učinkoviteje premagovali z utrjevanjem in poglobljanjem samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov.

Delovni ljudje in občani občine Gornja Radgona prevzemamo del odgovornosti za izvajanje skupno dogovorjenih ciljev in nalog družbenoekonomskega razvoja SFRJ.

Izhajajoč iz sprememb in dopolnitev planskih dokumentov so ključne naloge uresničevanja ekonomske stabilizacije v letu 1983 naslednje:

- povečevanje izvoza blaga in storitev predvsem na konvertibilna področja ter zmanjševanje uvozne odvisnosti gospodarstva

- nadaljevati pridobivanje zemljišč za družbeno proizvodnjo; z melioracijami in komasacijami zagotoviti večje površine in izboljšati kvaliteto zemljišč ter poskrbeti za intenzivnejšo obdelavo vseh razpoložljivih kmetijskih površin ter tako povečati proizvodnjo hrane in s tem izvoz kmetijskih in živilskih proizvodov

- pospeševati vse oblike proizvodnega sodelovanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev z združenim delom na osnovi dohodkovne soodvisnosti

- razporejanje dohodka v prid lastne akumulacije in združevanje dela in sredstev za tiste proizvodne programe, ki so izvozno usmerjeni

- povečevati vključevanje lastnega znanja in tehnoloških rešitev pri oblikovanju razvojno intenzivnih in izvozno usmerjenih proizvodnih programov.

To bo hkrati krepilo ekonomske motive za hitrejšo spremembo v strukturi gospodarstva

- izboljšati odnos do dela in delovno produktivnost, povečati varčevanje v proizvodnji in porabi, učinkoviteje gospodariti in uveljaviti odgovornost za izvajanje dogovorjenih nalog

- zagotavljanje socialne in materialne varnosti delavcev v okviru materialnih možnosti ter zaposlovanje mladih kadrov v smeri izboljšanja kadrovske strukture zaposlenih

- usklajevanje investicijske aktivnosti z dejanskimi možnostmi in kriteriji investiranja

— dograjevanje sistema družbenega informiranja, krepitev obrambne sposobnosti in družbene samozaščite kot sestavnega sistema družbenega planiranja.

II. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA V LETU 1983

V letu 1983 bodo plačilno bilančni predvsem pa devizno bilančni okviri bistveno vplivali na možnosti in usmeritve proizvodnje, pa tudi na razpoložljiva sredstva za potrošnjo. Zahtevnejše in odločnejše bo izvajanje nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Ob prizadevanjih za večji izvoz, spoštovanjem dogovorov in sporazumov ter s smotrnimi in pravočasnimi ukrepi tekoče ekonomske politike bo moč doseči v letu 1983 v občini Gornja Radgona naslednje razvojne okvire:

- rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva bo realno za 2 % oziroma nominalno 22,4 %

- industrijska proizvodnja se bo predvideno povečala za 2 %

- kmetijska proizvodnja bo porasla za 5 %

- zaradi počasnejše gospodarske rasti in zahteve po racionalnem zaposlovanju se bo število zaposlenih v občini povečalo za 1,2 %, kar je predvidoma največ 85 delavcev

- ob nadaljnjem uveljavljanju kvalitativnih faktorjev gospodarjenja in stimulativnem nagrajevanju bo produktivnost dela v združenem delu porasla za 0,8 %

- sredstva za bruto osebne dohodke bodo v globalu naraščala za 35 % počasneje od rasti dohodka. Čisti osebni dohodki se bodo v tem okviru povečevali samo v odvisnosti od doseženih in izkazanih rezultatov dela

- rast sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb (razen sredstev skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja) bo za polovico počasnejša od rasti dohodka

- rast sredstev za zadovoljevanje splošnih potreb do 10,7 %

- rast investicij v osnovna sredstva gospodarstva v skladu z rastjo družbenega proizvoda in s tem ohranitev njihovega deleža v družbenem proizvodu

- ob zadrževanju domače porabe v opredeljenih okvirih in ob ocenjenih gibanjih v proizvodnji bo v letu 1983 dosežena nižja rast cen kot v letu 1982.

III. RAZVOJNE NALOGE PO POSAMEZNIH PODROČJIH

1. Aktivnost na področju ekonomskih odnosov s tujino

V letu 1983 bo ena od osnovnih nalog prizadevanje za večji izvoz blaga in storitev na konvertibilno področje in usmerjati v izvoz večino rasti proizvodnje. Organizacije združenega dela si morajo prizadevati, da bodo povečale izvoz z uvajanjem novih programov in prilagajanju obstoječe proizvodnje potrebam oziroma zahtevam tujih trgov.

Večjo usmerjenost organizacij združenega dela v izvoz ter hitrejšo rast izvoza se bo tudi v letu 1983 podpirala z naslednjimi ukrepi tekoče ekonomske politike:

— oprostive pri davku iz dohodka TOZD bodo veljale za izvoz na konvertibilno področje

— organizacije združenega dela, ki bodo bistveno povečale izvoz na konvertibilno področje, bodo lahko hitreje povečale osebne dohodke

— OZD, ki bodo dosegle večji delež izvoza na konvertibilno področje, bodo združevale relativno manj sredstev za hitrejši razvoj gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo

— temeljne banke bodo v okviru kratkoročnega kreditiranja dajale prednost pri kreditih za obratna sredstva tistim organizacijam, ki bodo izvažale na konvertibilno področje

— kreditirale tudi tisti del prihodka, ki ga predstavljajo uvozna povračila do njihovega izplačila

— kreditirale prodajo opreme na domačem trgu le tistim proizvajalcem, ki izvažajo na konvertibilno področje

OZD v občini Gornja Radgona bodo v okviru Samoupravnih interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino uskladile sprejete plene s projekcijo plačilno bilančnega in devizno bilančnega položaja SR Slovenije. Tako bodo z usklajenimi plani prevzele svoj delež odgovornosti za uresničevanje obveznosti in planov ekonomskih odnosov s tujino.

Na ravni občine se bo pripravila bilanca uvoza — izvoza s selektivnim upoštevanjem možnosti posameznih OZD. Uresničevanje se bo spremljalo mesečno in ob periodičnih obračunih.

Na podlagi zbranih podatkov in ocen realizacije uvoza in izvoza na konvertibilno področje v 1982. letu, se bo izvoz v temeljnih organizacijah združenega dela v občini Gornja Radgona povečal za 20 %, uvoz pa za 8 %.

OZD bodo v letu 1983 intenzivirale izvoz nekaterih ključnih industrijskih proizvodov kot: bivalne enote, antene, TV tunerji, TV simetrični in koaksialni kabli, mineralna voda, CO₂, decimiran žagan les.

Izvojni programi bodo izdelani tudi v kmetijstvu in to za izvoz svežega mesa, živine, sadja, penečih vin, divjadi in gozdnih sadežev.

Izvoz storitev bo obsegal transportne storitve ter storitve v turistični in gostinski dejavnosti.

Pospešeno se bodo razvijali ekonomski odnosi z državami v razvoju.

Razen izvoznih programov v okviru gospodarske zbornice, se bodo organizacije združenega dela posluževale tudi predstavništva širših asociacij, v katere se vključene.

2. Aktivnosti na področju ohranjanja rasti proizvodnje

2. 1. Industrija

V oteženih pogojih gospodarjenja bo moč doseči 2 % industrijske proizvodnje le s smoternejšo in učinkovitejšo izrabo energije, vseh materialnih, kadrovskih in naravnih zmogljivosti.

— OZD bodo v okviru letnih programov in planov pripravile in izvajale programe varčevanja, zlasti s surovinami, reprodukcijskim materialom in energijo

— pri modernizaciji in povečanju konkurenčnosti proizvodnje bodo izhajale iz programov raziskovalne dejavnosti

— razvoj proizvodnje in tehnologije gradile na domačem znanju

— nadaljevati z nadomeščanjem tekočih goriv z domačimi viri energije in pospešiti uvajanje nekonvencionalnih virov energije.

2. 2. Kmetijstvo

Kmetijstvo bo dosegalo planirano stopnjo rasti predvsem z intenzifikacijo poljedelske proizvodnje tako v družbeni kot v družbeno organizirani proizvodnji. To bo doseženo z boljšo tehnologijo, s pojačano pospeševalno službo in s prizadevanji kmetijsko zemljiške skupnosti za pravilno rabo kmetijskih zemljišč.

Doseči je potrebno večje vključevanje zasebne kmetijske proizvodnje v družbeno organizirano proizvodnjo s proizvodnjo tržnih viškov.

Površine, ki so na področju Apaške kotline zajete v komasacije in melioracije, je potrebno vključiti v redno proizvodnjo s spomladansko sevljivo.

V letu 1983 bodo teklo priprave in začetek komasacije in melioracije na področju Črešnjevci, Orchovci, Boračeva.

Kmetijske delovne organizacije bodo v celoti realizirale sprejete obveze iz setvenega plana, predvsem na področju pridelovanja pšenice, koruze in sladkorne pese.

V družbeno organizirani proizvodnji je potrebno v letu 1983 doseči 40 % tržnost pri proizvodnji pšenice.

Pri izdelavi setvenih planov bomo dajali ustrezno mesto proizvodnji koruze, kot osnovni surovini reproverige, ki zajema proizvodnjo od primarne poljedelske proizvodnje do proizvodnje in predelave mesa, katere kapacitete je potrebno v celoti izkoristiti.

Družbena proizvodnja mesa se bo z vključitvijo novih kapacitet v prašičereji povečala v letu 1983 za 30 %.

Vlaganja v rekonstrukcijo in posodobitev govejih hlevov ter uvažanje nove tehnologije pisanja bo zagotovilo 5 % rast v proizvodnji govejega mesa.

Z intervencijami iz sredstev sklada za intervencije v proizvodnji hrane bo v živinoreji zagotovljen stalež osnovne črede na enakem nivoju kot v 1982.

Ribiške družine skupaj z zainteresiranimi organizacijami organizirajo kopičenje obstoječih voda za ribogojstvo.

2. 3. Turistično — gostinska dejavnost

Na področju turizma bo bistvenega pomena pravočasna priprava vseh dejavnikov, ki vplivajo na potek turistične sezone. Razen tega bo potrebno:

— bolj kot doslej izboljšati izkoriščenost kapacitet in produktivnost dela

— pospešeno izpostavljati kooperacijo med zasebnim in družbenim sektorjem za čim večjo vključitev zasebnih kapacitet v turistično ponudbo

— pospešiti direktni devizni priliv za opravljene storitve v turističnih organizacijah združenega dela (z uvajanjem novih oblik plačil)

— intenzivirati prizadevanja, da se omogoči nakup v maloprodaji tujim turistom za učinkovito tujo valuto.

2. 4. Drobno gospodarstvo

Pospeševali bomo tehnološko in dohodkovno vključevanje drobnega gospodarstva v proizvodne vezi z industrijo in na ta način aktivno vključili drobno gospodarstvo v procese prestrukturiranja celotnega gospodarstva:

— vzpodbujali bomo ustanavljanje novih obratovalnic proizvodne in storitvene obrate z zagotavljanjem poslovnih prostorov, vzpodbujanjem povezovanja drobnega gospodarstva z drugim gospodarstvom na dohodkovnih osnovah in ukrepi davčne politike

— razvoj in osvajanje novih verificiranih programov, s katerimi povečujemo izvoz in zmanjšujemo uvoz ter zmanjšujemo porabo energije, bomo podpirali z ukrepi davčne politike

— vzpodbujali bomo angažiranje sredstev delovnih ljudi in občanov za hitrejšo odpiranje novih delovnih mest.

Obrtno združenje in OZ 14. oktober prevzemata pomembno vlogo za razvoj drobnega gospodarstva.

3. Aktivnosti na področju investicij

V letu 1983 bomo nadaljevali politiko omejevanja investicijske porabe. Ob doslednem upoštevanju dogovorjenih kriterijev prestrukturiranja bodo pričetni novi gospodarski investicijski projekti le, če bodo zagotavljali vsaj 50 % celotne proizvodnje za konvertibilno področje ter znaten pozitiven neto devizni učinek.

Razpoložljiva sredstva bodo usmerjena v glavnem v dokončanje že začelih del, odpravljanje večjih ozkih grl v proizvodnji, nabavo najnujnejše opreme, predvsem za posodobitev proizvodnih procesov ter modernizacijo, avtomatizacijo in racionalizacijo proizvodnje.

Organizacije združenega dela predvidevajo v svojih planskih aktih naslednje investicije:

Predračunska vrednost
— v 000 din

AVTORADGONA predvideva naslednje investicije	
— oprema, vozila, adaptacije	88.060
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 61 % lastnih sredstev, ostalo iz združenih sredstev in kreditov.	
RADENSKA planira za leto 1983 naslednje investicije:	
TOZD Mineralna voda	
— oprema	125.000
TOZD TPO	
— razširitev tovarne — nova hala	40.000
TOZD Naravno zdravilišče	
— oprema	5.000

	Predračunska vrednost — v 000 din
TOZD Komunalna dejavnost	
— nakup zemljišča	2.700
— čistilnica perila	2.000
TOZD Grozd	
— skladišče pijač	1.000
Predvidevajo nabavo računalnika, ki bi se naj odplačeval z najemnino.	
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 59 % lastnih sredstev, ostalo krediti bank in drugi viri.	
GORENJE ELRAD — bo investirala v glavnem v nabavo opreme	
— oprema	25.000
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 40 % lastnih sredstev, ostalo iz združenih sredstev in kreditov.	
GORENJE GPS — Titovo Velenje namerava odkupiti prostore in jih opremiti za prodajo in servisiranje proizvodov Gorenje v znesku 9.000 tisoč din iz združenih sredstev v okviru SOZD Gorenje.	
KMETIJSKI KOMBINAT	
TOZD Kmetijstvo Črnci	
— rekonstrukcija pitališč Žihlava	15.000
— nabava kmetijske mehanizacije	20.000
— nakup zemljišč	10.000
TOZD Mešalnica in dehidracija	
— silosi za skladiščenje surovin za mešalnico	87.889
TOZD Radgonske gorice	
— obnova 10 ha vinogradov	12.000
— obnova 16 ha sadovnjakov	9.600
— mehanizacije	5.000
— sadne hladilnice	50.000
TOZD Farma bekonov	
— rekonstrukcija farme	15.000
TOZD Mesoizdelki	
— adaptacija prodajalne Panonska	500
— nabava transportnih sredstev	4.000
— izgradnja prodajalne v Radencih	500
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 28 % lastnih sredstev, 40 % predstavljajo krediti bank, 11 % združenih sredstev in 19 % sredstev sovlagateljev.	
KMETIJSKA ZADRUGA	
— melioracijska dela — Boračeva, Črešnjevci	30.000
— izgradnja skladišča za odkup in prodajo kmetijskih izdelkov in repromateriala v Vidmu	25.000
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 28 % lastnih sredstev, 36 % krediti bank in 36 % Zveza vodnih skupnosti.	
VG KAPELA	
— nabava mehanizacije, obnova vinogradov in gradbena dela	45.855
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 55 % lastnih sredstev, 40 % sredstev predstavljajo krediti in 5 % od Kmetijsko živilske skupnosti.	
KOMUNALA	
— vozila	9.800
— oprema	600
Delovna organizacija bo prispevala za investicije 60 % lastnih virov, ostala sredstva so bančni krediti in sovlaganja.	
MURA TOZD MODA	
— nakup opreme v tujini	2.130
DES TOZD ELEKTRO	
— daljnovodi, trafopostaje itd.	32.836
MARLES TOZD BORAČEVA	
— izgradnja garaže za viličarje in čuvajnice ter zamenjava opreme	3.000
OPEKARNA	
— tovarna, betonskih el. drog	50.850
INTES TOZD MURA	
— oprema	6.979
— silosi za žito	9.780
— oprema slašč. delavnice z mlečno restavracijo	6.000
POMURSKI SEJEM	
— izgradnja razstavišnega paviljona — 600 kv.m	12.000
— 4 manjši razstavišni prostori po 50 kv.m	4.000

Gospodarsko razstavišče in razstavljalci iz Avstrije bodo prispevali 25 % sredstev za izgradnjo paviljona, ostala sredstva bodo prispevali drugi sovlagatelji. Manjše razstavišne prostore bodo financirali razstavljalci.

MERCATOR SLOGA predvideva v letu 1983 izgradnjo blagovnice v Radencih, izgradnjo skladišča plina in gradbenega materiala v Gornji Radgoni in izgradnjo samopostrežbe z bifejem v Spodnji Ščavnici.

Razen omenjenih investicijskih programov bodo OZD pristopile k realizaciji še drugih investicijskih projektov v kolikor bodo le-ti v skladu z veljavnimi kriteriji investiranja, izključno pa s poudarkom na izvozu in na dolgoročnem prestrukturiranju gospodarstva.

Na področju negospodarstva se bo končala izgradnja dvooddelnega vrta v Apačah. Ta investicija se prenaša iz leta 1982. V letu 1983 bi se naj pričela izgradnja štiri oddelnega vrta v Gornji Radgoni in sicer na Tratah, ter izgradnja kuhinje in jedilnice v osnovni šoli Radenci.

V krajevni skupnosti Sp. Ivanjci se predvideva gradnja novega poštnega poslopja (predračunska vrednost 3.423 tisoč din). Nadaljevali bomo s širitvijo telefonske mreže po KS.

Predvideva se gradnja šolske mlečne kuhinje s spremljajočimi prostori na osnovni šoli Stogovci (predračunska vrednost bo predvidoma znašala 3.000 tisoč din).

V letu 1983 bi se naj končala izgradnja 22 stanovanj v Gornji Radgoni. Na osnovi prognoze o gibanju sredstev za stanovanjsko gospodarstvo se ocenjuje, da se bo obseg sredstev za stanovanjsko izgradnjo v letu 1983 zmanjšal.

Omogočeno bo sofinanciranje izgradnje komunalnih objektov in naprav v Gornji Radgoni in v Radencih v predvidenem znesku 739.636 din (predlaga se vodovod Rihtarovci in pričetek gradnje kanalizacije v Radencih ob Ljutomerski cesti). Na področju vzdrževanja občinskih cest bodo zagotovljena sredstva za nemoteno vzdrževanje občinskih cest z ustreznim navozom gramoza.

Da bi zagotovili kontinuirano stanovanjsko gradnjo in z njo usklajeno komunalno opremljenost zemljišč, se bo komunalne in stanovanjske interesne skupnosti sporazumele o združevanju sredstev za nakup zemljišč za stanovanjsko gradnjo in pripadajočo komunalno opremljanje.

Nove investicije pa bodo lahko začete le, če so dogovorjene v spremembah in dopolnitvah samoupravnih sporazumov oziroma dogovorov o temeljnih planov. Investicije iz samoprispevkov se bodo začele, ko bodo zagotovljena vsa sredstva za posamezen program.

4. Aktivnost na področju zaposlovanja

Zaposlovanje v letu 1983 se bo gibalo okoli 1,2 %. Na področju zaposlovanja bomo prednostno reševali probleme mladih iskalcev prve zaposlitve, možnost večjega zaposlovanja pa bomo dosegli z omejevanjem vseh oblik dela po pogodbah, zmanjševanju dopolnilnega in nadurnega dela. Izkoristiti moramo možnosti za večje zaposlovanje v kmetijstvu, komunalnih in drugih storitvenih dejavnostih, v samostojnem osebnem delu in drobnem gospodarstvu.

Pripraviti je potrebno program ukrepov za reševanje problematike ob predvidenih večjih izpadih proizvodnje, ki bodo razreševali vprašanja prekvalifikacije na druga delovna področja, socialno varnost in zaposlovanje mladih.

5. Razporejanje dohodka in oblikovanje sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb

Delavci v združenem delu bodo z razporejanjem dohodka uresničevali globalno usmeritev razporejanja dohodka za osebne dohodke, skupno in splošno porabo. Osnova za razporejanje sredstev za posamezne oblike porabe v letu 1983 bo za 1982. leto družbeno dogovorjena razen sredstev.

Vse morebitne prekoračitve v letu 1982 bodo posamezni nosilci v 1983. letu dosledno poračunali.

5.1. Delavci v OZD bodo pri razporejanju doseženega dohodka upoštevali usmeritve, da morajo sredstva za bruto OD v globalu naraščati za 35 % počasneje od rasti dohodka.

Raven in rast osebnih dohodkov v posameznih OZD v gospodarstvu se bo razlikovala glede na dosežen porast proizvodnje in produktivnosti dela in glede izvoza na konvertibilno področje, znižanje stroškov poslovanja in boljšem izkoriščanju poslovnih sredstev.

Sredstva za neto osebne dohodke delavcev v OZD družbenih in drugih neproizvodnih dejavnosti bodo rasla v skladu z opravljenimi za 1983. leto dogovorjenimi zoženimi programi, vendar največ do rasti sredstev za osebne dohodke v gospodarstvu.

Osební dohodki v OZD, ki poslujejo z izgubami se morajo usklajevati na ravni, ki jo določata dogovor in zakon.

Delavci v združenem delu bodo morali v svojih planskih aktih za 1983. leto dosledno upoštevati določila iz dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1983. letu.

5.2. Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb, ki se bodo združevala v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti v odnosih svobodne menjave dela bodo v globalu rasla za polovico počasneje od nominalne rasti dohodka (brez skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja). V tem okviru bo rast sredstev različna od prednostnih planskih usmeritev.

Samoupravne interesne skupnosti so dolžne uskladiti svoje programe za 1983. leto z omejenimi materialnimi možnostmi, ter usmeriti sredstva prvenstveno v programe, ki zagotavljajo delavcem osnovne pravice pri zadovoljevanju skupnih potreb določene z zakoni in prispevajo k večji produktivnosti delavcev v združenem delu.

5.3. Sredstva za zadovoljevanje splošnih potreb bodo rasla največ do 10,7 %.

Možnost rasti splošne porabe bo temeljila na doslednejšem ugotavljanju obdavčljivih dohodkov občanov iz vseh virov in njihovo dosledno izterjavo, da bi tako zmanjšali neupravičene socialne razlike.

6. Trg in cene

Nosilci osnovne preskrbe v občini bodo v letu 1983 zagotavljali normalno oskrbljenost trga z osnovnimi življenjskimi proizvodi, predvsem z osnovnimi vrstami kruha, mesa, moke, jedilnim oljem, sladkorjem, pralnimi praški, itd.

Organizacije združenega dela in tisti, ki samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost z osebnim delom so pri peki kruha dolžni dosledno upoštevati razmerje 30 % osnovnih in 70 % posebnih vrst kruha.

Mercator—Sloga in Petrol Murska Sobota bosta vložila maksimalne napore za zagotovitev zadostnih količin energetskih virov vsem uporabnikom.

Kmetijska zadruga bo zagotovila za vse proizvajalce — kooperante zadostne količine umetnih gnojil, zaščitnih sredstev, semen, kmetijske mehanizacije in rezervnih delov.

Občinske blagovne rezerve se bodo povečale v skladu s srednjeročnim planom ter v okviru materialnih možnosti.

Izvršni svet SO bo tekoče spremljal stanje v preskrbi in sproti ukrepal s ciljem zagotavljanja normalne preskrbe.

Zaradi neskladja med ponudbo in povpraševanjem bodo v letu 1983 obdržali neposredno kontrolo cen, zlasti pri proizvodnih in storitvah, ki so pomembni za celotno družbeno reprodukcijo ter neposredno potrošnjo delovnih ljudi in občanov. Rast cen bo selektivna in bolj umirjena. Na področju stanovanjskega gospodarstva bomo določili dolgoročno politiko cen, z namenom prehoda na ekonomske stanarine.

Pri oblikovanju politike oskrbe in cen bodo morali v večji meri sodelovati potrošniški sveti.

7. Aktivnost za odpravljanje nelikvidnosti in izgub

Organizacije združenega dela bodo ob pripravi planskih dokumentov in oblikovanju politike razporejanja dohodka in čistega dohodka

— kritično presodile finančno in materialno poslovanje in strukturo virov sredstev

— z razporejanjem sredstev za razširitev materialne osnove dela bodo prvenstveno povečale obratna sredstva.

Banke bodo pri dodeljevanju kreditov za obratna sredstva presojale strukturo virov sredstev in izvajanje politike razporejanja dohodka in čistega dohodka v posamezni organizaciji združenega dela.

SDK bo za odpravljanje finančne nediscipline dosledneje sankcionirala neizvajanje zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

Organizacije združenega dela bodo zaradi zaostrenih pogojev prodaje v tujini in doma sproti analizirale izvajanje letnega programa zaposlovanja in sprejemale ustrezne ukrepe.

8. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

V skladu s srednjeročnimi in dolgoročnimi usmeritvami razvoja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter potrebami in možnostmi vseh temeljnih, življenjskih in delovnih sredin, bodo povečani naporí zlasti za nadaljnjo krepitev samozaščite, varnostne in obrambne pripravljenosti in usposobljenosti ljudi in občanov.

Gornja Radgona, 27. 12. 1982

PREDSEDNIK
skupščine občine Gornja Radgona:
Jože KOLBL l. r.

24

Na podlagi 206. člena statuta občine Gornja Radgona (Uradne objave št. 41/81) in 1. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72, 5/73, 28/73, 36/75, 58/76, 7/77, 61/78, 26/79, 5/80, 63/80, 3/81) je skupščina občine Gornja Radgona na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 24. 1. 1983 sprejela

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Gornja Radgona

1. člen

V odloku o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve v občini Gornja Radgona (Uradne objave št. 19/79, 15/80, 18/81 in 8/82) se v tarifi posebnega občinskega davka črta tar. št. 1.

2. člen

Tar. št. 9 se spremeni in dopolni tako, da se glasi:

„Od plačil za prirejanje iger na srečo, razen iger na srečo, ki jih prireja jugoslovanska loterija in razen iger na srečo, ki jih prirejajo društva, se plača davek po stopnji 5 %.

3. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 421—2/82—05/1
Gornja Radgona, dne 24. 1. 1983

Predsednik
skupščine občine Gornja Radgona
Jože KOLBL

25

Na podlagi 2. točke 38. člena zakona o varstvu živali pred kužnimi boleznimi (Ur. list SRS, št. 18/77), 9. točke odredbe o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline (Ur. list SRS, št. 25/78) in 270. člena statuta občine Gornja Radgona (Ur. objave, št. 41/81) je izvršni svet skupščine občine Gornja Radgona na seji, dne 27/1—1983, sprejel

ODREDBO

o ukrepih za preprečevanje in zatiranje stekline v občini G. Radgona

1.

Območje občine Gornja Radgona se razglasi za območje, ki je okuženo s steklino.

ODLOČBA

2. Občani oziroma imetniki psov in mačk ter lovci so dolžni izpolnjevati vse preventivne in druge ukrepe, ki so določeni z republiško odredbo o ukrepih za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje stekline (Ur. list SRS, št. 25/78), s to odredbo in tudi ukrepe, ki jih odredi veterinarska inšpekcija ali drugi pristojni organi.

3. Dokler je območje občine razglašeno za okuženo s steklino, morajo biti vsi psi privezani ali zaprti, kadar pa so zunaj bivališča, morajo biti na vrvi in z nagobčnikom. V tem času morajo biti zaprte tudi mačke.

Pse je dovoljeno uporabljati za lov, če so bili dvakrat na leto zaščitno celjeni proti steklini, če imajo pasjo znamko in če so imuni proti steklini.

4. V času zapore psi in mačke ne smejo zapustiti okuženega oziroma neposredno ogroženega območja, kar pa ne velja za rodovniške živali, ki se odpremljajo na razstavo ali vzrejni pregled z dovoljenjem veterinarske postaje.

5. Določbe 4. točke ne veljajo za pse organov za notranje zadeve, carinske in reševalne službe, JLA ter vodiče slepih, če gre za neodložljive zadeve.

6. Vsi psi na okuženem in neposredno ogroženem območju morajo biti preventivno cepljeni proti steklini takoj, ko dopolnijo štiri mesece starosti, cepljenje opravi veterinarska postaja na podlagi prijave posestnika psa.

7. V okuženem oziroma neposredno ogroženem območju je treba takoj pokončati vse pse in mačke, katerih posestniki se ne drže predpisane zapore.

8. Pokončati se morajo
— neregistrirani in necepljeni psi;
— psi brez znamke;
— potepuški psi in mačke.

9. Lastniki oziroma imetniki psov morajo takoj prijaviti pogin, odtujitev, pobeg ter vsako drugo spremembo glede posesti živali (psa) ali bivališče lastnika oziroma imetnika psa zaradi popravka v registru psov.

10. Prepovedano je na okuženem in neposredno ogroženem območju odirati trupla divjadi, rezati glave — zveri in pižmovk.

11. Trupla pokončenih zveri in pižmovk morajo člani lovske organizacije takoj zapakirati v nepropustno vrečo in jo z označbo kraja, dneva odstrela, oziroma najdbe takoj poslati najbližji veterinarski postaji.

12. Za izvajanje te odredbe skrbi Uprava za inšpekcijske službe občin G. Radgona, Lendava, Ljutomer in M. Sobota.

13. Kršitev določb te odredbe se kaznuje po zakonu o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Ur. list SFRJ, št. 43—637/76) in zakona o varstvu prebivalstva pred nalezljivimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo (Ur. list SFRJ, št. 58—887/78).

14. Ta odredba začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 322—10/83—04
G. Radgona, dne 27/1—1983

PREDSEDNICA
izvršnega sveta
Dana SUKIČ

Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti določb sklepa skupščine Krajevne skupnosti Gančani o spremembi sklepa o uvedbi samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Gančani, na seji dne 16. 12. 1982

odločilo:

Razveljavijo se določbe sklepa skupščine Krajevne skupnosti Gančani o spremembi sklepa o uvedbi samoprispevka za območje Krajevne skupnosti Gančani (Uradne objave Pomurje, št. 39/81), s katerimi so zavezanci samoprispevka v denarju in delu gospodarji gospodarstev.

Obrazložitev

Občan je vložil pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti v izreku te odločbe navedenih določb sklepa Krajevne skupnosti Gančani z utemeljitvijo, da so bile sprejete, ne da bi se o njih vnaprej izrekli občani na referendumu ter, da se z njimi zavezujejo plačevanju samoprispevka gospodarji gospodarstev.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da je bilo sprejemanje navedenih določb, s katerimi se je spreminjal prejšnji splošni akt Krajevne skupnosti Gančani o uvedbi samoprispevka, ne da bi se občani vnaprej izrekli o tem na referendumu, v neskladju z 2. odstavkom 2. člena zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 3/73), kjer je določeno, da se samoprispevek lahko uvede, če se občani na ustreznem območju vnaprej izrečejo za njegovo uvedbo. Navedeno zakonsko določbo je treba upoštevati tudi v primerih spreminjanja ali dopolnjevanja splošnih aktov o uvažanju samoprispevka.

V neskladju z zakonom o samoprispevku je tudi zavezovanje samoprispevku „gospodarjev gospodarstev“. Taka vrsta zavezancev ni opredeljena v smislu 2. odstavka 8. člena zakona. Po slednjem je zavezanec denarne obveznosti lahko le občan, ki ima lastne dohodke, pod pojmom gospodar gospodarstva pa se zavezujejo plačevanju samoprispevka občani glede na njihov statusni položaj v družini oz. gospodarstvu ali gospodinjstvu, ter ne glede na njihove dohodke. S takim obremenjevanjem je navedena vrsta občanov postavljena v neenak položaj, ki ga zagotavlja zakon o samoprispevku s prvim odstavkom 3. člena, po katerem imajo občani ob enakih pogojih enake obveznosti glede plačevanja samoprispevka.

Zato je ustavno sodišče na podlagi 413. člena ustave SR Slovenije in ob uporabi druge alineje tretjega odstavka 25. člena zakona o postopku pred Ustavnim sodiščem SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 39/74 in 28/76) obravnavane določbe razveljavilo.

To odločbo je Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije sprejelo v sestavi: predsednik Jože Pavličič in sodniki dr. Mara Bešter, Bogdan Osolnik, Jože Fernuš, Ivan Repinc, dr. Majda Strobl in Bojan Škrk.

Štev.: U 1 50/82—9

Datum: 16/12—1982

Predsednik
Jože Pavličič

ODLOČBA

Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti 10. člena odloka Skupščine občine Lendava o poslovnih prostorih za mesto Lendava, na seji dne 18/1-1983

odločilo:

Razveljavi se 10. člen odloka Skupščine občine Lendava o poslovnih prostorih za mesto Lendava (Uradne objave pomurskih občin, št. 18/82).

Ustavno sodišče SR Slovenije je na pobudo občanov začelo postopek za oceno skladnosti v izreku te odločbe navedenega člena z 259. členom ustave SRS. Izpodbijani člen namreč določa, da odlok Skupščine občine Lendava o poslovnih prostorih začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Čas za uveljavitev predpisov oziroma splošnih aktov organov družbenopolitičnih skupnosti je predpisan v sami ustavi. V prvem odstavku 159. člena ustave SRS je določeno, da predpisi navedenih organov začno veljati najprej osmi dan po objavi, če ni v samem predpisu drugače določeno. Po drugem odstavku istega člena ustave pa se samo iz posebno utemeljenih razlogov lahko določi, da začne predpis ali splošni akt veljati prej kot osmi dan po objavi ali istega dne, ko je bil objavljen.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da ob sprejemanju obravnavanega občinskega odloka zborom Skupščine občine Lendava ni bila predložena posebna utemeljitev razlogov za 10. člen, odloka, in tako ni bilo predlage za skrajšanje osemndnevne roka, določenega v 259. členu ustave SRS. Tako je navedeni odlok začel veljati šele osmi dan po objavi v uradnem glasilu.

Zato je ustavno sodišče na podlagi 413. člena ustave SR Slovenije in ob uporabi druge alineje tretjega odstavka 25. člena zakona o postopku pred Ustavnim sodiščem SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 39/74 in 28/76) izpodbijano določbo razveljavilo.

To odločbo je Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije sprejelo v sestavi: predsednik Jože Pavličič in sodnik dr. Mara Bešter, Tone Bole, Bogdan Osolnik, Jože Pernuš, Ivan Repinc, Franc Simonič, dr. Majda Strobl in Bojan Škrk.

Štev.: U I 80/82-12
Datum: 18/1-1983

Predsednik
Jože Pavličič

28

ODLOČBA

Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti določb 4. člena sklepa skupščine Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka za izgradnjo vodovoda z dne 18. 4. 1978, in sklepa zbora občanov Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci z dne 18. 9. 1980, na seji dne 18. 1. 1983

odločilo:

Razveljavijo se določbe

— 4. člena sklepa skupščine Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka za del območja krajevne skupnosti za vasi Logarovci, Kakoriči in Berkovski Prelogi, za izgradnjo vodovoda v predvideni vrednosti 1.340.000,00 din, z dne 18. aprila 1978 (Uradne objave Pomurja, št. 15/78),

— sklepa zbora občanov Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci z dne 18. 9. 1980, s katerimi je bil uveden oziroma povečan samoprispevek v denarju in delu za gospodinjstva.

Obrazložitev

Občanka je vložila pobudo za oceno ustavnosti in zakonitosti v izreku te odločbe navedenih določb splošnih aktov z utemeljitvijo, da obremenjevanje gospodinjstev s samoprispevkom v pavšalnem znesku ni v skladu z zakonom.

Ustavno sodišče je ugotovilo, da navedene določbe obravnavanih splošnih aktov, po katerih so zavezanci samoprispevka gospodinjstva, niso v skladu z 8. členom zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 3/73). Zakon namreč določa, da je zavezanec samoprispevka občan, ki ima na območju, na katerem je uveden samoprispevek, stalno prebivališče, zaradi tega gospodinjstva ter druge podobne skupnosti, ne morejo biti zavezanci samoprispevka.

Obenem je ustavno sodišče ugotovilo, da sklep zbora občanov Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci, naveden v izreku te odločbe pod drugo alinejo, s katerim je bil povečan znesek samoprispevka za gospodinjstva, ni bil sprejet po predhodno izvedenem referendumu. To pa ni v skladu z drugim odstavkom 2. člena zakona o samoprispevku, ki določa, da se samoprispevek lahko uvede, če se občani z referendumom vnaprej izrečejo za njegovo uvedbo. Slednje velja tudi za povečanje zneska samoprispevka.

Zato je ustavno sodišče na podlagi 413. člena ustave SR Slovenije in ob uporabi druge alineje tretjega odstavka 25. člena zakona o postopku pred Ustavnim sodiščem SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 39/74 in 28/76) obravnavane določbe razveljavilo.

To odločbo je Ustavno sodišče Socialistične republike Slovenije sprejelo v sestavi: predsednik Jože Pavličič in sodniki dr. Mara Bešter, Tone Bole, Bogdan Osolnik, Jože Pernuš, Ivan Repinc, Franc Simonič, dr. Majda Strobl in Bojan Škrk.

Štev.: U I 49/82-14
Datum: 18/1-83

Predsednik
Jože Pavličič

29

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona je sprejela na podlagi 16. člena Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin v Pomurju, štev. 8/76), na 1. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v III. mandatu v Gornji Radgoni, dne 8/6—1982

SKLEP

Skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva G. Radgona, s 1/5—1982 ukine svojo strokovno službo.

Dela in naloge in druga strokovna opravila, ki jih je do sedaj opravljala ta strokovna služba te občinske skupnosti skupščina prenese s sporazumom na Skupno strokovno službo SIS družbenih dejavnosti občina Gornja Radgona, tista strokovna dela na področju socialnega skrbstva in delno socialnega varstva (vodenje postopkov do izdaje odločb in sklepov) pa s 1/5—1982 prenese v novo izvajalsko organizacijo: Center za socialno delo Gornja Radgona — v ustanavljanju. V enakem razmerju tudi prenese vsa delovna sredstva iz strokovne službe na obe prej navedeni pravni osebi.

S 31/12—1982 skupščina prenese vsa denarna sredstva, ki so ostala na žiro računu do sedanje strokovne službe te občinske skupnosti na skupno strokovno službo SIS družbenih dejavnosti občine G. Radgona; Denarna sredstva iz sklada skupne porabe te ukinjene strokovne službe in z njenega stanovanjskega sklada pa bo skupščina po zaključnem računu za leto 1982 prenesla delno na skupno strokovno službo SIS družbenih dejavnosti Občine G. Radgona in delno na Center za socialno delo Gornja Radgona — v ustanavljanju; in s tem datumom ukine žiro račune dosedanje strokovne službe in obeli njenih skladov.

Ta sklep velja in ga uporablja ta občinska skupnost od dneva sprejetja na seji skupščine te občinske skupnosti.

Številka: 025—8/77—S
G. Radgona: 21/1—1983

Predsednik skupščine
Marjan NEUVIRT, l. r.

Na podlagi 165. in 176. člena Statuta občine Murska Sobota je skupščina občine Murska Sobota na seji Druženopolitičnega zbora, dne 7. decembra 1982, na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 9. decembra 1982, ter skupščina Samoupravne interesne skupnosti socialnega varstva na seji, dne 6. 12. 1982 sprejela

UGOTOVITVE, STALIŠČA IN SMERNICE O PROBLEMATIKI OSTARELIH OSEB V OBČINI MURSKA SOBOTA

I. UGOTOVITVE

1. Gradivo je skrbno pripravljeno in celovito posreduje stanje na področju razreševanja in urejanja problematike ostarelih oseb v naši občini, hkrati pa dovolj kritično in objektivno nakazuje vsa pomembnejša odprta vprašanja in probleme, ki bi jim bilo v bodoče potrebno posvetiti večjo pozornost.

2. Zbori občinske skupščine ter skupščine SIS za socialno varstvo ugodno ocenjujejo dosežene rezultate, ki so odraz splošne družbene skrbi za ostarele osebe, predvsem pa dejavnosti v okviru skupnosti za socialno skrbstvo in njenih izvajalskih organizacij (Center za socialno delo in Dom oskrbovancev), kakor tudi zdravstvenih in vzgojnoizobraževalnih organizacij ter društev upokojencev in invalidov. Ob tej oceni pa ugotavljajo, da bi se morali aktivneje vključiti v razreševanje tovrstne problematike tudi ostali odgovorni družbeno politični dejavniki, kot kmetijsko zemljišča skupnost, krajevne skupnosti, različna društva in humanitarne organizacije, stanovanjska skupnost in drugi.

3. Ob analizi skrbi za ostarele občane zbori občinske skupščine relativno ugodno ocenjujejo dosežene rezultate na področju zdravstvenega varstva, ki dokaj ustrezno pokriva z zdravstvenimi ustanovami področje celotne občine.

Ugodna ocena velja tudi za delovanje patronažne službe, veliko pridobitev pa predstavlja letos ustanovljen dispanzer za gerontologijo in borce NOV.

Ob tem paje bilo doslej premalo storjeno za organizacijo soseske pomoči. Sosedska pomoč je bila doslej organizirana v skromnem obsegu in oblikah le s strani brigadirjev in nekaterih Vzgojnoizobraževalnih organizacij.

4. Zbori občinske skupščine ugotavljajo, da je v občini M. Sobota delež ostarelih oseb v celotnem številu prebivalstva nad republiškim povprečjem, zato je potrebno še toliko bolj angažirano pristopiti k razreševanju skupnih in posameznih problemov te populacije. Specifična za naše področje je tudi problematika ostarelih kmetov, kjer bi se morala bolj kot doslej čutiti aktivnost kmetijsko zemljiške skupnosti.

II. STALIŠČA IN SMERNICE

1. Potrebna je večja doslednost v družbenem prizadevanju, da se uresniči moralna in zakonska obveznost svojcev, da skrbijo za ostarele in jih vzdržujejo.

2. Pomurski zdravstveni center naj skupaj z ostalimi odgovornimi dejavniki izdela predlog organiziranja nege bolnika na domu, ter organizira potrebe aktivnosti.

3. Občinska skupnost socialnega skrbstva s Centrom za socialno delo in ostalimi izvajalci mora bolj smelo pristopiti k uvedbi organizacije sosedske pomoči, kjer se morajo vključiti:

- socialno zdravstvene komisije v KS;
- krajevni odbori in pomladki RK v KS;
- osnovne in srednje šole;
- osnovne organizacije ZSMS.

4. Še vedno predstavlja največji problem populacija ostarelih kmetov, katerih otroci so odšli v mesto ali tujino, na zemlji pa so ostali ostareli sami. Zato predlagamo nekatere konkretne sistemske spremembe:

— do kmečke pokojnine bi morali biti upravičeni vsi, ki so na kmetiji delali in ne samo nosilci lastninske pravice;

— tudi kmetje morajo imeti možnost invalidske upokojitve, predvsem pa, da bodo tudi kmečki upokojenci upravičeni do dodatka za tujo pomoč in nego;

— zavzemati moramo za uveljavitev določil iz tega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki pravi, da bodo upokojeni kmetje, kjer dediči niso prevzeli zemljišča oproščeni dajatev (prispevka za starostno zavarovanje kmetov);

— z doslednejšim izvajanjem zakona o preživninskem varstvu kmetov bi lahko marsikje rešili vprašanje obdelovalne zemlje, ki sedaj ni obdelana, ali pa je slabo obdelana in istočasno vprašanje preživljanja lastnika. V tem zakonu je potrebno spremeniti tista določila, ki govorijo, da lahko te pravice pridobijo le kmetje, ki imajo zemljo, za katero vlada družbeni interes in da morajo k uveljavitvi te pravice dati soglasje njihovi zakoniti dediči.

Kmetijska zemljiška skupnost naj v povezavi s kmetijsko zadrugo in Centrom za socialno delo čimprej zbere podatke o ostarelih kmetih, ki sami ne morejo obdelovati zemlje in pripravi konkretne predloge za razreševanje posameznih primerov.

5. Skupnost socialnega skrbstva naj skupaj s kmetijsko zemljiško skupnostjo opozori občinsko upravo za družbene prihodke na problem plačevanja dajatev pri tistih občanih, ki prejemajo socialno pomoč in niso v stanju plačevati odmerjenih dajatev.

6. Dom oskrbovancev, kot socialni zavod, se mora odpirati navzven in postati center družbene skrbi za starostnike. Ob sodelovanju s krajevnimi skupnostmi naj bi skrbel za tiste oblike pomoči in skrbi, ki jo ostareli in bolni potrebujejo (pranje perila, hrana, dnevno varstvo starejših občanov itd.).

V domu oskrbovancev v Rakičanu je v bodoče potrebno posvetiti večjo pozornost delovni terapiji. Pri sprejemanju ostarelih oseb v dom oskrbovancev je potrebno doseči upoštevanje dogovorjene delitve kapacitet in sicer v rakičanskem domu za normalno se starajoče, v domu v Lukovcih pa za duševno lažje motene.

7. Socialno zdravstvene komisije v KS, Center za socialno delo, Svet za varstvo odraslih pri OSSS in vsi tisti dejavniki, ki vplivajo na odločitev o pravicah občanov do denarne pomoči in krije stroškov oskrbe v socialnih zavodih, bodo morali z revizijo teh pravic ugotoviti:

— dejansko socialno stanje upravičencev do teh pomoči in si prizadevati, da bodo te pomoči tako visoke, da bodo zagotovile minimalno socialno varnost upravičencev.

— da se bodo v polni meri pri preživljanju svojih staršev angažirali tudi njihovi otroci po svojih možnostih

— da se bo zemlja, ki jo imajo v lasti ti upravičenci v polni meri izkoristila (z zakupnino oz. odkupnino se bo krnil del stroškov preživljanja ali oskrbe v zavodu).

8. Socialno humanitarne organizacije (RK, društvo upokojencev, društva invalidov itd.) morajo nenehno skrbeti za izboljšanje življenjskih razmer starostnikov in za zagotovitev določenih storitev starejšim ljudem, zlasti pa za pravočasno odkrivanje in evidentiranje vsakega ostarele občana, potrebnega socialne pomoči.

9. Krajevne skupnosti morajo izdelati konkretne programe družbene aktivnosti za zagotavljanje ustreznih življenjskih razmer v starosti in reševanje življenjskih problemov starih ljudi (doseganje čim večje aktivnosti starejših ljudi, izboljšanje dobrososedskih odnosov in medsebojne pomoči med starejšimi in med starejšimi in mladino, zagotoviti različne oblike druženja in zbiranja starejših ljudi).

10. Preko društev upokojencev mora steči akcija čimvečjega vključevanja upokojencev, še v društva upokojencev in njihovo aktivizacijo, posebej še kmečkih upokojencev.

11. Sestavni del aktivnosti vsake osnovne organizacije ZSS mora biti tudi skrb za starejše, predvsem proizvodne delavce, ki spričo zmanjšane delovne storilnosti ne dosegajo enakih delovnih uspehov kot mlajši. Ta skrb se naj izraža predvsem na prerazporejanju delavcev na manj zahtevna oz. naporna dela in naloge.

12. Osnovne organizacije ZSS naj v svojih letnih programih dela konkretizirajo oblike sodelovanja z upokojenimi delavci. Pri tem naj izbirajo take oblike, ki bi bile zanimive in trajne, da bi na ta način bili upokojeni delavci še vedno aktivno povezani z OZD ter dobili občutek pripadnosti oz. da so še vedno zaželeni.

13. Vse temeljne SIS, ki se vključujejo v skupnost socialnega varstva so v skladu s sprejetimi zaključki in predlogi dolžne pripraviti akcijske programe z roki in nosilci za razreševanje te problematike. Organi socialnega varstva bodo sproti spremljali izvajanje sprejetih predlogov in stališč in po potrebi poročajo skupščini, da se ugotovi učinkovitost uresničevanja teh sklepov in usmeritev.

14. Skrb za ostarele osebe naj odraža tudi v dejanski prednosti pri oskrbi z gorivom, kurjavo in drugimi nujnimi in vsakdanjimi potrebščinami. Kompleksno problematiko je potrebno koordinirano in stalno

spremljati in obravnavati v okviru skupnosti socialnega varstva. V razreševanje tovrstne problematike pa se naj vključujejo tudi socialno zdravstvene komisije pri Krajevnih skupnostih;

15. Organizacije združenega dela, ki so že uspešno uveljavile skrb za upokojence, naj svoje pozitivne izkušnje posredujejo še ostalim delovnim organizacijam, kjer je bila tovrstna dejavnost doslej manj prisotna.

16. Skrb za ostarele naj bo še bolj prisotna v vsebinah in oblikah vzgojnoizobraževalnega dela v vzgojnoizobraževalnih organizacijah.

17. Zveza socialistične mladine mora dajati večji poudarek vzgoji in odnosom mladine do starejših občanov. V ta namen naj predvidi konkretne aktivnosti med mladimi;

V Murski Soboti, dne 9. 12. 1982

Številka: 57-1/83-1

Predsednik
Skupščine skupnosti socialnega varstva
Ivanka KOREN, l. r.

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Martin HORVAT, l. r.

Radijski in televizijski spored od 11. do 17. februarja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno — petek, 11. februarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno — sobota, 12. februarja, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: od 14. do 17.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne, 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: od 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno, ponedeljek, 14. februarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno, torek, 15. februarja, 18.00 — Sotočje, 18.45 — Iz domačega glasbenega arhiva, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno, sreda 16. februarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 17.00 — Aktualno, četrtek 17. februarja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 8.55 TV v šoli: TV koledar, Francoščina. Odmor. Pripovedka. TV gledališče, Poročila, 10.35 Zimski spored za dijake (do 13.30). 16.20 Poročila. 16.25 Smučarski skoki (70 m) posnetek z Igmana. 17.25 Domači ansambli: Ansambel Vita Muženiča. 17.55 Arabella, češkoslovaška otroška nadaljevalnica. 18.25 Obzornik. 18.40 Družbena samozagata: Radiološko — biološka kemična zaganja. 19.00 Spekter. Delin — pomočniki raziskovalcev. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Naši olimpijci: Smučarski skakalci, dokumentarna serija. 20.40 Zrlo tedna. 21.00 Poletne želje, zimske sanje, ameriški film. 22.25 Poročila Oddajniki II. TV mreže: 17.45 Plavica, otroška serija. 18.15 Alkoholizem, bolezen št. 3, izobraževalna serija. 18.45 Narodna glasba. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Okno v glasbeno delavnico. 20.45 Zagrebška panorama. 21.00 Porota, dokumentarna oddaja. 22.05 Nočni kino: Vmitev, jugoslovanski film (do 23.05)	TV LJUBLJANA 8.15 Poročila. 8.20 Zverinice iz Režije: Volk je delat za lisico. 8.40 Ciciban, dober dan: Tam je vrtec, tam je grad. 8.45 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje. 9.20 Arabella, češkoslovaška otroška nadaljevalnica. 9.50 Propagandna oddaja. 9.55 Markstein: Slalom za moške, prenos I. teka. 11.25 Muzeji Makedonije: Muzej Kruševo. 11.50 Propagandna oddaja. 11.55 Markstein: Slalom za moške, prenos 2. teka. 13.00 Vesolje: Popotnik pripoveduje (do 14.00). 14.35 Poročila. 14.40 Smučarski teki na 10 km za ženske, posnetek z Igmana. 15.25 Velika parada komedij, ameriški dok. film. 16.55 PJ v košarki: Partizan — Zadar, prenos v odmoru. 18.30 Japonska pravljica. 18.45 Muppet show: Jonathan Winters. 19.15 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 RTV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Sobotna TV križanka. 21.30 Nočni kino. Iz življenja marionet, zahodnonemški film. 23.10 Poročila Oddajniki II. TV mreže: 17.05 Otroška predstava. 18.05 Človek Sam, ponovitev TV nadaljevalke. 19.00 Narodna glasba: Ansambel Franca Miheliča. 19.30 TV dnevnik. 20.00 TV kasete: Sandra Kulier. 20.30 Poezija: Radoslav Vojvodić. 21.05 Poročila. 21.10 Humani vojaki, feljton. 21.45 Sportna sobota. 22.05 Povsem osebno, dokumentarna serija (do 22.50).	TV LJUBLJANA 8.00 Poročila. 8.05 Živ žav, otroška matineja. 9.00 M. Božič: Človek in pol, nadaljevalka TV Zagreb. 9.50 Propagandna oddaja. 9.55 Todi: Velelalom za moške, prenos I. teka. 11.30 Praznični dnevi Slovenke folklor: Večer ljudskih plesov. 3. oddaja. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 625 oddaja za stik z gledalci. 13.20 Propagandna oddaja. 13.25 Todi: Velelalom za moške, prenos 2. teka. 14.15 Igman: Smučarski skoki (90 m) vključitev v prenos. 15.30 Poročila. 15.35 TV kasete: Moni Kovarčič, zabavno glasbena oddaja TV Skopje. 16.00 Smučarski teki (m) — štafeta 3 x 10 km, posnetek z Igmana. 16.30 Zadnjega pogoltna pekel, češkoslovaški film. 17.55 Naš kraj: Polhov Gradec. 18.10 Sportna poročila. 18.25 Slovenec v zamejstvu. 18.55 Ne prezrite. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.23 TV in radio noč. 19.25 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 R. Marinković: Kiklop nadaljevalka TV Zagreb. 21.05 Sportni pregled. 21.35 Semizovac pri Sarajevu, dokumentarna oddaja TV Sarajev. 22.05 Poročila	TV LJUBLJANA 8.35 TV v šoli: TV koledar. Ne pozabi — J. Jančič: O cvetu. Sodobna afriška književnost. Odmor. Zmaj v barvi. Zgodovinska pripovedka. Poročila. 10.35 TV v šoli (do 12.35) 17.20 Poročila. 17.25 Mali odred, otroška nanizanka TV Skopje. 17.55 Človekovo telo: Moč, ki lahko gore premika. 18.25 Obzornik. 18.45 Pop godba: Tomaž Domicelj (za JRT) 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 D. Solov-R. Bogdanovski: Doba zmajev, drama TV Skopje. 21.15 Glasbeni magazin. 22.10 Poročila ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 17.25 TV dnevnik. 17.45 Zom in Puk, lutkovna serija. 18.00 Igračkanja, otroška serija. 18.15 Potopisi-Kažipoti: Po reki Tari. I. del. 18.45 Glasbena oddaja. 19.00 Sportni grafikon. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Po poteh spoznanj. 20.45 Zagrebška panorama. 21.05 Bolnišnica na koncu mesta, češkoslovaška nadaljevalka. 22.00 Rock glasba (do 22.45)	TV LJUBLJANA 8.55 Program TV Beograd (do 12.00) 17.30 Poročila. 17.35 Zverinice iz Režije: Volk v Žbajancičevi bajti. 17.55 Slovenska ljudska glasbila in godci: Belinska banda. 18.25 Gorenjski obzornik. 18.40 Mali svet, otroška oddaja TV Zagreb. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 TV dnevnik. 19.55 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Mladost Karla Marxa, vzhodnonemška nadaljevalka. 21.00 Aktualno. 21.45 Miniature: Mlini ob Krki. 22.00 Poročila ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 16.55 Biatlon (20 km), posnetek z Igmana. 17.40 Poročila. 17.45 Mali svet, otroška oddaja. 18.15 Branje. 18.45 Teletart 82, zabavno glasbena oddaja (za JRT I) 19.30 TV dnevnik. 20.00 Narodna glasba. 20.45 Zadnji dnevi svežozarja Markovića-Toze, dok. oddaja NS 21.35 Zagrebška panorama (do 21.50)	TV LJUBLJANA 9.25 TV v šoli: TV koledar. Odmor. Sebastijanova babica. Socialistična revolucija v Jugoslaviji. Poročila. 10.35 TV v šoli (do 12.35) 17.25 Poročila. 17.30 Pedenžep: Zgodba o goskici gagici. 17.40 Mladi virtuoz: Violina. 17.55 Naša pesem 82: Trije z Goriškega. 18.4025 Kočevski obzornik. 18.40 Moravci. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Tednik. 21.00 Zvoki godal: Kontrabas. 21.35 V znamenju. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 16.55 Biatlon (štafeta 4 x 7.5 km), posnetek z Igmana. 17.40 Poročila. 17.45 Učitelj, otroška serija. 18.15 Izobraževalna oddaja. 18.45 Zabavno glasbena oddaja. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Dramski večer: Zgodbe preko polne črte. 21.15 Zagrebška panorama. 21.30 Pariške kulturne diagonale, oddaja TV Ljubljana (do 22.15)	TV LJUBLJANA 9.05 TV v šoli: TV koledar. Zakaj so zvezde zvezde? Odmor. Prva pomoč. Torus. Poročila. 10.35 TV v šoli (do 12.35) 17.20 Poročila. 17.25 Vesolje: Hrbtenica noči, angleška poljudnoznanstvena serija. 18.25 Podnavski obzornik. 18.45 Ob ramba in samozagata. 19.10 Risanka. 19.20 Cik cak. 19.24 TV in radio noč. 19.26 Zrno do zrna. 19.30 Vreme. 19.57 Propagandna oddaja. 20.00 Tednik. 21.00 Zvoki godal: Kontrabas. 21.35 V znamenju. ODDAJNIKI II. TV MREŽE: 16.55 Biatlon (štafeta 4 x 7.5 km), posnetek z Ig

tedenski koledar

PETEK, 11. februar — Zvezdana **SOBOTA, 12. februar** — Damjan **NEDELJA, 13. februar** — Kata-
rina
PONEDELJEK, 14. februar —
Valentin
TOREK, 15. februar — Pust
SREDA, 16. februar — Julijana
ČETRTEK, 17. februar — Aleš

kino

»PARK« MURSKA SOBOTA

11. februarja ob 17. in 19. uri ameriški barvni vstavijski film: »POŠTAR VEDNO ZVONI DVAKRAT«.

13. februarja ob 15. uri slovenski barvni vstavijski film: »ZVEZDICA ZASPANKA« ter ob 17. in 19. uri ameriški barvni vstavijski film: »POŠTAR VEDNO ZVONI DVAKRAT«.

14. in 15. februarja ob 17. in 19. uri ameriški barvni vstavijski film: »NOČI STRIP-TEASSA«: ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

16. in 17. februarja ob 17. in 19. uri francoski barvni vstavijski film: »ŽANDAR PROTI MARSOVCEM«.

LENDAVA

12. februarja ob 17. in 19.30 ameriški film: »SUPER VOHLJAC«.

13. februarja ob 10. uri japonski risanka: »PALČICE« ter ob 17. in 19.30 ameriški film: »LADY DRAKULA«.

17. februarja ob 17. in 19.30 slovenski film: »PUSTOTA«.

prodam

200 l vina (šmarnci z vinograda) kupim. Polana 20, p. Puconci. M-429

KRAVO, dobro mlekarico, vozno, brejo ali s tetom kupim. Kerman, Filovci 160, p. Bogojina. M-455

TRAKTOR ZETOR ali STEYR od 25 do 36 KM kupim. Naslov v upravi lista. M-461

ELEKTRIČNI BETONSKI ME-SALEC in traktor HOLDER kupim. Slavko Raduha, Mele I, p. Radenci. M-471

ENOZAREZNO STREŠNO OPEKO, cca 1500 kosov, kupim. Edi Kerčmar, Hodoš 56. M-472

JERMEČNIK ZA TRAKTOR URSUS, 35 KS, kupim. Alojz Žekš, Kovačevci 22, p. Grad. M-484

PSA, večje pasme, lahko tudi volčjaka (po možnosti psico) kupim. Anton Mitkovič, Štefana Kuzmiča 22, M. Sobota. M-490

BETONSKE ZIDAKE (500 kosov), kupim. Naslov v upravi lista. M-362

kupim

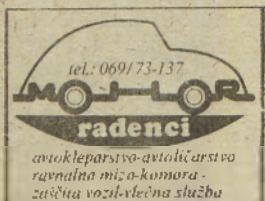
TAM 6500, kiper, dolg keson, prodam. Radoslavci 24, p. Bučkovci. In-53

VINOGRAD v Globočaku pri Ljutomeru, južna stran, približno 20 arov, prodam. Štefan Gerič, Pristava 22, p. Ljutomer. In-52

TRAKTORSKO KOSO OLT, zadnji priklop na kardani, malo rabljeno, prodam. Polana 38, p. Puconci. M-422

RAZTEGLJIVI KAVČ in dva fotelja prodam. Frančiška Horvat, Murska Sobota, Gregorčičeva 55 — blok. M-424

ZASTAVO 750 PRODAM. Čeh, Nedelica 138 p. Turnišče. M-425

VESTNIK

Stefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Miha Jerše, Dušan Lopar-nik, Feri Maučec (šport), Vlado Pavco. Štefan Sobočan, Janko Štolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gön-ter Endre (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor), Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefon: novinarji 21-231, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, na-rodniški oddelci, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisni-štvo Gornja Radgona (tel. 74-597, dopisništvo Lendava (tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer (tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 375,00 din, polletna 188,00 din, letna naročnina za inozemstvo 875,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 500,00 din. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Cena posamezne številke 10,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristoj-nem mnenju je Vestnik oprešen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

KOMPRESOR IN PIŠTOLO SA-TA PRODAM. Marjan Branšper-ger, Mojstrska 9, M. Sobota. M-427

ZASTAVO 101 KONFORT, prevoženih 19.000 km, prodam. Sodišinci 45, p. Tišina. M-428

MLATILNICO UGODNO PRO-DAM. Angela Kovač, Kobilje 231, p. Dobrovnik. M-431

HLADILNIK GORENJE, 170 l, prodam za 6.000 din. Marija Kuz-mič, Arh. Novaka 19/L. M-432

RENAULT-4 in moped L-14 prodam. Mirko Maček, Žepovci 67, p. Apače. M-433

GUME ZA MOSKVIČ, stare šest mesecev, prodam. Radenci, Prisojna cesta 1, 73-205. M-434

TRAKTOR URSUS 355 in prikoli-co prodam. Ivan Prijoli, Libanja 4, p. Ivanjki. M-413

FIAT 125 PZ, letnik 1974, registri-ran do 15. 10. 1983, prodam za 40.000 din. Nedjo Katorčević, Otovci 70. M-414

MALE PUŠKE UGODNO PRO-DAM. Žepovci 36, p. Apače. M-416

GOZD V KOVAČEVCIH, 35 arov, prodam. Informacije: Peča-rovci 92. M-417

HARMONIKO MELODIJA, 60-basno, prodam. Naslov v upravi lista. M-418

STISKALNICO EKSCENTER, 6 t, zastavo 101, letnik 1977, karam-bolirano, fiat 132 — 1800 s plinsko napravo, letnik 1975, prodam. Gr-ča, Rudarska 11, telefon 75-885. Le-45

TRAKTOR URSUS 355, v dobrem stanju, prodam. Vagi, Radmožanci 86. Le-50

HIDRAVLICNO KOSILNICO za mali ursus, letnik 1982, prodam. Informacije: Kapca 106. Le-46

STROJ ZA PLASTIKO, 30 gram-ski, prodam za 80.000 din. Nedjo Kotorčević, Otovci 70. M-414

ŽAGAN LES RAZNIH MER, primeren za izdelavo koruznjaka, približno 2 kub. m, prodam. Vi-donci 15. M-419

STARO LESENO HIŠO z doku-mentacijo za gradnjo nove, pri-merno za vikend, v Križevcih v Prekmurju prodam ali zamenjam za parcelo v okolici Murske Sobo-te. Zamenjam tudi za osebni avto-mobil. Šebjanič, Stara ulica 14, Murska Sobota. M-420

OBVESTILO! Obveščam javnost, da opravljam ELEKTROMECHANICNA in ELEKTROINSTALATERSKA dela

Za obisk se priporočam! Martin Tratnjek Turnišče 14

ŠOTORSKI PREDPROSTOR, nov, za počitniško prikolicco IMV ADRIA 305 ali 310 prodam. Informacije dopolne po telefonu 21-750, interneta 40 ali po 16. uri na naslov: Janez Škrilec, Štefana Kovača 18, Murska Sobota. M-435

OSEBNI AVTOMOBIL WART-BURG LIMUZINO, dobro ohran-jen, prodam. Vprašati: Melinci 170. 436

SUHE HRASTOVE PLOHE (1,5 kub. m) prodam. Evgen Korpič, Šulinci 2/E, p. G. Petrovci. M-437

TRAKTOR IMT 558, letnik 1980, prodam. Zenkovci 42. M-434

BAS KITARO FENDER PRO-DAM. Jože Hajdinjak, Kruplinski 88. M-440

KOSO ZA ZETOR TIP 4911, bo-čno, prodam. Zorana Velnarja 44. M-441

ZASTAVO 750, v nevoznom stanju, prodam. Lipič, Noršinci 57/A. M-442

POHIŠTVO ZA SPALNICO, sta-ro dve leti, prodam. Naslov v upravi lista. M-443

PASSAT, letnik 1975, karamboli-ran, v nevoznom stanju, prodam tudi po delih. Janez Ošlaj, Paričjak 19, p. Radenci. M-426

AMI-8, prevoženih 62.000 km, letnik 1976, registriran do oktobra 1983, prodam. Anton Slavič, Šalinci 4/A. In-55

TRAKTORSKI OBRAČALNIK SIP, avto volkswagen in seno, ve-čjo količino, prodam. Puževci 34. M-448

ELEKTRIČNI ŠTEDILOK in pralni stroj, oboje Gorenje, ugo-dno prodam. Ogled po 13. uri. Fras, Titova 16, Murska Sobota — nad Blagovnico. M-446

FORD TAUNUS 1600 GXL, letnik 1973, karamboliran, prodam. Ne-mec, Večeslavci 96, p. Rogasovci. M-452

TAUNUS 17 M PRODAM. Murski Črnci 52/A. M-450

BREJO SVINJO PRODAM. Žižki 70, p. Črenšovci. M-551

FORD ESKORD 1300, obnovljen, na novo registriran, prodam. Na-slov v upravi lista. M-457

ZASTAVO 101, registrirano do 29. 12. 1983, letnik 1977, karoserija obnovljena, nujno prodam. Ba-kovci, Mlinska 14. M-458

MOTORNIO TRIKOLO APE-I-CAR, kabina za dve osebi, za A kategorijo, prodam. Šapač, Čemelavci 5. M-459

MOTORNIO ŽAGO STIHL 0.40 prodam. Ogled v soboto in nedeljo. Vadarci 34. M-460

SEDEŽNO GARNITURO, starej-še pohištvo za spalnico, trajnogore-čo peč KUPPERSBÜSCH in peč plamen ugodno prodam. Luthar, Trig zmage 5. M-464

AMI-8, registriran do aprila 1983, prodam. Kobilje 30, p. Dobrovnik. M-465

ZASTAVO 850, letnik 1981, registrirano do februarja 1984, pro-dam. Sobočan, Lipa 48. M-4670

ZASTAVO 101 PRODAM. Mladinska 70, Bakovci. M-470

KOMPLETNO 1-FAZNO VO-DOVODNO ČRPALKO PRO-DAM. Bakovci, Panovska 20. M-475

PRALNI STROJ PS 301 G, star tri leta, brezhiben, prodam. Zdravko Ambrus, Križevci 73 pri Ljutome-ru. M-476

MOTOR in razne dele za R-4 pro-dam. Alojz Gašpar, Tropovci 29, p. Tišina. M-491

GOSTILNO S STANOVANJEM TER GOSPODARSKIMI PO-SLOPJI IN SKLADIŠČI, s prostori-m dvoriščem, prekritim z brajdami, z dolgoletno tradicijo, ob prometni cesti Čako-vec—Lendava, velik dnevni pro-met, prodam. Podrobnejše informacije dobite pri Mariji Turk, Štrukovec 35, 42314 Selnica. M-492

FIAT 850 KOMBI KESONER, let-nik 1976, in mercedes 200 super prodam. Murski Petrovci 2, p. Tiši-na. M-493

TELEVIZOR črno-beli prodam. Rac, Sotina 4, p. Rogasovci. M-495

BARVNI TELEVIZOR GORE-NJE PRODAM. Slavko Krznarič, Delavska pot 21, Gornja Radgona. M-496

ZASTAVO 750, letnik 1981, in zastavo 850 kesonar prodam. Jože Andrej, M. Petrovci, p. Tišina. M-497

TELICO, kontrola A, prodam. Velika Polana 170. M-498

MLADO KRAVO s tetom, voz-no, prodam. Lipovci 225 ali 242. M-499

KAVČ GARNITURO s taburetom, dobro ohranjeno, prodam. Infor-macije po 18. uri. Murska Sobota, Gregorčičeva 55, stanova-nje 5. M-499 a

TRAKTOR FERGUSON 35 KS prodam. Kovač, Grad 45. M-477

ZASTAVO 101 MEDITIRAN, staro 15 mesecev, prodam. Jakovljevič, St. Rozmana 12. M-479

KRAVO, staro štiri leta, s tetom, prodam. Renkovec 82, p. Turnišče. M-480

FIAT 750 PRODAM PO DELIH. Tešanovci 107. M-482

VINSKI SOD, 1500 l, plemensko telico, brejo 6 mesecev, prodam. Ludvik Kardinal, Krapje št. 9, p. Veržej. In-57

ASCONO 16, letnik 1971, potreb-no manjšega kleparskega popravi-la in barvanja prodam. Hozjan, Veržej 61. In-56

UREJENO 6-arsko gradbeno par-celo z vso dokumentacijo, od-daljeno 3 km od Murske Sobote, prodam. Naslov v upravi lista: M-MM

TRIFAZNI HIDROFOR, rabljen 5 mesecev, prodam. Stanko Kra-mar, Mala Polana 96. M-483

BUČNO OLJE, večje količino, prodam. Krog 80. M-485

KOMBI IMV, diesel, v nevoznom stanju, prodam. Telefon: 74-909. M-486

HIŠO z gospodarskim poslopjem (elektrika, vodovod) na 2 hektar-jih zemlje; njive, sadovnjak in gozd na lepi sončni legi prodam. Informacije v Martjancih št. 22. M-489

DRAGIMA GASILCE-MI Milanu Gombošiju iz Pečarovec in izvoljenki Romani Horvat želijo ob sklenitvi zakonske zveze mnogo osebne sreče. za-dovoljna skupna leta in topel dom — gasilke in gasilci.

Izdelujem okrasne sveče iz parafina in voska po vzorcu firme Müller, pri-merne za svečane večerje, poroke in novoletne praz-nike. Za obisk in naročila se priporočam! Branislav Mekovec, svečar in medi-čar, M. Tita 46, Šenkovec, 42300 Čakovec.

sobe

VEČJO SOBO ali sobo s kuhinjo v Murski Soboti ali okolici iščeta mlada zakonca z otrokoma. Grah, Mali Bakovci 2. M-454

OPREMLJENO SOBO oddam s 1. marcem ženski. Keršovani, Mla-dinska 38, M. Sobota. M-488

BRANKU MAJCU iz Melince, ki je na odsluženju vojaškega roka v Taovu, ob praznovanju 20. rojst-nega dne iskreno čestitajo ter želijo zdrava in srečna leta tudi v prihod-nje. izpolnitev življenjskih ciljev, prijetne dneve v krogu novih prijateljev, po odsluženju pa srečno vr-nitev v domači kraj — mama, ota, brat Stefan, sestra Rosana, sestra Olga z družino in ostalo sorodstvo.

SOBO s Kopalnico ali s souporabo kopalnice ali garsonjero išče sam-ska zdravnica. Ponudbe pošljite na naslov: Zdravstveni dom Murska Sobota, tajništvo ali po telefonu 21-525, interna št. 13. M-MM

zaposlitve

ŽENSKO, najraje mlajšo upoko-jenko, za varstvo otroka na domu iščemo. Hrana in stanovanje v hi-ši, plačilo po dogovoru. Sobote en nedelje proste. Naslov v upravi li-sta. M-438.

ŽENSKO za varstvo otroka iščem. Naslov v upravi lista. M-449

Biserne poroko praznuje-ta FRANC IN Marija JONAŠEVI iz Zenko-vec. Ob tem visokem za-konskem jubileju jima že-lijo zdrava in srečna sku-pna leta tudi v prihodnje, dobro počutje pri hčerki in zetu ter še veliko skupnih praznovanj — soselje So-čičevi iz Predanovec.

DEKLE za pomoč v kuhinji mo. Hrana in stanovanje v hiši. Gosilna Pristavec, Polje 18, Boh. Bistrica, telefon 064-76-358. M-453

STAREJŠO ŽENSKO za 4-urno delo v gospodinjstvu iščem. Na-slov v upravi lista. M-469

SAMOSTOJNEGA MIZARSKE-GA POMOČNIKA ZA PO-HIŠTVENE IZDELKE SPRE-IMEM TAKOJ. Jože Zver, Vesi-ča 13, p. M. Sobota. M-346

razno

PREKLIC! Preključujem veljavnost izgubje-nega spričevala za 8. razred Bučkovci. Franc Vrtnjak, Trnov-št. 28. p. Tomaž pri Ormožu. In-58

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustila naša draga mama, sestra, stara mama in prababica

Marija Melin

iz Radovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, nam pa izrekli sožalje. Prisrčna zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovinne besede.

VSI NJENI

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, tast in stric

Jože Ban

upokojenec iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna zahvala tov. Kukonji in tov. Melešu za poslovinne besede, obratu ELEKTRO M. Sobota in kolektivni Gorenje TOZD Maloprodaja servis Velenje za darovane vence. Hvala g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, Šoštanj, Titovo Velenje, Ljubljana, Amerika. 27. I. 1983

Žalujoči: žena Marjeta in sin Jože z družino

Povej nam mož in očka dragi, zakaj odšel si v grob prerani in s sabo si odnesel srečo našo

V SPOMEN

11. februarja mineva žalostno leto, polno bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

Alojz Rantaša

iz Bakovec

Odkar te ni, je naše življenje, grenko, pusto in prazno. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko rano. Ne moremo verjeti, da te ni in da te nikoli več ne bo med nami. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, se ustavite ob njegovem preranem grobu in na njem prižgete svečo.

VSI TVOJI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega najdražjega moža, očeta in tasta

Vinka Antolina

iz Radenec

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali z nami, izrekli sožalje, darovali cvetje in ga spremljali na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala vsaj duhovščini, vsem govornikom in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena Rozina ter hčerki Kristina in Helena z možem Francem

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

Karoline Krančič

roj. Šavel
iz M. Sobote

se iskreno zahvaljujemo za vse tople besede sožalja in nesebično pomoč vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem. Zahvaljujemo se vsem za darovano cvetje in vsem, ki so našo drago pokojnico spremljali na njeni zadnji poti.

Žalujoča: sin Ludvik in hčerka Gizela z družino

*Če bi solza mrtvega zbudila,
ne bi tebe draga mama črna zemlja
krila...*

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in babica

Katarina Kodila

iz Dobrovnika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, dobrim sosedom in znancem, ki so drago pokojnico spremljali na njeni zadnji poti in ji darovali toliko lepega cvetja. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v teh najtežjih dneh kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje.

Topla zahvala zdravniškemu osebju v Dobrovniku, posebno dr. Vassu, sestrama Marti in Giti za njihov trud ter g. župniku za pogrebni obred.

Zahvala tudi kolektivu PLANIKE iz Turnišča in sodelavcem KZ Dobrovnik. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Dobrovnik, 30. I. 1983

VSI NJENI

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je po kratki in težki bolezni še mnogo prezgodaj zapustil naš skrbni mož, oče, brat, tast, stari oče in ujec

Viljem Cigut

iz Vučje gomile 1

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in ostalim krajanom, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, njegov grob okrasili z venci in cvetjem ter se poklonili njegovemu spominu. Za izkazano pozornost se zahvaljujemo še GD Vučja gomila in Bogojina, KUD »Avgust Gašparič«, NK »11 plavih« ter kolektivu in učencem OŠ Fokovci. Hvala duhovniku za pogrebni obred, govorniku za ganljive besede o odprtem grobu in pevcem za odpete žalostinke. Posebna zahvala družinam Antalič, Kerčmar, Kijanec, Fujs, Grabar, Zadravec in Flisar, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani ter nam vsestransko pomagali. Hvala tudi zdravstvenemu osebju, ki mu je v času kratke bolezni želelo pomagati. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Vsem še enkrat — iskrena zahvala

Vučja gomila, 27. I. 1983

Žalujoči: žena Zita, sestre Ibolka in Jolanka z družinama, hčerka Irena z možem Ludvikom, sin Štefan z ženo Marto, vnuka Lidija in Mladen, nečak Emil z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 61. letu starosti mnogo prezgodaj zapustil ljubljani mož, očka, dedek, tast in zet

Štefan Prelec

s Hodoša

upokojenec ABC »Pomurka« DO Agromerur M. Sobota

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in sodelavcem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali cvetje in vence, izrazili sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala dr. Ivani Kološa za nesebično zdravljenje in strokovno pomoč. Prav tako se zahvaljujemo zdravnikom in ostalim zdravstvenim delavcem internega in ušesnega oddelka Splošne bolnišnice Murske Sobotice za požrivovalno zdravljenje in nego. Lepa hvala tudi govornikom s Hodoša, iz Murske Sobotice in DO Agromerur ob odprtem grobu, g. seniorju za pogrebni obred, pevcem za odpete pesmi in godbenikom za žalostinke.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Hodoš, Murska Sobota, 29. I. 1983

Žalujoči: žena Jolanka, hčerka ing. Jolanda, zet mag. Jože, vnukinja Tatjana, vnuk Mitja, tašča Jolanka in ostalo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem
in večni mir mi zaželite!*

V SPOMIN

12. februarja minevata dve leti, odkar je prenehalo biti srce našega dragega sina, brata, strica in botra

Janeza Töröka

iz Bokrač

Odkar te ni, je naše življenje grenko, pusto in prazno. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko žalost. Ne moremo verjeti, da te ni in da te nikoli več ne bo med nami. Hvala vsem, ki se ga še spominjate, prinašate cvetje in prižigate sveče na njegovem preranem grobu.

VSI NJEGOVI

*Povej nam mož in očka dragi,
zakaj odšel si v grob prerani
in s sabo si odnesel srečo našo.*

V SPOMIN

5. februarja so minili tri žalostna leta, polna bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, očka in zet

Jože Barbarič

iz Dolenc

Ne čas in ne solze ne ublažijo težke bolečine ob krutem spoznanju, kako težko nam je brez tebe. Tvoja prerana smrt je pustila v naših srcih veliko praznino in globoko rano. S solznimi očmi gledamo tvoj grob in se zavedamo resnice, da te ne bo nikoli več med nami. Ostal pa boš v naših srcih do konca dni. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

Kruta in težka bolezen nam je v 66. letu starosti vzela dragega in nadvse dobrega moža, očeta, dedka in brata

Ludvika Horvata

iz Turnišča

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za vso pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih. Posebna zahvala patronažni sestri Mariji za lajšanje bolečin na domu in Danici za pomoč v času njegove bolezni. Prisrčna hvala čč. duhovniku za pogrebni obred, pevkam in planiškem oktetu za odpete žalostinke. Mariji Gjerkeš za poslovilne besede, tov. Dravcu za slovo ob odprtem grobu, sodelavcem in delovni organizaciji TOZD Planika Turnišče ter sodelavcem SP Turnišče in delovni organizaciji Mercator TOZD Univerzal Lendava. Hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Ana, hčerki Marija in Antonija ter sin Alojz z družinami, sestre, brat in ostalo sorodstvo

*Spet pomlad bo prišla,
a ti nas več nikdar ne boš pozdravil,
vsaka naša solza bo tvoj grob hladila,
dokler črna zemlja tudi nas ne bo zakrila.*

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je nepričakovano, tiho in brez slovesa zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in brat

Štefan Drvarič

iz Otovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem ter sosedom za vso pomoč in tolažbo v najtežjih trenutkih.

Prisrčna zahvala zdravniškemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, duhovniku g. Balažicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede in godbi na pihala iz M. Sobote.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Otovci, G. Petrovci, Wien, Mosbach, 27. I. 1983

Žalujoči: žena Estika, sinova Zlatko in Ivan, hčerke Erika z možem ter Zorica in Marta z družinama

VINO JE HRANA

Letno srečanje društva prijateljev vin je v marsičem podobno letni konferenci, s tem da si člani niso zadali kakšnih posebnih načrtov, za delo, ampak v delovnem vzdušju pregledali svoje delo. Društvo prijateljev vin je našlo skupen jezik z DO Ljutomerčan in njenimi strokovnjaki, saj so v soboto podrobno razložili nekatere dileme okrog vinogradništva in v sproščenem dvogovoru poizkušali izvedeti čim več o vinogradništvu. V dveh referatih so izvedeli nekaj o najnovejših dognanjih o rezu v vinogradu, drugi referat pa je bil namenjen vinu z letnico 1982. Ocenilo, da je ta letnik med tistimi, ki jih štejemo v povprečje, in da je zelo podoben letniku 1980, so potrdili tudi sami vinogradniki z vzorci, ki so jih prinesli s seboj na degustacijo.

To primerjanje vin je bilo koristno, saj so si z nasveti in predlogi na nek način razširili svoje že tako veliko znanje o vinogradništvu in kletarstvu.

Društvo prijateljev vin si je v programu zadalo nalogo negovati in skrbeti za tradicijo kulturnega pitja vin, za ohranjanje geografskega porekla vin in je odločno proti vsakemu ponarejanju vin. To so tudi dokazali s prinesenimi vzorci.

DO Ljutomerčan pa je predstavil tudi svojo novo vrhunsko vino. Laški rizling, pozna trgatava, letnik 1981 je na kmetijskem zavodu od 20 možnih točk dobil kar 19,6, kar je že dolgo najvišja ocena v zadnjih nekaj letih ali pa morda celo desetletjih. Tako bo Ljutomerska klet obogatena s še enim kvalitetnim vrhunskim vinom.

D. L.

DIALOG: ČLOVEK-RAČUNALNIK — Tudi v manj razvito Pomurje si računalništvo in informatika vse bolj utirata pota. To samo po sebi ne preseneča, saj tovrstno opremo premorejo že v domala vseh večjih organizacijah združenega dela (Mura, Radenska). Je pa zato toliko spodbudnejše, da si išče svoje mesto v okviru drobnega gospodarstva, posebej še obrtne zadruge 14. oktober. Tako je poseben strokovni team (Mirko Bratkovič kot vodja projekta, mag. Adolf Pen in Ivan Zabavnik) prejšnji četrtek predstavil proizvodni program interaktivno orientirane računalniške opreme »ORO EAR 0090«, izdelane na osnovah domačega znanja, ki pomeni nov člen v verigi pomurskega računalništva. (Na sliki mag. Pen v dialogu z računalnikom.)

ZADNJA VEST

DVA UMORA

1. februarja ob 10.30 uri so na Plitviškem vrhu v radgonski občini našli mrtvega 43 let starega Edmunda Recka. Obdukcija je pokazala, da je umrl zaradi močnih udarcev po glavi in notranjih krvavitvah. Medtem ko pripravi 24-letnega Branka Vuka s Plitviškega vrha in 22-letnega Petra Adlerja s Spodnje Ščavice. Ona naj bi Recka močno pretepla. Zvedelo se je tudi, da je osumljeni Vuk skupaj z mladoletnikom A. T. s Plitviškega vrha podrl leseno uto, v kateri je Recek, ki je bil sicer podpiranec socialnega skrbstva, stanoval.

3. februarja je 25-letni Jovce Angelovski s Cankove prijavil miličnikom v Murski Soboti, da je umoril svojo 25-letno ženo Milico. Pred prijavo je odpeljal v bolnico bolehnega otroka. Bolezen naj bi bil tudi vzrok za prepir. Ponoči naj bi žena možu izrekla nekaj žaljivih besed, zato jo je z rokami zadušil. Š. S.

Skupina iz Beznovec bo tudi letos sodelovala na tradicionalnem ptujskem pustovanju — kurentovanju — s prikazom za Prekmurje značilnega obreda poroke z borom tam, kjer si dekle in fant ob pustnem času nista izrekla »da«. Borovo gostovanje bo dopoldne potekalo na trgu pred cerkvijo, prav tako pa se bodo Beznovčani v Ptuj predstavili tudi s starimi plesi in običaji iz prekmurske tradicije, popoldne pa se bo beznovska skupina s svojo izvirno nošo predstavila v povorki. bb

Zakaj delegati molčijo?

O nezaposlenosti so razpravljali na petkovi seji OK ZSMS Lendava. Vodstvo OK je pripravilo zares pregledno analizo stanja na tem področju. Na sejo so povabili tudi predstavnike družbeno-političnih organizacij, skupnosti za zaposlovanje, kadrovske službe OZD, predstavnika občinske kadrovske službe in druge odgovorne.

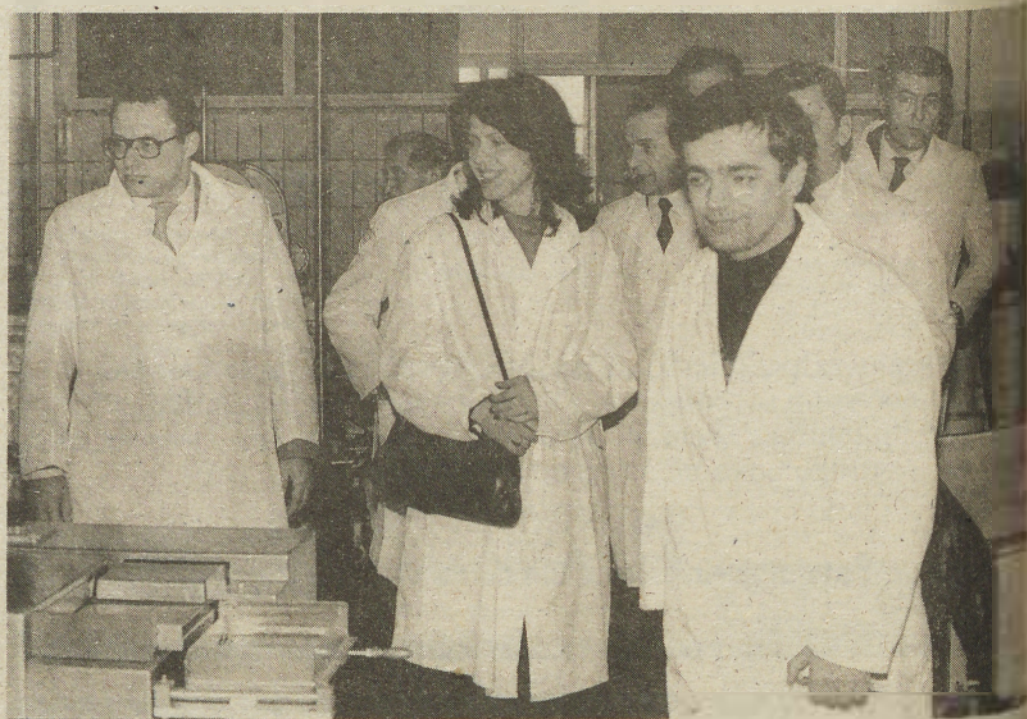
Zaman je vodstvo občinske konference vložilo toliko truda v pripravo na sejo, večina delegatov je ostala tiho. Tisto, kar je bilo povedano na tej seji, smo že slišali na vseh ostalih sejah, ki so se ukvarjale s problematiko zaposlovanja. To pa je zgolj ugotavljanje dejstev. Še enkrat so se zvrstili slikovni in tonski zapisi, kot so: »Na skupnosti za zaposlovanje je prijavljenih vse več nezaposlenih.« »Več kot polovica nezaposlenih je mladih, starih do 27 let.« »Združeno delo nima dolgoročnih razvojnih in kadrovskih načrtov.« »Kljub temu, da so nekateri poklici že do sedaj suficitarni, še dodelujemo štipendije tistim, ki se za le-te šolajo.« »Problem nezaposlenih lahko reši le združeno delo, torej tisti, ki so že zaposleni.« Lahko bi naštevali skoraj v neskončnost.

Ampak niti na seji povedano, niti tu zapisano, stanja ne more spremeniti. Večkrat smo že slišali, da je treba odpraviti nadure in pogodbeno delo. Kaj smo tu napravili? O tem imamo zanesljive podatke družbenega pravobranilca samoupravljanja. Naredili nismo ničesar, oziroma zelo malo. Kljub temu, da veliko pove podatke, da so več kot 90 % pogodbenega dela opravljali tisti, ki so v rednem delovnem razmerju. Samo 10 % so zaupali brezposelnim.

Cilj petkove seje je bil nakazati konkretne možnosti za rešitev problematike, vendar cilja ni dosegla.

Tako je ta seja zapisana kot še ena na listi tistih sej, ki so se ukvarjale s problematiko brezposelnosti. Mrtve črke na papirju. Za to je najmanj krivo vodstvo mladinske organizacije. Dokler bomo na sejah poslušali le to, da VI ali MI tega stanja ne moremo spremeniti, tačas res ne moremo veliko storiti. Vseeno pa se le vprašajmo, kdo lahko kaj spremeni? Ker če niti MI niti VI tega ne moremo, kdo je tisti, ki more?

Jolanda Novak

ŠTUDIJSKA DELEGACIJA CKPZDP V POMURJU — V ponedeljek se je v Murski Soboti mudila tričlanska študijska delegacija Centralnega komiteja Poljske združene delavske partije. Po razgovorih na občinskem komiteju ZKS v Murski Soboti je bila gost sozda ABC Pomurka, kjer si je med drugim ogledala proizvodnjo v tovarni mlečnega prahu (na sliki). B. Ž. Foto: A. Albert

Zbori kooperantov TZO

V prihodnjih dneh se bodo zvrstili zbori članov — kmetov temeljnih združnih organizacij, na katerih bodo osrednjo pozornost namenili spremembam in dopolnitvam samoupravnih splošnih aktov TZO, KZ in SOZD, hkrati pa se bodo dogovorili tudi o pripravi in izvedbi referendumov na sprejem omenjenih aktov.

V nekaterih pomurskih kmetijskih združenjih so sicer zbere in referendume že opravili, v kmetijskih združenjih so sicer zbere in referendume že opravili, v kmetijski združenji Panonka pa jih ta naloga čaka v februarju in marcu. Tako so v kmetijski združenji Gorjca Radgona referendum za sprejem novih samoupravnih splošnih aktov opravili že v mesecu decembru, ko so izvolili tudi delegate v samoupravne organe TZO, KZ in SOZD, zbori kooperantov te kmetijske združenja pa bodo 16., 17. in 18. februarja. Tudi v kmetijski združenji Lendava so razprave in referendum že na njimi, pravtako

tudi volitve v samoupravne organe, do 20. februarja pa bodo opravili še analizo lanskega gospodarjenja po sedežih TZO.

Kot smo zapisali že uvodoma, pa vse te aktivnosti še čakajo kmetje — kooperante Kmetijske združenja Panonka. Zbere članov naj bi opravili do konca meseca februarja, organizirali jih bodo po vaseh, medtem ko bosta referendum in volitve v nedeljo, 13. marca. Tudi v kmetijski združenji Križevci se bodo zbori zvrstili med 20 in 25. februarjem, referendum in volitve pa bosta pravtako v nedeljo, 13. marca.

Med pomembnejšimi spremembami v samoupravnih splošnih aktih naj omenimo spremembe in dopolnitve samoupravnega splošnega o združevanju dela in sredstev kmetov in delavcev v TZO ter statut TZO, kjer se vnaša določilo o jamstvu za obveznosti TZO. To določilo pravi, da za obveznosti TZO, ki jih ni mogoče poravnati z

družbenimi sredstvi, ki jih ima na voljo TZO, niti ne s pomočjo drugih TZO v sestavi kmetijske združenja, jamčijo člani TZO z enim odstotkom svoje udeležbe glede na celoten prihodek TZO v letu, v katerem je nastala izguba. To boljše razumevanje naj zapišemo, da kmet, ki ima v letu, v katerem je izguba nastala, 300 starih milijonov dinarjev celotnega prihodka, jamči s tremi stari milijoni, kmet, ki ima, denimo, tri stare milijone celotnega prihodka, pa jamči s tremi tisočaki. Na zborih bo gotovo zanimiva razprava o združevanju kmetov in delavcev v TZO, ki jo vodi sindikat ter razprava o samoupravnem sporazumu o pravicah in obveznostih združenja kmetov v zvezi z uresničevanjem pravic do poročniškega dopolnila.

Vsi člani TZO bodo v prihodnjih dneh prejeli vabila za zbere, za zdaj pa jih vabimo, da se teh zborov udeležijo v čim večjem vihu.

L. H.

Večja skrb podmladku

Turistično olepševalno društvo Veržej je na letni konferenci v soboto pregledalo svoje delo. Člani so ugotovili, da so v celoti realizirali lani načrtovani program. Svoje uspešno delo so potrdili tudi z nekaterimi odličji in priznanji. Čeprav so to le nekakšna formalna zunanja znamenja o aktivnem delu, pa je zavest v samih članih, teh je okrog 225, da so opravili dobro delo, največja nagrada in priznanje.

Ugotovili so, da je vzgoja mladih že dala nekaj pozitivnih rezultatov, zato je skoraj logično, da so tudi v programu za letošnje leto uvrstili delo z mladimi. Pomembna točka iz letošnjega programa je tudi ustanovitev sekcije za varstvo okolja, ki naj bi s svojim obstojem prispevala k boljši zaščiti in ohranjanju naravnih danosti, ki jih Veržej ima. V letošnjem letu bodo velik poudarek dali tudi razvijanju in poglobljanju turistične društvene dejavnosti, turistični propagandi in arhiviranju gradiv, poglobljanju stikov z javnostjo in si poizkušali nekako urediti tudi prostorske probleme in izpopolniti tehnično opremo.

Za aktivno delo pri Turistično olepševalnem društvu Veržej pa so na letni konferenci podelili priznanja: KUD Slavko Osterc in TVD Partizan iz Veržeja, Erihu Mohorku — sedanjemu predsedniku TOD, Francu Muellerju, Alojzu Prelogu, Milanu Verbajnsčaku, Evi Kemperle, Olgii Mavrič, Mariji Vidregar in Majdi Puklavec.

D. L.

IZ PORABJA

Piše: JOŽE GRAJ

SLOVENSKI BAL V MONOŠTRU — Čeravno so za letošnji ples porabskih Slovencev izbrali največji prostor, kar jih morejo v Porabju, to je dvorana Tovarne kos, ni bilo prostora za vse, ki so se želeli udeležiti te, zdaj že tradicionalne prireditve. Poleg domačinov, zbralo se jih je okrog 300, so bili navzoči številni gostje — med njimi generalni sekretar Demokratične zveze južnih Slovanov na Madžarskem Marin Mandić in višja referentka zveze Irena Pavlič, predsednik oziroma tajnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Jože Osterman in Martin Zagonjšek ter predstavniki družbenopolitičnega življenja Zelenje županije. O tem, kako je bilo, pa nekaj več v prihodnji številki.

Foto: J. G.

TURNIŠČE: cene pujskov

Pratekli četrtek (3. febr.) so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišču 23 pujskov. Prodali so vse, kajti kupcev je bilo tokrat kar precej. Prodajne cene pa so se gibale od 4.800,00 do 5.200,00 dinarjev za par pujskov.

v akciji varčevanja z energijo

inles kombiva